

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

MOROVIĆ - SVETIŠTE SVIH KRŠĆANA

ISSN 1451-4257

9 771451 425001 >

BROJ
442

Subotica, 9. rujna 2011. Cijena 50 dinara

GIBARAČKA CRKVA
U NOVOM RUHU

PUNINA SLOBODE
JOŠ NEOSVOJENA

NOVI SAD - ASIMILACIJA
I RAT UZELI DANAK

INTERVJU
MATO BARIŠIĆ

IVO JOSIPOVIĆ U KUKUJEVCIMA I ŠIDU

OHRA BRENJE PRED POPIS

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Kredit za refinanciranje

bez valutne klauzule

bez naknade za
odobravanje, bez
depozita i udjela

odobravanje odmah
po otvaranju tekućeg
računa

NKS - referentna kamatna stopa
NBS + 6,00% godišnje

18,50 % godišnje
na dan 08.04.2011.

EKS = NKS

do **84**
mjeseca

infotelefon
021 488 4433
www.rbv.rs

HosanaFest

UČVRŠĆENI VJEROM

Hala sportova
18.09.2011. u 20 sati

HosanaFest 2011

FESTIVAL HRVATSKIH DUHOVNIH PJESAMA - SUBOTICA

Kupnjom ulaznice pomažete oporavak ovisnika o drogi,
alkoholu, kocki... u Zajednici Hosana. Hvala!

ulaz: 200 dinara
Ulaznice se mogu kupiti na dan festivala
pri ulasku u dvoranu

Većina i manjina

»Ako probleme manjina pripadnici većine ne osjećaju, ne vide i ne prepoznaju kao dio svog problema, onda su u društvu veoma ograničene mogućnosti za reprodukciju temeljnih vrijednosti, a to su vrijednosti slobode, pravde i jednakosti«, rekao je Pavel Domonji na predstavljanju knjige Tomislava Žigmanova »Osvajanje slobode – Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopada 2000.«

Parafrazirajući ovu rečenicu možemo se zapitati osjećaju li, vide li i prepoznaju li pripadnici većine probleme hrvatske manjine u Srbiji, osjećaju li, vide li i prepoznaju li situaciju u kojoj se nalaze preostali Hrvati u vojvođanskom dijelu Srijema nakon što su preživjeli sve što su preživjeli ratnih 90-ih godina. Od 30.000 do 40.000 Hrvata bilo je prinuđeno napustiti mjesta poput Kukujevaca, Gibarca, Hrtkovaca, Slankamena, Golubinaca, Petrovaradina... O tome da nisu otišli svojom voljom govori 25 ubojstava, te niz zlostavljanja i prijetnji u prvoj polovici devedesetih godina o kojima je svjedočio nekadašnji stanovnik Kukujevaca ispred predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića, predsjednika vojvođanske Vlade Bojana Pajtića i brojnih novinara u devastiranoj i opustošenoj crkvi u Kukujevcima prošloga četvrtka.

Svedočenje je bilo precizno i potresno, no kako da pripadnici većine osjete, vide i prepoznaju probleme, kako da suosjećaju s Hrvatima koji su prognani i s onima koji su ostali živjeti u vojvođanskom dijelu Srijema, ako mediji to ne prenesu. A mediji se u Srbiji, čast izuzecima, i nisu pokazali naročito senzibilizirani za hrvatsku manjinsku problematiku. Jedna novinarka zapitala je hrvatskog predsjednika nakon njegova susreta s predstavnicima hrvatske nacionalne manjine u Srbiji: »Nisu li, za razliku od Srba u Hrvatskoj koji vrlo glasno traže svoja prava, Hrvati u Srbiji možda malo 'prethi' u traženju svojih prava?«. Možda i jesu, ali čak i kada zahtijevaju ostvarivanje zajamčenih prava, da bi ih javnost Srbije čula i možda i poduprla mediji bi trebali prenijeti i stavove predstavnika hrvatske nacionalne manjine u Srbiji.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Inicijativa prošla Izvršni odbor HNV-a
USKORO ODLUKA O FORMIRANJU HRVATSKOG ŠKOLSKOG CENTRA?.....6

TEMA

Posjet predsjednika Ive Josipovića hrvatskoj zajednici u Srbiji

9. rujna 2011.

POKAŽITE SVOJ NACIONALNI PONOS, SVOJU HRABROST, SVOJU ODLUČNOST.....7-11

Proглаšeno novo svetište u Moroviću
SVETIŠTE SVIH KRŠĆANA.....15

Hrvati u Novom Sadu pred predstojeći popis stanovništva

ASIMILACIJA I RATNE GODINE UZELI SU SVOJ DANAK.....16-17

INTERVJU

Mato Barišić, predsjednik Zavičajne udruge Gibarac i član Glavnog odbora Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata

REZULTATE OSTVARUJEMO SNA- GOM JEDINSTVA.....12-13

SUBOTICA

Svjetski dan prevencije samoubojstva, 10. rujna

SUICID SE MOŽE PREVENIRATI.....20

DOPISNICI

Na Tekijama održan sastanak za udruge

SVATKO MOŽE PRIDONIJETI STVARANJU POVOLJNE KLIME.....24-25

Skupoća proredila ili skratila putovanja na godišnji

ŽENO, SPREMI KUFER, AJMO MI KUĆI!.....26-27

KULTURA

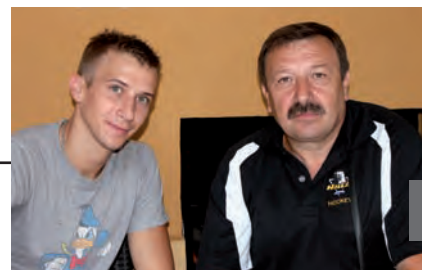
Predstavljena nova knjiga Tomislava Žigmanova

PUNINA SLOBODE JOŠ NEOSVOJENA.....32-33

SPORT

Bojan i Marko Zidarević, igrač i trener Theebsa iz Al Aina

SUBOTIČKI HOKEJAŠI U EMIRATIMA.....49

INICIJATIVA »PROŠLA« IZVRŠNI ODBOR HNV-A

Uskoro odluka o formiranju Hrvatskog školskog centra?

Pred vijećnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća, koji bi trebali zasijedati u drugoj polovici ovoga mjeseca, naći će se prijedlog odluke o osnivanju Hrvatskog školskog centra u Subotici.

Prijedlog ove odluke formuliran je na prošlotjednoj sjednici

Izvršnog odbora HNV-a, a razmatranje ove ideje poteklo je s ranije održane sjednice Odbora HNV-a za obrazovanje. Pismeni predložak ove ideje sačinili su član Izvršnog odbora *Dujo Runje* i vijećnik *Andrija Kopilović*, na osnovi svojih dosadašnjih angažmana i iskustava na tom području.

»Jednoglasna je odluka svih nazočnih članova Izvršnog odbora bila da se ova točka nađe na sljedećoj sjednici Vijeća«, kaže predsjednik IO HNV-a *Darko Sarić Lukendić*. »Ukoliko na Vijeću bude donesena odluka o formiranju Hrvatskog školskog centra, uslijedit će izrada studije

izvodljivosti u kojoj će biti formuliran slijed koraka ali i eventualnih prepreka koje nas na tom putu čekaju«, dodaje on.

Inače, sjednici Izvršnog odbora HNV-a nisu nazočili članovi s Hrvatske liste za europsku Srbiju – *Petar Balažević* i *Ivan Stipić*.

D. B. P.

General Momčilo Perišić u Den Haagu osuđen na 27 godina zatvora

Haaški sud proglasio je u utorak bivšeg načelnika Generalštaba Vojske Jugoslavije (VJ) generala *Momčila Perišića* krivim i osudio ga na kaznu od 27 godina zatvora za pomoć i podržavanje višegodišnje opsade i terora civila u Sarajevu i ubojstava tisuća muslimana u Srebrenici, kao i za propuste u kažnjavanju potčinjenih zbog raketiranja Zagreba, ali je oslobođen odgovornosti za zločin istrebljenja u Srebrenici.

Sudsko vijeće je, prenosi Hina, u prvostupanjskoj presudi utvrdilo da su jugoslavenski oficiri podređeni Perišiću i upućeni preko 40. kadrovske centra Vojske Jugoslavije u snage pobunjenih hrvatskih Srba (SVK), počinili ratni zločin protiv Zagreba te da je general Perišić imao nad njima efektivnu kontrolu ali ih nije kaznio zbog zločina.

Za razliku od toga vijeće je utvrdilo da Perišić nije odgovoran za propuste kažnjavanja podređenih u slučaju zločina počinjenih u BiH jer nije imao efektivnu kontrolu nad oficirima Vojske Jugoslavije koji su bili u sastavu vojske bosanskih Srba.

Vijeće je u pogledu raketiranja Zagreba utvrdilo da su snage hrvatskih Srba raketiranjem Zagreba 2. i 3. svibnja 1995., u kojem je prema vijeću poginulo sedam osoba i ranjeno stotinu osoba, »počinile zločin ubojstva kao zločina protiv čovječnosti, ubojstvo kao povredu ratnog prava i običaja, nečovječna djela kao zločin protiv čovječnosti i napade na civile kao ratni zločin«.

Vijeće je također utvrdilo da je Vojska Republike Srpske (VRS) nedvojbeno počinila zločine u Sarajevu, odnosno dvogodišnji topnički i snajperski teror stanovnika Sarajeva u kojem su

ubijene stotine i ranjene tisuće Sarajlija, te u Srebrenici gdje je počinjen masakr tisuća muslimanskih muškaraca u srpnju 1995. godine.

Komentirajući presudu, hrvatski predsjednik *Ivo Josipović* izjavio je kako su kazne za zločine, za kakve je Perišić proglašen krivim, bez obzira na svoju visinu uvijek male. On je također izrazio žaljenje što presudom nisu obuhvaćena i neka druga kaznena djela, zločini protiv Hrvatske i hrvatskih građana, no kako će se sve vidjeti u žalbenom postupku.

Perišić je, inače, u Hrvatskoj već osuđen u odsutnosti na 20 godina zatvora zbog napada na Zadar 1991. godine. U napadima na Zadar u rujnu i listopadu 1991. godine ubijeno je više od 30 osoba, a više od 120 gospodarskih, crkvenih, stambenih i drugih objekata oštećeno je ili srušeno.

Restitucija po mjeri Srbije

Vlada Srbije je poslije mjesec dana javne rasprave, utvrdila Prijedlog zakona o restituciji i javnoj svojini. Prijedlog zakona o vraćanju oduzete imovine i odšteti utvrđen je uz prateće izmjene i dopune Zakona o vraćanju imovine crkvama i vjerskim zajednicama kao i Prijedlog zakona o javnoj svojini.

Potpredsjednik Vlade *Božidar Đelić* izjavio je kako Vlada očekuje da će Skupština Srbije te zakone razmotriti na sjednici koja bi trebala početi u posljednjem tjednu rujna, što bi omogućilo da na snagu stupe u prvoj polovici listopada.

Obujam restitucije će, kako je naveo, premašiti po vrijednosti čitav proces privatizacije, jer će se od države u privatnu svojinu vratiti više od četiri milijarde eura u imovini i novcu.

»Ovako unapređenje prvobitnog nacrtu zakona o restituciji omogućiti će da se ispravi jedna velika povijesna nepravda. On nije niti je mogao biti idealan, on je realan i po mjeri Srbije. Duboko sam uvjeren da će veoma brzo pokazati svoju efikasnost«, rekao je Đelić. Koordinator Mreže za restituciju *Mile Antić* izjavio je u srijedu za RTS kako tekst prijedloga još nije vidio, pa ne može dati konačan stav, ali da iz onoga što proistječe iz izjava dužnosnika izgleda da se definitivno odustalo u ovoj fazi od supstitucije kao vida rješavanja restitucije.

»To može obesmisлити restituciju kao proces i svesti restituciju u većem obujmu na odštetu što treba izbjeći. To je neprihvatljivo ne samo za bivše vlasnike nego bi trebalo biti neprihvatljivo i s aspekta odgovorene državne vlasti i samih građana, tako da je to jedna od najznačajnijih primjedaba«, rekao je Antić.

PORUKA PREDSEDNIKA IVE JOSIPOVIĆA HRVATIMA U SRBIJI TIJEKOM NJEGOVA PROŠLO-TJEDNOG POSJETA HRVATSKOJ ZAJEDNICI U SRIJEMU

Pokažite svoj nacionalni ponos, svoju hrabrost, svoju odlučnost

Budite uvjereni da sva državna tijela u Republici Hrvatskoj, od mene kao predsjednika, Vlade RH i svih onih tijela koje čine izvršnu vlast u RH žele najbolje, žele mir u regiji, žele suradnju i žele da vi Hrvati ovdje uživate sva ona nacionalna prava, sva ljudska prava koja vam po svim zakonima ljudskim i, kao što bi neki rekli, Božjim zakonima pripadaju, rekao je među ostalim hrvatski predsjednik

»**B**iti Hrvat u Srbiji treba biti čast i ponos vama Hrvatima, što imate svoj nacionalni identitet, što imate svoju državu Srbiju, kao što isto u Hrvatskoj naše nacionalne manjine tretiramo kao kategorije građana na koje smo ponosni, kojima želimo pružiti mogućnost da ostvare svoj identitet, sva svoja prava. Isto tako Hrvatska kao država, ja kao predsjednik, Vlada Republike Hrvatske, želimo, inzistiramo, tražimo od svih zemalja u kojima žive Hrvati da isto pruže

hrvatskom narodu u zemljama u kojima žive«, poručio je predsjednik Republike Hrvatske *Ivo Josipović* tijekom svog posjeta Hrvatima u Srijemu, Vojvodini, Srbiji. Hrvatski predsjednik Ivo Josipović treći je put došao u posjet hrvatskoj zajednici u Srbiji, ovoga puta predsjednik Srbije *Boris Tadić* nije bio s njim, susreo se s njim u Beogradu na marginama skupa UNESCO-a, a »povijesnim« ga čini što je to prvi posjet jednog predsjednika nakon rata vojvodanskom dijelu Srijema iz kojeg se tijekom devedese-

tih godina iselilo »milom ili silom« prema procjenama od 30.000 do 40.000 Hrvata. I, koliko je poznato, niti jedan se nije vratio.

Prema riječima predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća *Slavena Bačića*, osnovni cilj posjeta, koji je inicirala hrvatska zajednica i na kojem je rađeno intenzivno više tjedana, bio je dvostruki: »S jedne strane upoznavanje predsjednika sa stradanjem Hrvata u Srijemu, budući da je to prilično prešućeno poglavlje na domaćoj srpskoj političkoj sceni, a s druge strane davanje potpore hrvatskog predsjednika Hrvatima na predstojećem popisu stanovništva, slično onome što je uradio i srpski predsjednik *Tadić* pred popis stanovništva u Hrvatskoj i drugim zemljama u regiji«, rekao je Bačić. Na konferenciji za medije održanoj nakon Josipovićeva posjeta Bačić je kazao kako su čelnici hrvatske zajednice izuzetno zadovoljni rezultatima posjeta na kojem su radili vrlo intenzivno nekoliko tjedana te da su ciljevi posjeta ostvareni.

PROGONSTVO HRVATA IZ SRIJEMA

Posjet hrvatskog predsjednika započeo je obilaskom srijemskog sela Kukujevi, u kojem je tijekom ratnih devedesetih godina stradalo najviše Hrvata i u kojem je nakon masovnog egzodusa, od 2 tisuće pripadnika hrvatske nacionalne zajednice ostalo živjeti samo njih 15-ak.

»Kukujevci su samo jedno od srijemskih mjesta nad koji-

ma se kontinuirano provodilo etničko čišćenje nad hrvatskim stanovništvom, a rezultat je te nacionalističke politike progonstvo oko 40.000 Hrvata iz svog rodnog kraja«, ustvrdio je predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Slaven Bačić*, koji je s najvišim dužnosnicima te krovne institucije hrvatske zajednice u Srbiji u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Kukujevcima dočekaio predsjednika matične države, ministra kulture Vlade RH *Jasena Mesića* te predsjednika Vlade AP Vojvodine *Bojana Pajtića*.

»Moramo biti svjesni činjenice da je strah hrvatskog stanovništva u Vojvodini prisutan i danas, poglavito ovdje u Srijemu, jer su oni prošli kalvariju u kojoj je 25 Hrvata brutalno ubijeno, a njih 40.000 je moralo otići, što milom, što silom«, rekao je Bačić, a njegove riječi potvrđuju i statistički podaci da se prije 40 godina u Srbiji 185.000 stanovništva izjasnilo kao Hrvati, a prije desetak godina ostalo ih je samo sedamdesetak tisuća.

Predsjednika Republike Hrvatske pozdravio je srijemski biskup msgr. *Đuro Gašparović*.

»Iz svih srijemskih župa tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća masovno su proganjani katolici, a razlika je samo u postocima. Naime, negdje je to bilo oko 70, negdje 80, a negdje i 95 posto katoličkih vjernika«, rekao je msgr. Gašparović, te predsjedniku Josipoviću pokazao unutrašnjost devastirane crkve Presvetog Trojstva, koja je jedno vrijeme ekstremistima služila kao pilana, a neko vrije-

me i kao štala u kojoj su držali ovce i koze.

Premda je položaj Hrvata u Srbiji danas neusporedivo bolji nego u Miloševićevo vrijeme, još uvijek ima pritisaka, zastrašivanja i provokacija. Primjerice, na župnoj crkvi u Kukujevcima stajao je grafit »Ustaše na Ovčaru«, koji je neposredno prije dolaska predsjednika Josipovića izbrisan.

Predsjednika Josipovića pozdravio je i *Mato Jurić*, predsjednik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, sa sjedištem u Zagrebu, koji je podsjetio na tragediju četrdesetak tisuća Hrvata koji su protjerani s tih prostora, »a da to ničim nismo zaslužili, jer nijedan Hrvat nije ni pračku uperio na Srbe, niti na neku od institucija Republike Srbije, a kamoli da je ispalio metak ili topovsku granatu. Napominjem da se radi o autohtonom stanovništvu, o Hrvatima koji su stoljećima živjeli u tom kraju, a njihovo progonstvo započelo je početkom 1991. godine raznim zastrašujućim metodama, kao što su: prijetnje, telefonsko uznemiravanje, premlaćivanje, otpuštanja s posla, a na kraju i brutalnim ubojstvima. Mogu sa žaljenjem konstatirati da se progonstvo Hrvata iz Srbije za vrijeme Domovinskog rata zaboravlja ne samo u Republici Srbiji i međunarodnim krugovima, već i u Republici Hrvatskoj«, rekao je Jurić i ustvrdio kako njegova Zajednica podržava i iznimno cijeni sve napore državnika, pa tako i nazočnog predsjednika Republike Hrvatske Josipovića, u uspostavljanju dobrosusjedskih odnosa sa svim hrvatskim susjedima, ali je naglasio kako se dobrosusjedski odnosi ne stvaraju zaboravom zločina već, s jedne strane njihovim priznavanjem i spremnošću za pokajanjem, te oprostom s druge strane. »Vjerujem da svi dijelimo isto mišljenje kako se jedino spoznavanjem prave istine o nalogodavcima i izvršiteljima našeg progonstva i brojnim ubojstvima mogu

razvijati i iskreno produbljivati prijateljski odnosi naših dviju država i njenih naroda«, zaključio je Mato Jurić.

NISMO OVDJE DA SUDIMO I PRESUĐUJEMO

U ime prognanih Kukujevcana govorio je *Milan Cindrić*, koji je i sam bio žrtva torture, kako tadašnjih legalnih srpskih vla-

događalo u policijskoj postaji u Šidu, po ulicama, kod željezničke postaje, na putu prema Fruškoj gori, jednom riječju - svugdje gdje su stigli. Ovu sam torturu i osobno proživio, da bi mi na kraju moji mučitelji rekli, s nožem pod grlom i policijskim pištoljem u ustima, kako se moram odseliti ili će me zaklati, te da će mi zauzvrat ostaviti braću i roditelje da

bile opasne pokazuje primjer dvojice braće *Abjanović* iz Morovića, *Ivice* i *Mate*, koje su policajci odveli na ispitivanje 1991. godine, te im se od tada gubi svaki trag«, podsjetio je Cindrić te nabrojio i sedam zločina nad civilima, od kojih je šest i masakrirano, a koje su počinili ekstremisti i raznih paravojnih formacija. Tri člana obitelji *Matijević*, supruzi i

Milan Cindrić: Iz Kukujevacu je protjerano 98,5 posto Hrvata

sti, tako i paravojnih formacija: »Više od 50-ak mještana su na neviđene načine mučeni i zlostavljani od strane specijalne policije MUP-a Srbije, pod optužbom da držimo oružje, radio stanice, da smo ustaše, iako u našim kućama koje su temeljito pretresli nisu pronašli ništa od toga. Sve se to događalo u studenom i prosincu 1991. godine, kao uvertira u nešto još mnogo strašnije. Naime, tukli su nas palicama, rukama, nogama, kundacima, stolicama i ne znam čime sve ne, a sve se to

Domaćin posjeta

Domaćin posjeta predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića i gostiju Kukujevcima i Šidu bio je šidski župnik vlč. Nikica Bošnjaković.

mirno žive u selu. Na moj upit zašto se moramo seliti kada nizašto nismo krivi, kada nam nisu našli oružje, kada nijedan Hrvat nikada nije zapucao, a nijednom Srbinu se u selu nije ništa dogodilo te da nismo zaratili s vlastima u Srbiji, odgovor je bio da se moramo seliti, jer 'ako nećete milom, onda će prva polovica sela izaći silom, a druga milom'. Još su dodali da će, kada očiste Kukujevce i Slankamen, problem Srijema biti riješen. To isto su poslije ponovili još dvojici Kukujevcana koje su također pretukli i mučili«, duboko emotivno, na granici suza, ispričao je Cindrić te dodao kako su, usprkos obećanjima, nakon njegova odlaska u roku od 24 sata prognana i njegova braća, a zatim i roditelji, daka-ko pod prijetnjom likvidacije. »Koliko su te prijetnje doista

14-godišnji sin, tijekom noći su kidnapirani, nakon što su se spremili za selidbu i ostali još tu noć prespavati prije napornog i tužnog puta. Pronađeni su ubijeni i masakrirani u istočnoj Slavoniji. Identificirani su i pokopani u Hrvatskoj. Jedan mladić koji je bio na štaka-
ma, završio je 1992. u logoru Stajićevu pod optužbom da je špijunirao. Naravno, to nije dokazano i razmijenjen je 1992. u prvoj velikoj razmjeni zarobljenika. Troje članova obitelji *Nikole Oskomića*, supruzi i 87-godišnja baka *Marija* na više su nego okrutan i zvjerski način masakrirani u svojoj kući u noći 29. na 30. srpnja 1993. godine. Nakon njihova sprovođa sva vrijedna imovina im je otuđena, a poslije toga slučaja ubrzo se odselilo preko 150 kukujevačkih obitelji. Ovo je jedini slučaj za koji

su počinitelji sudskom presudom i kažnjeni. Nakon »Oluje« 1995. godine ubijen u svojoj kući Živko Litrić, te pokopan u Srijemskoj Mitrovici.

Cindrić je podsjetio kako je nakon tih događaja, poslije »Oluje« 1995. godine, preostalo stanovništvo (oko 150 obitelji) s vrećicama istjerano na ulice i protjerano iz sela, te da je ostalo samo nekoliko obitelji. Ukupno, u tih pet ratnih godina

Republike Srbije, za što i danas postoji više desetaka svjedoka, te da podsjetimo kako za to nitko do danas nije odgovarao. Također, ovdje smo, gospodine predsjedniče, i da izrazimo zadovoljstvo znatno boljim stanjem u kojem danas živi ovih preostalih osam obitelji, te da zahvalimo svima onima koji su tome doprinijeli, ali i da damo punu potporu župniku *Nikici Bošnjakoviću* i biskupu msgr.

BUDITE PONOSNI NA SVOJE HRVATSTVO

»Znamo sve strahote koje su se dogodile u vrijeme rata, slažem se sa svima onima koji kažu kako zločine ne smijemo zaboraviti. Za zločine treba odgovarati, za to postoje sudovi, ali na nama koji vodimo politike je da gradimo mostove prijateljstva«, istaknuo je predsjednik

nima ljudskim i, kao što bi neki rekli, Božjim zakonima pripadaju. To su sva ona prava koja su vezana za osobne slobode, vašu imovinu, vaše zaposlenje, vaše obitelji, tu su ona specifična nacionalna prava i ja sam uvjeren da će Vlada Republike Srbije osigurati svugdje da se hrvatski kao jezik nacionalne manjine koristi u službenoj uporabi, pravo na obrazovanje, pravo na prakticiranje vlastite vjere, pravo na udžbenike, pravo na kontakte s matičnom zemljom, i još brojna prava od medijskih, kulturnih do socijalnih, da će naše države činiti sve više i više da se ta prava doista i poštuju. Ministar kulture je ovdje s punom torbom različitih inicijativa i siguran sam da će odgovarajuća tijela u Republici Srbiji biti pravi partner, pravi sugovornik, jer mi ovdje u regiji razvijamo partnerstvo. Jedino partnerstvo, razumijevanje i suradnja može dovesti do boljih odnosa između država, može dovesti do rješavanja svih onih strašnih problema koji su se nagomilali kroz ova desetljeća i do toga da i prava nacionalnih manjina budu rješavana na sve kvalitetniji i sve bolji način. U kontekstu očuvanja vlastitih prava treba imati hrabrosti, vi hrabrosti imate, vi ste ostali ovdje kad je bilo najteže«, rekao je Josipović.

Josipović se osvrnuo i na kampanju koju HNV vodi pred popis i rekao: »Ovo HRabro ima veliku simboliku. Ne samo da sugerira izjasnite se kao Hrvati, već i pokažite svoj nacionalni ponos, svoju hrabrost, svoju odlučnost da sačuvate vlastiti nacionalni identitet i da u okviru svoje zemlje Srbije ostvarujete sva svoja nacionalna i građanska prava koja vam pripadaju. Ja sam siguran da će sve institucije hrvatskog naroda ovdje, od građanskih, nacionalnih do vjerskih učiniti sve da vam u tome pomognu, isto tako sam siguran da će i pokrajinska i Vlada RS, kao što i je i predsjednik Tadić puno puta rekao da to želi, učiniti sve da

više od 500 hrvatskih obitelji je protjerano i raseljeno, sve osim osam obitelji, što znači da je protjerano 98,5 posto Hrvata, a u selu su do rata činili preko 90 posto stanovništva.

»Svi se mi Kukujevcani pitamo danas je li problem Srijema sada konačno riješen, te zašto se ne procesuiraju ljudi i postrojbe za koje se znaju imena. Kako je moguće da se to dogodilo u Srbiji za koju nas se uvjerava da nikada nije bila u ratu? Mi, gospodine predsjedniče, nismo ovdje da sudimo i presuđujemo, to je posao državnih vlasti. Nismo ovdje, niti nam pada na pamet da optužujemo cijeli srpski narod, jer onaj tko osuđuje cijeli narod nije i ne može biti čovjek. Mi smo danas ovdje kako bismo podsjetili da su u etničkom čišćenju sudjelovale i tadašnje legalne institucije

Đuri Gašparoviću, te da izrazimo i potporu Zavičajne udruge Kukujevcana i Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata u obnovi naše crkve-bazilike Presvetog Trojstva i da izrazimo nadu da će u ovom projektu pomoć dati vlasti u Republici Srbiji i vlasti u Republici Hrvatskoj, jer se radi o zaštićenom kulturnom spomeniku«, rekao je Cindrić.

Josipović u Šidu nakon obilaska Kukujevaca.

»Budite uvjereni da sva državna tijela u Republici Hrvatskoj, od mene kao predsjednika, Vlade RH i svih onih tijela koje čine izvršnu vlast u RH žele najbolje, žele mir u regiji, žele suradnju i žele da vi Hrvati ovdje uživate sva ona nacionalna prava, sva ljudska prava koja vam po svim zakono-

Vidljiv pomak

Odgovarajući na novinarsko pitanje što će poduzeti da se Hrvatima u Srbiji pomogne u rješavanju njihovih problema, predsjednik Josipović je odgovorio kako je od vremena kad se prvi put našao u Srbiji s Hrvatima zajedno s predsjednikom Tadićem, učinjen vidljiv pomak te da prepozna je to kao pozitivan znak dobrog partnerstva, ali i da je ostalo dosta toga za učiniti na polju političkih i kulturnih prava te da ostvarivanje tih prava ovisi i o tome hoće li se svi Hrvati slobodno izjasniti o svojoj nacionalnoj pripadnosti na budućem popisu stanovništva.

se vaša prava afirmiraju i doista ostvare.«

»Prema tome, pogledajmo zajedno i odlučno u budućnost, zajedno i odlučno tražimo ono što nam pripada, tražite ono što vam pripada, a mi koji smo u politici dužni smo to izvršiti. Na kraju krajeva, radi toga smo i izabrani svatko u svojoj zemlji da učinimo dobro našim građanima bez obzira na njihovu nacionalnost, dapače, da zaštitimo i podupremo one koji su manjina i koji su posebno osjetljivi. Očuvajte svoj nacionalni identitet, budite ponosni na svoje hrvatstvo, budite uspješni građani Republike Srbije, budite uspješni prijatelji s jedne i druge strane granice«, zaključio je Josipović svoje obraćanje srijemskim Hrvatima i predstavnicima hrvatskih institucija i udruga u Srbiji.

»jedan od znakova novih vjetrova ukupnih hrvatsko-srpskih odnosa«.

»I mi Hrvati u Vojvodini, osobito Hrvati u Srijemu, također očekujemo da imamo benefite od tih novih vjetro-

godina. »Odabrali smo Šid kao jedan od najsvjetlijih primjera renesanse hrvatstva u vojvođanskom dijelu Srijema, tako je osnovan prošle godine HKUD 'Šid' koji vodi izuzetno agilni župnik Nikica Bošnjaković.«

elementima nacionalne kulture. »Međutim, još mnogo toga je i ostalo od onog što je proklamirano i nadam se da će to biti riješeno što političkim, što pravnim putem«, kazao je Bačić ukazujući na činjenicu

Vič. Nikica Bošnjaković i predsjednik Ivo Josipović u Šidu

NOVI VJETROVI

Govoreći u Šidu, predsjednik HNV-a Slaven Bačić rekao je kako je dolazak hrvatskog predsjednika, kao i vojvođanskog premijera Bojana Pajtića,

va«, rekao je Bačić te dodao, kako je cilj posjeta bio da se predsjednik Hrvatske upozna sa situacijom u Srijemu, gdje se položaj Hrvata promijenio posljednjih deset godina u odnosu na ono što je bilo 90-ih

Bačić je dodao kako to nije jedini svjetli primjer jer se i u susjednoj Srijemskoj Mitrovici događa ono što je do prije desetak godina bilo nezamislivo, a to je da stotinjak učenika sluša predmet hrvatski jezik s

da, iako su ispunjeni zakonski uvjeti za uvođenje hrvatskog jezika kao službenog u općini Šid, jer u mjestu Sotin živi 40 posto Hrvata a u mjestu Batrovci 28 posto Hrvata, HNV već dvije godine uzalud-

SLAVEN BAČIĆ, PREDSEDNIK HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Dometi posjeta i očekivanja

O kompletnim dometima posjeta predsjednika Josipovića, kao i o razgovorima koji su vođeni na sastanku u Šidu predstavnika HNV-a, hrvatskih institucija i srijemskih udruga s predsjednikom Josipovićem, a kojem je prisustvovao i predsjednik Pajtić, na konferenciji za medije u Subotici govorio je predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Slaven Bačić.

»Na sastanku su iznesena najakutnija pitanja hrvatske zajednice. Predstavnik DSHV-a Petar Kuntić iznio je neriješeno pitanje izravnog parlamentarnog zastupstva iako je Sporazum između Republike Srbije i Republike Hrvatske za zaštitu manjina predviđio da će Srbija osigurati zastupljenost hrvatske manjine u parlamentima, republičkom i pokrajinskom. Dujo Runje je govorio o stanju u informiranju, o dostignućima i ujedno o neriješenim pitanjima, a predstavnici hrvatskih udruga iz Srijema također su iznijeli svoje probleme koji se vezuju prije svega za nedostatak prostora i stabilnog financiranja. U Hrvatskoj većina manjinskih samouprava i društava imaju svoje prostore koji su dobiveni od države i postoje stabilniji izvori sredstava. U Srbiji manjinske udruge i organizacije nemaju riješen problem prostora i, osim najznačajnijih institucija kao što su ZKVH, HNV i Hrvatska riječ, nemaju nikakvih stabilnih izvora sredstava, a ima oko 50 hrvatskih udruga u Vojvodini. Posebno akutan problem je u HKPD-u

»Matija Gubec« iz Rume gdje se, unatoč zahtjevu za restituciju i vraćanje zgrade nekadašnjeg Hrvatskog doma ovom društvu, provodi prodaja tog objekta koji je trenutačno u vojnom vlasništvu. Na taj se način izravno opstruiraju propisi o vraćanju oduzete imovine, što se u ovom slučaju reflektira na položaj hrvatske zajednice u ovom gradu. To su bile neke od osnovnih tema sastanka«, rekao je Bačić.

»Osim toga, istaknut je i problem nepostojanja sustavnog financiranja obnove devastiranih crkava. Nikica Bošnjaković, župnik župe Presvetog Srca Isusovog u Šidu, gdje je i održan radni sastanak, naglasio je kako je pomoć koju pružaju pokrajinska i republička vlast simbolična, u odnosu na ono što daju sami vjernici, biskupija ili se dobije iz Hrvatske, a da čak i sredstva koja su odobrena preko projekata za koje je župa konkurirala nisu uplaćena. Izneseno je očekivanje da će to biti promijenjeno, jer Srbija još uvijek uveliko zaostaje u odnosu na materijalna ulaganja koje Republika Hrvatska osigurava srpskoj zajednici u Hrvatskoj. S time smo upoznali predsjednika Josipovića, kako bi se to imalo u vidu u bilateralnim odnosima ovih dviju zemalja, ne kao denunciranje i ne kao pogoršavanje odnosa, već upravo u cilju da se problemi uspješno razrešavaju i ti odnosi unapređuju.

Na pitanje - očekuje li da će proces otkrivanja i procesuiranja onih koji su počinili zločine devedesetih godina u Srijemu biti pokrenut, Slaven Bačić je odgovorio:

»Mi ćemo stupiti u kontakte s predstavnicima udruga prognanih Hrvata iz Srijema radi dobivanja konkretnih podataka

no pokušava provesti te zakonske odredbe.

IDENTITET TREBA IZRAZITI

»Vlada Vojvodine posvećena je očuvanju identiteta nacionalnih zajednica koje žive na našem prostoru, mi tu različitost jezika, vjerskih zajednica i kultura doživljavamo kao prednost i bogatstvo a ne kao nedostatak, zato je Pokrajina svoja osnivačka prava nad glasilima na hrvatskom jeziku prenijela na HNV, jer vjerujemo i znamo da će hrvatska zajednica mnogo bolje definirati što je njoj važno, što su njeni prioriteti i na koji se način treba kretati kulturna politika očuvanja identiteta na našim prostorima. Danas se možemo pohvaliti kako na regionalnom javnom servisu RTV imamo hrvatsku redakciju, da imamo hrvatske škole, razrede na hrvatskom jeziku, da imamo čitav niz manifestacija i kulturnih društava koje tako dobro i vrijedno čuvaju ono što je baština Hrvata na ovim pro-

storima«, rekao je predsjednik pokrajinske Vlade Bojan Pajtić te poručio da će pokrajinska Vlada i dalje podržavati ovakve inicijative.

»Danas Hrvati i na regionalnoj i nacionalnoj razini imaju važnu ulogu i u zakonodavnim i izvršnim tijelima vlasti, potpuno su inkorporirani u sustav lokal-

ni, sustav Pokrajine Vojvodine i sustav Republike Srbije. Danas se nitko u Vojvodini, Srbiji ne treba plašiti reći da je Hrvat, Mađar, Slovak, Rumunj, Rusin. Danas nitko ne treba imati bojazan što ne pripada većinskom narodu, ne govori većinskim jezikom ili ne pripada većinskoj crkvi. Identitet treba izraziti na

popisu stanovništva, identiteta se nitko ne treba stidjeti, naprotiv, identitet je nešto što nas čini modernim, kulturnim bićima, a pokrajinska Vlada podržat će svaku inicijativu koja će doprinijeti očuvanju tog identiteta«, poručio je Bojan Pajtić.

Jasminka Dulić
i Zlatko Žužić

Radni sastanak u Šidu

i onda uputiti zahtjeve nadležnim tužiteljstvima budući da oni znaju konkretna imena i prezimena. Ukoliko se čak i ne dođe do pokretanja kaznenog postupka mi ćemo nastojati da naš dio posla, prije svega iz pijeteta prema tim ljudima koji su sve to prošli, ostvarimo. Nešto od toga će zasigurno biti procesuirano, vjerojatno neće biti sve, ali je tu onda lopta na tužiteljstvu.«

DARKO SARIĆ LUKENDIĆ, PREDSEDNIK IZVRŠNOG ODBORA HNV-A

Poruke ohrabrenja i upozorenja

»Ovaj je posjet bio izravno u funkciji kampanje koju provodi hrvatska zajednica u Republici Srbiji, to je kampanja Izjasni se HRabro«, rekao je predsjednik IO HNV-a Darko Sarić Lukendić na konferenciji za novinare u HNV-u u utorak. »Predsjednik je kampanju ocijenio kao izvanredno kreativnu i neobičnu i u tom smislu je izrazio svoje očekivanje da će biti i učinkovita. Tijekom posjeta hrvatskog predsjednika čuli smo poruke upozorenja koje su se odnosile na zločine koji su se dogodili 90-ih godina u smislu da je potrebno pronaći pojedinačne počinitelje i procesuirati ih jer je to preduvjet za normalizaciju odnosa na relaciji RS i RH. S druge strane imali smo prigodu čuti i poruke ohrabrenja koje su uputili i predsjednik RH Ivo Josipović i predsjednik vojvođanske Vlade Bojan Pajtić kojima su izravno pozvali sve Hrvate i Hrvatice da se slobodno i hrabro izjasne o svojoj nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti na popisu stanovništva koje slijedi za manje od mjesec dana.«

LJERKA ALAJBEG, GENERALNA KONZULICA REPUBLIKE HRVATSKE U SUBOTICI

Sinergija u ohrabriranju Hrvata

»Dolazak predsjednika Hrvatske u Srijem odjeknuo je prije svega među Hrvatima, a to je bio i cilj, da se ukaže na njihova stradanja i da se ohrabre Hrvati da se potakne procesuiranje svih zločina koji su počinjeni i na ovom prostoru, a protiv Hrvata«, rekla je generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici Ljerka Alajbeg. »Poznato je kako su se Hrvati u velikom broju iseljavali, da su bili mučeni, maltretirani, zastrašivani, i da se o tome malo pričalo. Sve to skupa koincidira i s kampanjom popisa stanovništva i mislim da je to iznimno ohrabrilo Hrvate, pogotovu u tom dijelu gdje su najviše stradali, da se opredijele onako kako jesu. To sve treba istaknuti, toga se ne treba stidjeti. Hrvati su se godinama skrivali iza raznih drugih naziva, kriptonaziva, a za to sada nema potrebe. HNV je osmislio doista jednu sadržajnu, dobru kampanju za popis stanovništva i mislim da su svi koji su pratili ovaj posjet predsjednika, a njemu se pridružio i predsjednik Vlade Vojvodine Bojan Pajtić, mogli vidjeti kako tu vlada sinergija u ohrabriranju Hrvata. Svi su svjesni da su Hrvati jedna od rijetkih nacionalnosti na području Vojvodine i Srbije koji su ipak bili hendikepirani svih ovih posljednjih 20 godina i da sada nekako izlaze iz te anonimnosti i dobivaju potporu u ovoj državi, što je jako važno.

MATO BARIŠIĆ, PREDSEDNIK ZAVIČAJNE UDRUGE GIBARAC I ČLAN GLAVNOG ODBORA ZAJEDNICE

Zajedništvo Srijemaca ma gdje živjeli

Razgovor vodio: Zlatko Žužić

Naš je cilj biti jednim od kul-

turnih činitelja na prostoru i

u vremenu u kojem živimo,

ne zaboraviti svoje korijene,

svoju tradiciju i ideale naših

predaka, sačuvati svoj iden-

titet i baklju tradicije preda-

ti budućim naraštajima

Zavičajna udruga Gibarac obilježila je ove godine nizom događanja 15 godina svoga postojanja, a u veljači je na sjednici Upravnog odbora izabran i novi predsjednik - *Mato Barišić*.

O prošlosti, sadašnjosti i budućnosti Zavičajne udruge Gibarac, kao i o krovnoj udruzi Zajednici protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, koja ove godine obilježava dvadeset godina postojanja, razgovaramo u Osijeku s novoizabranim predsjednikom.

HR: Od kada ste član udruge?

U Zavičajnoj udruzi Gibarac sam od samih početaka, a bio sam i u Inicijativnom odboru prilikom utemeljenja udruge. Na osnivačkoj skupštini izabran sam u Upravni odbor, a zatim sam u četiri mandata biran za njezinog dopredsjednika. Kada se naš bivši predsjednik *Slavko Žebić*, čovjek koji je najzaslužniji za osnivanje udruge Gibarčana, zbog zdravstvenih razloga početkom ove godine morao povući izabran sam za predsjednika.

HR: Kada je osnovana Zavičajna udruga Gibarac?

Za vrijeme masovnog egzodu-

sa srijemskih Hrvata početkom posljednjeg desetljeća prošlog stoljeća, Gibarčani su također morali napustiti svoj rodni kraj i raseliti se širom Hrvatske i svijeta, tako da nas danas ima u šezdesetak mjesta širom Lijepe naše, a najviše nas je u Slavoniji. Odmah nakon našeg dolaska u Hrvatsku rodila se ideja o osnivanju udruge u okviru koje bismo mi Gibarčani njegovali svoje običaje, tradicijske i kulturne vrijednosti, promicali svoju umjetničku kulturu i pomagali jedni drugima u snalaženju u novim uvjetima u domovini. Tako je početkom 1996. godine skupina od 15 Gibarčana održala svoj prvi sastanak, osnovala Inicijativni odbor na čelu sa *Slavkom Žebićem*, te na osnivačkoj skupštini održanoj 10. veljače 1996. godine u Poganovcima, gdje živi četrdesetak obitelji iz Gibarca, utemeljila Zavičajnu udrugu Gibarac. Skupštinu je vodio naš Gibarčanin dr. *Andrija Pozderović*, sveučilišni profesor u Osijeku, a na njoj su osim mene u Upravni odbor izabrani: *Stjepan Đurić, Ivo Josić, Renata Mađarac, Anđelko Orozović, Andrija Pozderac, Ljubica*

Vidaković, Trpimir Vidaković, Željko Vidaković, Andrija Tetkić, Marijan Ubrenić i Slavko Žebić. U Nadzorni odbor izabrani su *Mirko Hornjak, Marijan Kovačić, Branko Majačić, Antun Orozović i Pavle Žebić*, a u Statutarno-pravni odbor *Marijan Tomić, Ivan Mandić, Marijan Martinović, Stjepan Tomić i Zvonko Ubrenić*. Za prvog predsjednika izabran je *Andrija Tetkić*, za dopredsjednika *Slavko Žebić*, za tajnika *Marijan Ubrenić* i za blagajnicu *Ljubica Vidaković*. Sjedište Zavičajne udruge Gibarac je u Osijeku, u gradskoj četvrti Retfala, na adresi Strossmayerova 200.

HR: Zavičajna udruga Gibarac jedna je od najaktivnijih od devet koliko ih ima u Zajednici protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. Mislite li što mijenjati u budućem razdoblju?

Mislim da nije potrebno ništa posebno mijenjati u radu naše udruge, jer je, kao što ste i sami rekli, jedna od najbolje organiziranih i jedna od najaktivnijih udruuga koja djeluju u okviru Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. U svom predsjedničkom mandatu potruditi ću se samo održati taj kontinuitet, jer su i do sada kvalitetni rezultati ostvareni upravo snagom jedinstva utemeljenog na zajedničkoj ljubavi prema zavičaju. Naime, mi smo ponosni na naš Gibarac, na naše kršćanske korijene, na zajedništvo raseljenih Gibarčana i onih koji su ostali živjeti u njemu, kao i na našu spremnost dostojanstvenog čuvanja vlastite vjere, kulture i svih vrijednosti naše stoljetne tradicije. To je naša snaga na kojoj temeljimo našu budućnost.

HR: Na koji način djeluje Zavičajna udruga Gibarac?

Kao što sam već rekao, naš cilj je biti jednim od kulturnih činitelja na prostoru i u vremenu u kojem živimo, ne zaboraviti svoje korijene, svoju tradiciju i ideale naših predaka, sačuvati svoj identitet i baklju tradicije

EDNICE PROTJERANIH HRVATA IZ SRIJEMA, BAČKE I BANATA

predati budućim naraštajima. Da bismo to ostvarili u okviru udruge osnovali smo 22. srpnja 2002. godine kulturno-umjetničko društvo u kojem djeluje folklorna skupina i tamburaški sastav s tridesetak članova, a vodi ga *Igor Majačić*. Osim toga, osnovali smo i Nogometni klub Gibarac '95, koji nastavlja bogatu tradiciju gibačkog nogometa i trenutačno se natječe u hrvatskoj županijskoj ligi. Prošle godine osvojili smo drugo mjesto i doista je samo malo nedostajalo da predemo u viši rang natjecanja. Sjedište kluba je u selu Čokadinci, pokraj Osijeka. Dakako, osim ovih, tu je još cijeli niz aktivnosti kojima je cilj, kao što sam već rekao, otrgnuti od zaborava našu bogatu tradiciju i ostavljene duboke tragove u našem Srijemu. Tijekom petnaest godina postojanja Zavičajna udruga Gibarac iza sebe ima mnogobrojne uspjehe u radu, kao i sudjelovanja na mnogim izložbenim smotrama u Zagrebu, Požegi, Drenovcu, Čepinu, a veliki su uspjesi i našeg nogometnog kluba na brojnim velikim turnirima.

HR: Središnji događaj vaše 15. obljetnice bio je skup u Osijeku u povodu blagdana Sv. Vinka?

Tradicionalno i na svečan način obilježili smo 15. obljetnicu udruge manifestacijom u povodu blagdana Sv. Vinka, održanom 22. siječnja ove godine u hotelu Royal u Osijeku, a i ove, kao i svih prethodnih godina, na jednom mjestu okupili su se Gibarčani, sadašnji i oni koji su uslijed ratnih zbivanja morali napustiti svoja ognjišta, još jednom pokazali snagu zajedništva i svoju bezgraničnu ljubav prema Gibarcu te činjenicu da nam ni rat, ni vrijeme, ni udaljenost nije mogla izbrisati rodno mjesto i uspomene iz naših srca, kao i dugogodišnja stečena prijateljstva. Posebno nam je drago da naš Gibarac i dalje živi i da se u tom mjestu, u kojem danas živi 31 obitelj

katoličke vjere, nastoji očuvati tradicija i običaji, kao i vjerski objekti. Potvrdio nam je to na skupu naš dragi gost vlč. *Nikica Bošnjaković*, naš župnik i inicijator obnova svih crkava u šidskoj župi. Tom prigodom pozvao je sve Gibarčane da posjete crkvu sv. Ivana Nepomuka u Gibarcu, koja je ušla u fazu renoviranja uz veliku podršku i pomoć vlč. *Nikice Bošnjakovića* i župljana u Gibarcu. Do sada je na crkvi zamijenjen kompletan krov, skinuta je stara žbuka i stavljena nova, a u planu je da crkva zasja punim sjajem do 6. listopada ove godine, kada se obilježava 200 godina od izgradnje crkve. Na simboličan način svim Gibarčanima vlč. *Bošnjaković* je uručio 210 vrećica zemlje prikupljene iz podnožja križa porte crkve sv. Ivana Nepomuka, kao i popratnog pisma.

HR: Koliko Gibarac danas ima stanovnika?

Nažalost, na to vam pitanje ne znam dati odgovor, ali mogu reći kako je Gibarac prije Domovinskog rata bio selo s nešto manje od tisuću stanovnika, točnije 970 stanovnika i 289 kućanstava. Ali, bez obzira na veličinu mjesta, Gibarčani su svojim marljivim radom i izdvajanjem vlastitih sredstava uspjeli od njega napraviti mjesto ugodnog i skladnog življenja. Asfaltirane su sve ulice, svi nogostupi betonirani, provedene električne i vodovodne instalacije, priključeno je bilo oko 170 telefona, jednom riječju Gibarac je imao infrastrukturu kao mali gradić. Nažalost, danas je neadekvatnim zamjenama više od polovice Gibarčana razmješteno u selima bez vodovoda i nogostupa, bez kupaona i telefona, što je našim ljudima predstavljalo dodatni problem pri navikavanju na novu sredinu.

HR: Član ste i Glavnog odbora Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema Bačke i Banata, udruge koja također ove godine slavi svoj jubilej, dvadeset godina postojanja?

Zajednica protjeranih Hrvata

iz Srijema, Bačke i Banata, sa sjedištem u Zagrebu, osnovana je pet godina prije nas, 28. prosinca 1991. godine, kada su Hrvati u velikom broju bili prisiljeni napustiti svoj zavičaj u kojem su stoljećima živjeli kao autohtono stanovništvo te svoje utočište pronaći u matičnoj državi, Republici Hrvatskoj. Za vrijeme agresije na Republiku Hrvatsku doselilo se oko 45.000 Hrvata, a Zajednica je osnovana s temeljnim ciljem organiziranja raznih oblika pomoći protjeranim Hrvatima u tim najtežim trenucima njihove povijesti, ali i namjerom očuvanja, promicanja, razvitka i unapređivanja tradicijske baštine Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, kao i vlastitog kulturnog identiteta u širokoj lepezi bogatog mozaika hrvatske kulture.

Danas Zajednica djeluje kroz devet ogranaka diljem Hrvatske: Osijek, Požega, Virovitica, Koprivnica, Bjelovar, Rijeka, Poreč, Zadar i Zagreb, te devet zavičajnih klubova, koji su organizirani prema mjestu stanovanja iz kojih su se Hrvati doseljavali iz Srijema: Beška, Golubinci, Hrtkovci, Kukujevci, Nikinci, Slankamen, Petrovaradin, Srijemska Mitrovica i našu udruhu iz Gibarca.

Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata već tradicionalno svake godine tijekom 20 godina svoga postojanja u Zagrebu i diljem Hrvatske organizira brojne kulturne i sportske manifestacije i na taj način, kroz brojna kulturna i tradicijska događanja, čuva duhovni, nacionalni i kulturološki identitet Srijema, te kroz međusobne susrete iseljenih Srijemaca i onih koji su u njemu ostali živjeti iskazuje trajno zajedništvo Srijemaca ma gdje bili. Zajednica u sklopu svog rada izdaje knjige u okviru svoje biblioteke »Srijemski Hrvat« i četiri puta godišnje svoje glasilo »Zov Srijema«, dok Zavičajni klub Hrtkovčana »Gomolava« i Zavičajni klub Beščana povremeno izdaju svoja glasila »Gomolava« i »Dunav«,

a sve s osnovnim ciljem informiranja svoga članstva o radu Zajednice, kao i potreba proizašlih iz svijesti poticanja i jačanja identitetske spoznaje stanovništva Srijema, Bačke i Banata, koje je tijekom 19. i 20. stoljeća sustavno bilo izloženo zatiranju vjerskih, nacionalnih i kulturnih osjećaja.

HR: I za kraj, na koji će način Zajednica obilježiti ovu važnu obljetnicu?

Ovu važnu obljetnicu Zajednica obilježava tijekom cijele ove godine. Već je cijeli niz manifestacija tim povodom održan i bilo bi preopširno sve ih sada nabrajati, ali treba svakako reći da će centralni događaj obilježavanja 20. godišnjice Zajednice biti veliki koncert »Srijemci Hrvatskoj«, koji će se održati 16. listopada u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu, u kojem će sudjelovati hrvatska kulturno-prosvjetna društva iz vojvođanskog i hrvatskog dijela Srijema, te ostali renomirani izvođači iz Hrvatske. Osim obilježavanja 20. godišnjice Zajednice manifestacija »Srijemci Hrvatskoj« održat će se i u povodu rođenja našeg znamenitog Srijemca, Petrovaradinca, bana *Josipa Jelačića*, a kao što je poznato njegov rođendan 16. listopada se u Republici Srbiji obilježava kao jedan od blagdana hrvatske nacionalne manjine. Koncert »Srijemci Hrvatskoj« snimat će Hrvatska radiotelevizija u sklopu svoga serijala »Lijepom našom«. Vjerojatno je zanimljiva i činjenica da će na tom koncertu biti izvedena i praiizvedba naše svečane pjesme (himne, kako je mi interno oslovljavamo) »Vratit ću se zemljo«, koju je na stihove naše pjesnikinje *Ljubice Kolarić-Dumić* uglazbio maestro *Josip pl. degl' Ivellio*, a pjesmu će izvesti veliki zbor sastavljen od tri zbora: Hrvatskog pjevačkog društva »Slavulj« iz Petrinje, Hrvatskog pjevačkog društva »Jeka« iz Samobora i Mješovitog pjevačkog zbora »Emil Cossetto« iz Zagreba, pod ravnanjem maestra degl' Ivellia.

PROGLAŠENO EKUMENSKO SVETIŠTE MARIJE POMOĆNICE KRŠĆANA I DUŠA U ČISTILIŠTU

Svetište svih kršćana

Oltar Marije Bogorodice u ovom svetišlu bit će otvoren za sve, potrebno je samo otvoriti svoje srce i vapiti za pokojne, ali i za žive kršćane kojima je nužna smjelost i hrabrost kako bi tvorili živo zajedništvo, zaključio je svoju homiliju srijemski biskup mons. Đuro Gašparović

Srijemski biskup mons. Đuro Gašparović 2. je rujna predvodio svečano misno slavlje u romaničko-gotičkoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije na groblju u Moroviću, koja potječe iz XII. stoljeća, te ju je proglasio novim marijanskim, ekumenskim svetištem Marije Pomoćnice kršćana i duša u čistilištu Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije. Uz mons. Gašparovića koncelebriralo je nekoliko svećenika iz Srijema i Hrvatske, a prisutan je bio i protojerej Pravoslavne crkve u Moroviću *Milorad Dušanić*. Svećenike i vjernike dočekao je šidski župnik vlč. *Nikica Bošnjaković*, na čiju je inicijativu pokrenuta obnova morovičke crkve te proces proglašenja svetišta.

Misno slavlje započelo je procesijom okupljenih vjernika te pozdravnim govorom vlč. Bošnjakovića, koji je pojašnjavao kako ga je na zalaganje za proglašenje ovoga svetišta potaknuo pokrajnji, tirolski oltar s lijeve strane crkve. Taj oltar prikazuje upravo duše iz čistilišta koje se hvataju za Marijine skute te Bogorodicu mole za izbjavljenje iz čistilišnih muka. »Ova crkva od danas želi biti marijansko, ekumensko svetište, gdje će vjernici po zagovoru Bogorodice moliti oprostjenje grijeha za svoje pokojne. U svetišlu Marije Pomoćnice kršćana i duša u čistilištu mnogi će, po snazi molitve, oprostiti svojim pokojnima sve ono što je ostalo bolno i neoprostivo, grešno i nemoralno. Po našoj molitvi i zagovoru Bogorodice bit

GIBARAČKA CRKVA U NOVOM RUHU

Povijest se ponavlja

Nedokučivi su putovi Gospodnji!? Kad sam neki dan nazočio velikom misnom slavlju u Moroviću, kojom je prigodom blagoslovljena Gospina crkva kao hodočasničko mjesto, a bilo je doista svečano, mnoštvo naroda poznatog i nepoznatog, iz susjednih mjesta u šidskoj općini i onih udaljenijih u mitrovačkoj, rumskoj, beočinskoj i petrovaradinskoj, pa sve do onih u matičnoj domovini Hrvatskoj, riješio sam nakon mise odvesti se do Gibarca zadovoljiti vlastitu znatiželju. Zapaliti svijeće i izmoliti Očenaš na grobovima roditelja i rodbine i vidjeti dokle

se stiglo s obnovom župne crkve sv. Ivana Nepomuka, jer ćemo uskoro obilježiti 200. obljetnicu izgradnje i blagoslova crkve u Gibarcu.

Na groblju - kao na groblju, tiho i dostojanstveno. Radni je dan pa nigdje nikog, a groblje je ionako tiho počivalište naših dragih predaka. Ali u selu - posve dukčije. Istina, nije to Gibarac kojega pamtimo, jer ništa više i nije kao prije, ali toranj na našoj crkvi u novome je ruhu. Žuto-plavi tonovi svježeg boje prosto mame pogled, pogled koji hita u visine. A tamo, na vrhu tornja, novi križ na pozlaćenju jabuci. To župnik

Nikica Bošnjaković ispunjava obećanje dano Gibarčanima na posljednjem misnom slavlju za kirbaj ove godine.

I biskup *Đuro Gašparović* također se sprema ispuniti svoje obećanje, rekao je na kraju misnoga slavlja u Moroviću. Nasmijao se i rekao: »Uskoro ćemo u Gibarac. Kada je neki dan bio predsjednik *Ivo Josipović* zanimao se za stanje crkava u Srijemu i posebno smo ga obavijestili. Novi je toranj na crkvi u Šidu i kupili smo plac gdje ćemo graditi pastoralni centar, novi je toranj i na crkvi u Jameni, a obnovljena je filijalna crkva u Batrovcima.

Kristijan Sekulić

U Moroviću je obnovljena župna crkva sv. Roka, a u tijeku je obnova Gospine crkve iz

će otpušteni grijesi svađe, ovisnosti, ubojstva, samoubojstva, rastave, nevjere, bluda, pobačaja, spiritizma, magije, nedržanja Božjih zapovijedi, neodlaska na nedjeljnu euharistiju, nepracticiranja vjere i neljubljenja Trojedinog Boga - jer zbog ovih i mnogih drugih neispovjedenih i neokajanih grijeha pokojni trpe u čistilišnim mukama kako bi bili dostojni ući u Kraljevstvo Nebesko«, istaknuo je župnik Bošnjaković i pozvao vjernike da svakog drugog datuma u mjesecu dolaze u Morović moliti Boga za izbavljenje duša u čistilištu.

»Važno je naglasiti da je ovo svetište svih kršćana, ono je ekumensko u svojoj biti, jer je Marija Bogorodica, majka svih koji su kršteni u bilo kojoj Crkvi. Stoga, neka iz ove crkve započne jasni i vidljivi ekumenizam, kojega su najbolje upoznali naši pokojni, jer su ugledali lice živoga Boga i shvatili da su svi kršteni 'jedno u Kristu', naglasio je župnik. Kršćane pravoslavne i katoličke vjere pozvao je da mole za svoje pokojne, te tako u Kristu, koji je molio »da svi budu jedno«, nađu i zalag svoje vječnosti.

U svojoj homiliji biskup Gašparović iznio je povijest Morovića, a potom je Mariju

opisao kao uzor poziva, jer svojim primjerom potiče vjernike da iziđu iz uhodanog života i svjedoče Ljubav Božju koja je postala čovjekom. »Treba nam ljudi koji će biti do kraja raspoloživi, koji će se poput Marije predati Bogu i uključiti u srce Crkve, tu se ukorijeniti i svojim primjerom svjedočiti o neuništivosti Božjeg i Kristova djela u svijetu, usprkos svim protivnim silama«, rekao je biskup potičući okupljene vjernike na budnost i spremnost. Svetište Marije Pomoćnice kršćana i duša u čistilištu jedno je od Božjih planova - ekumensko,

kršćansko, molitveno sveto mjesto. Oltar Marije Bogorodice u ovom svetištu bit će otvoren za sve, potrebno je samo otvoriti svoje srce i vapiti za pokojne, ali i za žive kršćane kojima je nužna smjelost i hrabrost kako bi tvorili živo zajedništvo, zaključio je svoju homiliju srijemski biskup.

Nakon misnog slavlja župnik Bošnjaković zahvalio je vjernicima Morovića i Šida te svim mladima iz ovoga i okolnih mjesta koji su pomogli urediti crkvu i prostor oko nje. Posebno je zahvalio vjernicima koji su na crkvu novoga svetišta postavili

svjetleći križ, jedini u Vojvodini. Zahvala je upućena i Ministarstvu vjera i dijaspora Srbije, predsjedniku Mjesne zajednice Morović *Miladinu Piniću*, Elektrovojvodini iz Srijemske Mitrovice, *Miroslavu Nevestiću* iz Čepina, »Šidprojektu« i ostalim donatorima. Svečanost je završena pozivom biskupa Gašparovića i župnika Bošnjakovića da ova crkva bude redovito mjesto molitve za pokojne i žive vjernike te da svakog drugog datuma u mjesecu okupi veliki broj vjernika iz šidske općine, Srijema, ali i Hrvatske.

S. Darabašić, M. Kuveždanin

12. stoljeća i privodi se kraju obnova župne crkve u Gibarcu, gdje se spremamo svečano obilježiti 200. obljetnicu. Naravno, vidio je i kukujevačku crkvu i podupro naše napore da i nju obnovimo.«

Veliko misno slavlje u Gibarcu već je zakazao za nedjelju, 6. studenoga, nadnevak koji je naznačen kao početak radova na izgradnji ove crkve davne 1801. godine, sukladno metalnoj pločici pronađenoj u temeljima građevine, koja je dovršena i blagoslovljena u jesen 1811. A taj se dan polako približava. Dok sam fotografirao toranj iz različitih kutova, primijetio sam kako su vrata otvorena i da je netko u crkvi. Uđem i nazovem 'hvaljen Isus' a oni, njih 5-6, odgovore uglav 'navijeke'. Rekao bih

da su majstori, odaju ih odore s namazima boje. Utom dođe glavni majstor *Kristijan Sekulić*, novosadski umjetnik rodom iz Petrovaradina. Upoznali smo se kada sam u Novom Sadu pripremao reportažu za Hrvatsku riječ, a ljetos smo se sreli u Županji, gdje je kao član Cro arta iz Subotice gostovao na likovnoj koloniji. Pričao mi je kako je davnih dana zakoračio u svijet umjetnika, da je dosta okrenut sakralnim motivima i da je oslikao dosta crkava diljem Vojvodine, pa i diljem Hrvatske. Baš u Županju je došao iz Iloka, gdje radi na župnoj crkvi sv. Ivana Kapistrana.

»Vlč. Nikica me našao na nagovor nekih prijatelja i dogovorili smo se da ambijentalno uredim unutrašnjost ove crkve,

sa zahvatima na glavnom i pokrajnim oltarima. Evo vidite, ja radim ovih 8 stupova koji će djelovati kao da su od mramora, evo baš ova krstionica je dotjerana u prvobitno stanje, takva će biti i druga, a dečki upravo pripremaju podlogu i uskoro će prići unutarnjem bojenju, tako da sve bude gotovo do polovice rujna. Kada sam radio pozlatu na oltaru otkrio sam četiri freske, dvije pokrajnje, koje vjerojatno datiraju iz posljednje obnove 1902., i to su djevojka i momak u gibaračkoj šokačkoj nošnji ruku okrenutih prema Svetom Trojstvu. Ove dvije, tu iza oltara, vjerojatno datiraju iz perioda izgradnje crkve, dakle 1810. ili 1811. Na žalost ništa nećemo poduzimati zbog kratkoga vremena, ali i zbog nedo-

statka sredstava, pa će to čekati neka bolja vremena«, rekao je Kristijan Sekulić.

Zahvalio sam umjetniku uvjeren da će posao uspješno privedi kraju i rekao mu kako je puka sudbina da gibaračku crkvu obnavljaju novosadski majstori. Naime, nakon opake oluje u ljeto 1902. godine tadašnji je župnik vlč. *Josip Bertić*, rodom iz Ilače, bio primoran prići temeljitoj obnovi prilično oštećene crkve, a završne je radove u unutrašnjosti crkve obavio novosadski pozlatar *Leopold Tausch*. Obnovljenu je crkvu te jeseni blagoslovio začasni kanonik *Gustav Jaić*, župnik iz Tovarnika. Evo, sto i kusur godina poslije, povijest se ponavlja.

Slavko Žebić

Asimilacija i ratne godine uzeli su svoj danak

Osjećam se Hrvatom zato što to jesam, ponosan sam na slavnu povijest. Trebamo se izjasniti onako kako jesmo i skinuti masku u potpunosti jer je bolje da vas ljudi ne vole zbog onoga što jeste nego da vas vole zbog onoga što niste, poručuje Petar Pifat

Novi Sad, kao najveći grad Autonomne Pokrajine Vojvodine, kulturno, ekonomsko i gospodarsko središte Vojvodine, ima status grada i sastoji se od dviju gradskih općina: gradske općine Novi Sad sa sjedištem u Novom Sadu koja obuhvaća bački dio Novog Sada s okolnim naseljima, i gradske općine Petrovaradin sa sjedištem u Petrovaradinu koja obuhvaća srijemski dio Novog Sada s okolnim naseljima.

Područje Novog Sada je kroz povijest, zbog povoljnog zemljopisnog položaja, bilo privlačno za naseljavanje. Porast stanovništva u gradu bilježi se kroz cijelo poslijeratno razdoblje, pri čemu je u pojedinim razdobljima taj porast bio veoma intezivan. Na ovu pojavu znatnije je utjecao mehanički priljev nego prirodni priraštaj. Najintenzivniji demografski rast Novi Sad je ostvario u razdoblju od 1961.-1971. godine kada je ostvaren porast stanovništva za oko 37 posto, ali je porast stanovništva nastavljen i nakon 1991. godine, što naseljavanjem stanovništva s teritorija bivših republika Jugoslavije a sadašnjih država, kao i naseljavanjem stanovništva iz ruralnih sredina APV.

PODACI PO POPISU IZ 2002.

Pred predstojeći popis stanovništva, koji će biti proveden u listopadu, postavlja se pitanje koliko u Novom Sadu danas ima stanovnika i koliko je među njima Hrvata.

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2002. godine, na području Grada Novog Sada koje čine naselja Begeč, Budisava, Bukovac, Veternik, Kač, Kisač, Kovilj, Ledinci, Srijemska Kamenica, Stari Ledinci, Stepanovićevo, Futog, Čenej, Ledinci i Petrovaradin zabilježene su sljedeće brojne etničke skupine: Srbi (75,50 posto), Mađari (5,24 posto), Jugosloveni (3,17 posto), Slovaci (2,41 posto), Hrvati (2,09 posto), Crnogorci (1,68 posto) i ostali. Na užem području Novog Sada (bez Petrovaradina i Srijemske Kamenice) bilo je 2002. godine 73,91 posto Srba, 6,03 posto Mađara, 3,69

posto Jugoslovena, 2,23 posto Crnogoraca, 1,84 posto Hrvata.

ZNAMENITI HRVATI

Povijest Hrvata posebice je bogata na srijemskoj strani, u Petrovaradinu. Tu je rođen ban *Josip Jelačić*, a kroz povijest poznati su i *Franjo Štefanović*, *Josip Juraj Strossmayer*, *Ilija Okruglić*, te u novijoj povijesti prof. dr. *Jasna Melvinger*, književnik *Petko Vojnić Purčar* i mnogi drugi.

Hrvati na ovim prostorima datiraju od kraja 17. stoljeća i vezuju se za dolazak isusovaca i franjevac. Kako je građena tvrđava tako se doseljavao

DRAGAN LEKO, ZAPOSLENIK U PRIVATNOJ TVRTKI U NOVOM SADU

Nikad se nisam pokolebao

Kao Hrvat se izjašnjavam cijelog života, u našoj kući je to normalno, moji roditelji me nisu tomu učili nego je to bilo potpuno jasno. Uvijek, u svim vremenima smo slavili Božić, Uskrs. Slažem se s izjavom predsjednika Josipovića da je ponos i čast u Vojvodini biti Hrvat, jer ja nisam ni veliki ni mali Hrvat, ja sam pravi Hrvat. Moje očitovanje mi nije pridonijelo posljednjih godina prilikom razgovora za posao jer u rubrikama gdje se izjašnjava oko krsne slave ja nisam ništa stavio. Moje kolege na poslu znaju nekada provocirati, ali se nisam nikada pokolebao, njih gledam kao ljude s kojima provodim tih par sati a poslije posla na njih zaboravim. Glede predstojećeg popisa mogu samo za sebe tvrditi da ću se izjasniti kao Hrvat, ali znam dosta ljudi koji su zasnovali mješovite brakove i sada će opet ostati neopredijeljeni i ići će linijom manjeg otpora uglavnom zbog djece. Kampanja koju intenzivno provode hrvatske institucije na teritoriju Vojvodine je potrebna, jer u protivnome ako ne shvaćamo važnost našeg očitovanja moramo biti svjesni činjenice da ćemo se asimilirati, mada znam i ljude kojima je to totalno nebitno. Generalno mislim da nema razloga za strah i da je situacija mnogo bolja nego prije desetak godina, ali nisam siguran koliko su naša zakonom zajamčena prava rezultat osvješćivanja na ovim prostorima da smo ravnopravan subjekt u društvu a ne rezultat ustupaka Srbije na putu k Europi.

veliki broj ljudi, među njima i kajkavski Hrvati. Petrovaradin je kao katoličko-njemački grad živio do Prvog svjetskog rata, nakon čega se i veliki broj Nijemaca asimilirao u Hrvate. Situacija poslije Drugog svjetskog rata dobro je poznata, a posebice situacija poslije 1991. godine kada se bilježi značajan pad broja Hrvata.

»Tijekom ratnih godina crkva je bila jedino mjesto gdje smo jačali ne samo vjerski nego i nacionalni identitet. Danas je broj Hrvata u Petrovaradinu

Petar Pifat

mного manji, asimilacija i ratne godine uzeli su svoj danak. Straha sigurno još uvijek ima, ali pozivam svakoga tko se osjeća Hrvatom da se izjasni kao Hrvat, svakoga tko se osjeća rimokatolikom da se izjasni kao rimokatolik, ne gledajući u tome nikakvu političku ili stranačku obvezu ili dužnost, i da nipošto ne izbjegne popisivaču priznati da je Hrvat zato što

je možda razočaran u hrvatske institucije ili hrvatsku državu. Osjećam se Hrvatom zato što to jesam, ponosan sam na slavnu povijest. Trebamo se izjasniti onako kako jesmo i skinuti masku u potpunosti jer je bolje da vas ljudi ne vole zbog onoga što jeste nego da vas vole zbog onoga što niste», poručuje *Petar Pifat*, voditelj Tekijskog svetišta u Petrovaradinu.

Prije rata u Petrovaradinu je živjelo 19,81 posto Hrvata, a prema popisu stanovništva iz 2002. godine od 13.973 stanovnika Srbi su činili 69,5 posto, Hrvati 9,8 posto, Jugoslaveni 5,6 posto, Mađari 2,8 posto, Crnogorci 1,6 posto, Rusini 1 posto, te ostali.

CRKVA I UDRUGE, MATICE ZA OKUPLJANJE

Kako na području Novog Sada tako i na području Petrovaradina veliki doprinos očuvanju identiteta hrvatskog naroda pored Crkve dale su i udruge. HKPD »Jelačić« pronoseći ime slavnog bana djeluje od 2003. godine. Ova udruga broji oko 200 članova i kroz svoju zbrsku, tamburašku, sportsku i povijesno-istraživačku sekciju okuplja Hrvate iz Petrovaradina, pridonosi očuvanju jezika, običaja, kulture i baštine. Predsjednik udruge *Josip Pokas* iskazao je veliku spremnost udruge da i u vremenima

koja dolaze bude tu za Hrvate, te poziva svakoga tko se osjeća Hrvatom da se tako i izjasni.

Druga hrvatska udruga na području Novog Sada jest HKPUD »Stanislav Preprek«. Ova udruga postoji od 2005. godine s nakanom da Hrvatima posluži kao matica za okupljanje. Organizirajući književne večeri, kazališne predstave i druge aktivnosti, članovi ove udruge u velikome su uspjeli okupiti pripadnike naše zajednice.

»Naša je zajednica razumna po gradu i to predstavlja pravu poteškoću. Nadam se da će se u ovom popisu mnogi opredijeliti na pravi način i da ćemo onda imati prave podatke o tome koliko nas ima, a siguran sam da još uvijek ima dovoljno mladih koji će nastaviti raditi na očuvanju hrvatskog identiteta«, kaže predsjednik udruge *Marijan Sabljak*.

U Novom Sadu od prošle godine djeluje i mjesna organizacija DSHV-a. Predsjednica ove mjesne organizacije *Ankica Jukić-Mandić* pozvala je sve pripadnike hrvatske nacionalne zajednice da se na predstojećem popisu slobodno i bez straha izjasne kao Hrvati.

»Predstojeći popis je od velikog značaja za našu zajednicu, jer sam broj pripadnika manjinske zajednice temelj je ostvarivanja svih zakonom zajamčenih

Ankica Jukić-Mandić

manjinskih prava. Ako su mnogi prije nas morali sakrivati iza raznih paravana tko su i što su, ako smo i mi negdje pokleknuli pa nismo istaknuli dovoljno našu nacionalnost i vjeroispovijed, mislim da je sada došao trenutak da se izjasnimo baš

ĐORĐE SUBOTIĆ, PREDSEDNIK VOJVOĐANSKOG KLUBA

Sjajan slogan po kojem se treba izjašnjavati

»Za svako izjašnjavanje moraju postojati određeni preduvjeti. Prije svega solidna zakonska osnova i pravo na slobodno izjašnjavanje, odnosno neizjašnjavanje. Neophodno je da država stvori te uvjete. Pripadnici svih nacionalnih zajednica, pa time i hrvatske moraju biti ravnopravni u svakom pogledu s većinskim narodom. Naravno, to će ovisiti o tome koliko su se građani u prethodnom razdoblju osobno uvjerali koliko je država zasnovana na vladavini prava, a koliko je to samo puka fraza«, kaže za HR predsjednik Vojvođanskog kluba *Đorđe Subotić*. »Predstojeći popis je prilika da se u to uvjerimo. 'Izjasni se HRabro' je sjajan slogan i upravo tako se treba izjašnjavati. Svatko ima pravo izjasniti se onako kako se osjeća i kako želi. To mu pravo mora jamčiti država, bez pritiska bilo koje vrste, pa i onih koji dolaze iz nacionalne zajednice. Hoće li se netko izjasniti kao pripadnik određenog naroda, ili se možda neće izjasniti, ili će se izjasniti kao Vojvođanin, Jugoslaven ili nekako drugačije, to treba ovisiti isključivo od njega. Isto tako građanin i građanka trebaju sami odlučiti jesu li vjernici, proživljavaju li vjeru i tako se trebaju izjasniti, ali i ako nisu vjerujući, odnosno ako smatraju sebe agnosticima ili ateistima. Ta izjašnjavanja također ne mogu biti pod pritiskom.« *Đorđe Subotić* očekuje da se pripadnici nacionalnih zajednica izjasne na popisu onako kako se i osjećaju. »Dakle, očekujem da se većina stanovništva vaše nacionalne zajednice izjasne kao Hrvati, katolici, čiji je materinji jezik hrvatski, ali ne treba isključivati niti druge mogućnosti. I zbog toga nitko ne smije biti anatimiziran i snositi bilo kakvu odgovornost. U Srbiji je potrebno puno raditi na izgradnji građanskog društva. Na tome se moramo angažirati svi, pripadnici svih nacionalnih zajednica. Jer, samo ako smo slobodni kao građani, bit ćemo slobodni i kao pripadnici određenog naroda. Pripadanje određenom nacionalnom i vjerskom identitetu mora biti osobna stvar svakog pojedinca«, kaže *Subotić*.

iz razloga da sutra neke buduće generacije ne moraju čekati neki novi popis kako bi znali koliko ih ima i mogu li svugdje jednako ostvarivati svoja prava. Ne smijemo prepustiti stvari niti slučajno, a ponajmanje da ih drugi rješavaju, jer kada apatija i asimilacija uzmu stvari u svoje ruke više nećemo imati priliku osvijestiti se i učiniti nešto za bolje sutra. Situacija nikad nije idealna, pa ni sada, ali potrebno je da shvatimo kako je dovoljno biti ono što jesmo, da se držimo zajedno i da nas očuvamo kako ne bismo ostali samo trag u povijesti. Stoga pozivam sve Hrvate i Hrvatice, osobito na području Novog Sada, da na predstojećem popisu ne samo hrabro stanu iza onog što jesu,

mislim da tu ne treba hrabrost nego iskrenost i samosvjesnost, nego da budu ono što jesu i da s ponosom to i istaknu«, kaže *Ankica Jukić-Mandić*.

Na novom europskom putu Srbije, prava koja zakonski pripadaju pripadnicima nacionalnih zajednica jesu ono za što su se borile generacije prije nas. Toliko se čekalo na mima vremena u kojima možeš biti ono što jesi, kada možeš ići u crkvu kojoj pripadaš, javno se očitovati kao pripadnik manjinskog ali ne manje vrijednog naroda, sada je na nama da poduzmemo sljedeći korak a ne da opet spuštamo glavu i da se predstavljamo da smo ono što nismo. Zato, izjasnimo se HRabro!

M. K.

GODIŠNJI SUSRET MLADEŽI DSHV-A NA HRVATSKOM MAJURU

Druženje na blagdan Sv. Marka Križevčanina

Četvrti po redu veliki godišnji susret Mladeži DSHV-a pod nazivom »Hrvatski Majur 2011.« u nedjelju je održan na salašu Zlatka Gabrića na Hrvatskom Majuru pokraj Subotice. Druženju je prethodila sveta misa koju je ove godine predvodio vlč. župnik domaćin Lazar Novaković, uz suslavlje preč. Andrije Anišića.

Datum održavanja ove manifestacije izabran je prema svetkovini katoličkog hrvatskog sveca Svetog Marka Križevčanina, čije se ime svetkuje kod Raspeća u jedinom mjestu s hrvatskim predznakom u Republici Srbiji,

na Hrvatskom Majuru, udaljenom 7 kilometara od Subotice. U ovoj manifestaciji sudjelovala je mladež iz svih mjesta gdje DSHV ima svoje mjesne organizacije, a bilo ih je stotinjak. Naravno, ni ovaj skup nije prošao bez nazočnosti starijih članova DSHV-a koji su pružili potporu pomlatku stranke. Mladi su se na salašu zabavljali i družili uz glazbu ansambla »Širok šor«.

Ove je godine druženje malo izmijenjeno u odnosu na prethodne godine, pa su se mladi pokraj dobre glazbe mogli zanimati i sportovima kao što su nogomet, odbojka i rukomet.

»Prve nedjelje u rujnu okupljamo se ovdje na Hrvatskom Majuru i oživljavamo slike salaša na kojima su nekada živjeli naši Hrvati, a kojih je danas ostalo tek nekolicina«, kaže Marija Vojnić Mijatov iz Petrovaradina. »I ove smo se godine odazvali u velikom broju i proslavili proštenje posvećeno sv. Marku Križevčaninu. Poslije svete mise otišli smo na obližnji salaš obitelji Gabrić gdje Mladež DSHV-a organizira domjenak i veselje uz tamburaše. Ovakve svetkovine ovdašnjih Hrvata treba negovati i svake se godine trebamo odazvati u još većem broju.«

Za Jasnu Šarčević ovaj susret predstavlja vraćanje u zavičaj.

»Moj je otac rodnom odavde, salaš nam je bio nedaleko od križa kod kojeg se održava sveta misa«, kaže Jasna Šarčević. »Od malih nogu odlazim na proštenje na Hrvatski Majur i taj jedan dan je meni i mojoj obitelji poseban jer se sjetimo otkuda su nam korijeni i odakle vučemo podrijetlo, te ću i ubuduće posjećivati ovo mjesto. Drago mi je što se Hrvatski Majur smatra središtem Hrvata i što je na tom mjestu druženje mladeži u isti dan kad se slavi i proštenje.«

V. K.

SVJETSKI DAN PREVENCIJE SAMOUBOJSTAVA, 10. RUJNA

Piše: mr. sc. med. Nada Kosić Bibić

Suicid se može prevenirati

U Srbiji je povećan broj osoba koje su pokušale samoubojstvo ili o tome razmišljaju, a najviše stope samoubojstava su u Vojvodini i na samom sjeveru, u Subotici i Sjevernobačkom okrugu, gdje se bilježe stope veće od 30 na 100.000 stanovnika u posljednjih 10 godina. Važno je istaknuti kako su one ipak niže u odnosu na posljednje desetljeće XX. stoljeća kada su bile preko 40/100.000

Medunarodna asocijacija za prevenciju samoubojstava (IASP) uz potporu Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) od 2003. godine pokreće inicijativu obilježavanja Svjetskog dana prevencije suicida na dan 10. rujna. Cilj ovog obilježavanja je podizanje svijesti u širokoj javnosti da je suicid moguće spriječiti. Širenje informacija o zdravstvenom problemu suicida, smanjenje stigme i iznad svega povećanje znanja kroz edukacije i treninge važni su zadaci cjelokupne stručne javnosti.

Posljednje dvije godine teme obilježavanja Svjetskog dana prevencije suicida usredotočene su na prevenciju suicida u različitim kulturama širom svijeta. Ovogodišnjom temom »Spriječimo samoubojstva u multikulturalnim zajednicama« želi se ukazati na činjenicu kako su sve zemlje u svijetu u stvari multikulturalne zajednice. U svim multikulturalnim zajednicama prevencija suicida treba uključiti takav strateški pristup koji će pokazati posebnu osjetljivost i uvažavanje prema različitim kulturama.

MEĐU VODEĆIM UZROKIMA SMRTI

U mnogim zemljama žive različite manjinske skupine domicilne ili imigrantske, azilanti ili izbjeglice, skupine različite etničke i religijske pripadnosti. Obično se pravi pogreška u tretiranju kultu-

re kao nečeg »objektivnog«, čime se objašnjavaju uočene razlike u različitim kulturnim skupinama koje žive u istoj zajednici, primjerice uočene razlike u stopama suicida ili zastupljenosti riziko-faktora. Ovo može prikriti prave uzroke razlika koji mogu, ali i ne moraju imati veze s kulturom neke manjinske skupine u zajednici. Time mogu biti isključeni važni faktori kao što su nezaposlenost, siromaštvo, marginalizacija, stigmatizacija, potlačenost ili rasizam. Kulturu ne treba promatrati kao statičnu i mjerljivu »veličinu«, već kao dinamičan i razvojan proces koji uključuje neprekidnu interakciju između pojedinca i njegova okruženja. Stoga je potrebno istovremeno biti osjetljiv prema različitim kulturama i svjestan mogućih kulturnih razlika, ali i ne dopustiti da »kultura« prikrije druge faktore koji mogu igrati važnu ulogu.

SZO procjenjuje kako dnevno skoro 3000 ljudi u svijetu izvrši samoubojstvo. Suicid je među 20 vodećih uzroka smrti u svijetu sa stopom od 16 na 100.000. Suicidalno ponašanje je vrlo kompleksno i ovisi o nizu čimbenika iz okruženja, kao i o individualnim karakteristikama pojedinca. Faktori rizika su brojni i različiti, a stručnjaci ističu kako su vodeći mentalni i psihički poremećaji (na prvom mjestu depresija i zlorab alkohola, shizofrenija), zatim nasilje i agresija, faktori kulturnog i socijalnog okruženja.

U posljednjih pedeset godina broj samoubojstava u svijetu se povećao za 60 posto. Gotovo četvrtina svih suicida danas se događa kod adolescenata do 25. godine. Suicid je među 3 vodeća uzroka smrti kod populacije u dobi od 15 do 44 godine, a drugi vodeći uzrok smrti kod mladih u dobi od 10 do 24 godine.

Od 1950. godine u svijetu se zapaža kontinuirani porast stope smrtnosti suicida kod muškaraca u vidu linearnog porasta – sa 17 na preko 25 na 100.000 stanovnika. Kod žena su u istom razdoblju stope ostale na razini 5-7 na 100.000 stanovnika. Najveći broj suicida bilježi se u Aziji (Kina, Indija, Japan) i oni čine oko 60 posto svih suicida u svijetu. Najviše stope samoubojstava kod muškaraca zabilježene su u zemljama istočne i sjeverne Europe i Azije.

U Srbiji je povećan broj osoba koje su pokušale samoubojstvo ili o tome razmišljaju, a najviše stope samoubojstava su u Vojvodini i na samom sjeveru, u Subotici i Sjevernobačkom okrugu, gdje se bilježe stope veće od 30 na 100.000 stanovnika u posljednjih 10 godina. Važno je istaknuti kako su one ipak niže u odnosu na posljednje desetljeće XX. stoljeća kada su bile preko 40/100.000.

ULOGA ZDRAVSTVA, MEDIJA, OBRAZOVANJA, CRKVE...

Strategije i mjere koje ograničavaju pristup posjedova-

nju vatrenog oružja, prodaji i skladištenju pesticida, kao i zlorab alkohola i lijekova s psihoaktivnim djelovanjem mogu značajno smanjiti broj suicida.

Način izvještavanja medija je, također, veoma bitan. Mediji igraju značajnu ulogu u današnjem društvu osiguravajući, na različite načine, širok opseg informacija koje snažno utječu na stavove u zajednici, vjerovanja i ponašanje te time imaju vitalnu ulogu i u prevenciji samoubojstava.

Edukacija zdravstvenih radnika, socijalnih službi i cijele zajednice da prepoznaju pojedince koji su u riziku pokušati samoubojstvo, da ih ohrabre da traže pomoć, kao i da osiguraju odgovarajuću podršku i pomoć svima kojima je ona potrebna, značajne su mjere prevencije suicida.

Multisektorsko uključenje pokraj zdravstva i drugih sektora - policije, sudstva, socijalnih službi, obrazovanja, vjerskih, kulturnih i političkih lidera, medija, volontera i svakog pojedinca važni su u prevenciji suicida.

Strateški pristup prevenciji suicida u multikulturalnim zajednicama treba sagledati, osim općih faktora rizika većinskog dijela zajednice, i dodatne faktore rizika specifične za pojedinu manjinsku skupinu unutar iste zajednice.

Autorica je načelnica Centra za promociju zdravlja Zavoda za javno zdravlje Subotica

Natjecanje orača po svjetskim standardima

Manifestacija pod nazivom »Subotička brazda« bit će priređena po peti put u organizaciji Udruge poljoprivrednika Subotica. Manifestacija će se održati sutra, u subotu 10. rujna, pokraj sportske zračne luke »Ivan Sarić« na Bikovu, gdje će svoju vještinu u oranju imati priliku pokazati poljoprivrednici iz cijele Srbije. Natjecanje će po prvi put biti održano po standardima Svjetske oračke organizacije (World Ploughing Organization - WPO).

U sklopu manifestacije bit će održana i tematska radionica »Poljoprivredni proizvođači u Srbiji pred vratima EU«.

Cjelodnevni program započinje u 8 sati, kada je predviđeno okupljanje poljoprivrednika pokraj zračne luke, dok će natjecanje orača započeti u 10 sati i 30 minuta.

Dani otvorenih farmi u Ljutovu

U suradnji sa PU »Naša radost«, Udruženje TERRA'S organizira manifestaciju Dani otvorenih farmi, u subotu, 10. rujna, u 11 sati na Bio - farmi »Mamužić« u Ljutovu. Cilj manifestacije je upoznavanje s načinom organskog uzgoja voća, povrća i žitarica.

Osiguran je prijevoz, autobus kreće za Ljutovo u 10.30 s parkinga iza Otvorenog sveučilišta. Bio – farma »Mamužić« nalazi se na Mamužićevom putu broj 68, na ulazu u Ljutovo prva ulica desno poslije »Peščare« i stajališta prigradskog autobusa.

Sve dodatne informacije možete dobiti u Udruženju TERRA'S (554-600 lokal 123).

Skupština Udruge za povrat imovine

Udruga za povrat oduzete imovine za Suboticu s okolicom održat će u nedjelju, 11. rujna, izvanrednu skupštinu na kojoj će se razmatrati najnovija verzija Nacrta zakona o povratu oduzete imovine i odšteti. Skupština će biti održana u Novoj općini s početkom u 10 sati.

Prvi centar za fizikalnu rehabilitaciju u Srbiji

Subotički Gerontološki centar dobio je od Ministarstva rada i socijalne politike 40 milijuna dinara za izgradnju prvog Centra za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju u Srbiji, piše Danas.

Centar će biti izgrađen u blizini Gerontološkog centra, a prostirat će se na površini od 650 četvornih metara, na kojoj će pacijenti moći dobiti sve neophodne usluge na jednom mjestu.

Gerontološki centar je također od Pokrajinskog tajništva za zdravstvo i socijalnu politiku dobio milijun dinara kako bi mogao nabaviti najsuvremeniju opremu za medicinsku rehabilitaciju. Kako je najavljeno, centar bi trebao biti dovršen do sredine sljedeće godine, dok će osoblje biti obučeno za rad u ovoj novoj zdravstvenoj ustanovi u suradnji sa segedinskom Neurološkom klinikom.

Subotička bolnica postaje donor bolnica

Bolnice u Valjevu, Subotici, Zrenjaninu i Čupriji do kraja godine trebale bi postati tzv. donor bolnice i biti uključene u Nacionalni program transplantacije, prenosi RTS.

Do kraja godine bit će osigurani neophodni uvjeti – od opreme za utvrđivanje moždane smrti, do koordinatora – osoba koje u najtežem trenutku razgovaraju s obiteljima, da i bolnica u Subotici postane tzv. donor bolnica i bude uključena u Nacionalni program transplantacije.

Direktorica Uprave za biomedicinu Ministarstva zdravlja dr. Danica Mihailović kaže kako je u 2011. godini u Srbiji, zahvaljujući odlukama i odgovornosti i zahvaljujući humanoj gesti 17 obitelji, bilo 17 donora, a spaseno 40 života. »Urađeno je ukupno sedam transplantacija jetri i 33 transplantacije bubrega«, rekla je Mihailović.

Novo radno vrijeme Vodovoda i kanalizacije

Šalteri JKP Vodovod i kanalizacija, odnosno uslužni dio ovog poduzeća, od danas rade do 19 sati kako bi svi građani mogli nakon radnog vremena izmiriti svoje račune za vodu. Osim Vodovoda i kanalizacije, uskoro bi i ostala javna poduzeća trebala produžiti radno vrijeme.

Novo radno vrijeme šaltera za uplatu i reklamacije u Vodovodu i kanalizaciji je od 7 do 19 sati, dok je subotom radno vrijeme od 7 do 15 sati. Produženim radnim vremenom izlazi se u susret svim građanima koji nisu mogli zbog vlastitih poslovnih obveza izmiriti svoja dugovanja prema JKP Vodovod i kanalizacija.

Ovu inicijativu prvo je provela Gradska uprava s Uslužnim centrom čije je radno vrijeme od 7,30 do 17 sati i subotom od 8 do 13 sati, gdje građani mogu dobiti osnovne informacije o komunalnim ili sličnim problemima.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »GOLD TRADE« d.o.o, Subotica, Koparska br. 85 za projekt: »Objekt za privremeno skladištenje metalnog otpada« na katastarskoj čestici br. 19569 k.o. Stari grad, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat Gradske kuće, soba 226 u razdoblju od 9. 9. 2011. do 19. 9. 2011. godine, u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom meritornom tijelu.

KAKO SE HRANIMO?

Mediterranska prehrana najpravilnija

Piše: Dražen Prčić

Na teritoriju Vojvodine i dalje dominiraju loše navike kada je u pitanju svakodnevni izbor namirnica

»O d sve salate najviše volim meso«, poznata je vojvodanska pošalica kojom se na najbolji način oslikavaju prehrambene navike većinskog dijela populacije koja živi u ovom dijelu države. Pretilih osoba, oba spola, sve je više, što predstavlja ozbiljan problem narušavanja općeg zdravstvenog stanja i povećava rizike za nastajanje bolesti koje mogu imati i fatalan ishod. Ljudi, unatoč brojnim upozorenjima i savjetima medicinaru, ne odustaju od svoje »stolne rutine«, ne mijenjajući često pogrešan način prehrane. I ovaj tekst još je jedna prilika da se ukaže na ozbiljan problem koji vlada u našoj sredini, a riječ stručnjaka apel je da se na vrijeme razmisli o potrebnim promjenama prehrambene svakidašnjice.

»Istraživanja u Srbiji pokazuju kako su pogrešne navike u prehrani zastupljene u svim kategorijama stanovništva, od djece do starijih osoba, što predstavlja značajan faktor rizika od obolijevanja i umiranja od masovnih nezazaznih bolesti, od kojih u našem okruženju prednjače bolesti srca i krvnih žila, te maligne bolesti«, kaže dr. Karolina Berenji, specijalistica higijene u Zavodu za javno zdravlje u Subotici. »Prema podacima Ministarstva zdravlja (istraživanje zdravlja stanovnika Republike Srbije provedeno 2006. godine) u Srbiji je s prekomjernom tjelesnom masom registrirano 54,5 posto stanovništva, od toga 18,3 posto pretilih i 36,2 posto predpretilih osoba, dok je potpuno zdravih bilo 2,3 posto. Kod djece i mladih od 7-19 godina

zabilježeno je 11,6 posto umjerenih i 6,4 posto pretilih, što predstavlja porast u odnosu na 2000. godinu, kada je umjerenih bilo 8,2 posto, a pretilih 4,4 posto. Dvije trećine odraslih stanovnika vrijeme provodi neaktivno, a skoro trećina zaposlenih se bavi sedenternim tipom posla. Više od polovice stanovnika (57,2 posto) u prehrani koristi bijeli kruh, a svega 14,8 posto stanovnika crni, raženi i slične vrste kruha. Manje od jednom tjedno ribu jede 48,7 posto odraslih stanovnika, svježe povrće svakodnevno konzumira oko 55 posto, a voće 44 posto stanovnika. Svaki peti odrasli stanovnik Srbije pri izboru načina prehrane nikada ne razmišlja o zdravlju. Najpravilnijim nači-

Karolina Berenji

nom prehrane danas se smatra mediteranski način prehrane, što podrazumijeva obroke koji su raznovrsni, s puno voća i povrća, juha, salata, svježih začinskih biljaka, češnjaka, morske ribe. Maslac i margarin trebalo bi zamijeniti maslinovim uljem i konzumirati nemasne sireve i jogurt. U prehranu treba uvesti crni i raženi kruh, palentu,

durum tjestenine, integralnu rižu, sočivo, grah, cijelo zрно žita, zbog bogatstva u dijetnim vlaknima i gljive kao izvor biljnih proteina. Unos crvenih mesa treba smanjiti, a ribu i meso peradi konzumirati dva puta tjedno. Individualno podešena mediteranska prehrana statistički značajno utječe na smanjenje pretilosti, kako u cjelini tako i u predjelu struka, smanjenje razine masnoća u krvi i krvnog tlaka. Korigirajući ove faktore, značajno pridonosimo prevenciji kardiovaskularnih bolesti, prije svega nastanku angine pektoris, infarkta miokarda, moždanog udara i određenih vrsta malignih bolesti.«

POZITIVAN PRIMJER

A da se način prehrane može radikalno promijeniti i prehrambene navike uskladiti u pravilnom smjeru prema vlastitom zdravlju pokazuje primjer poznatog subotičkog frizera Mirka Kovača, koji je na pragu pedesetog rođendana odlučio »okrenuti novi list«:

»Prije osam mjeseci sam se, zahvaljujući jednoj svojoj

mušteriji, po prvi puta susreo s mogućnošću posve novoga koncepta svakodnevne prehrane na bazi prirodnih preparata i odlučio ih praktično primijeniti. U tom trenutku sam imao 117 kilograma, što mi je uzrokovalo bolove u križima i osjećaj premorenosti uvjetovan specifičnim načinom obavljanja moje profesije. Otišao sam i obavio nutricionističko mjerenje pojedinih vrijednosti u organizmu i dobio podatke koji su ukazivali kako imam povećanu razinu unutarnjih i viseralnih masnoća, te slabiju konstituciju mišićne mase. Nakon pregleda i konzultiranja s nutricionistom, odlučio sam promijeniti način prehrane

Mirko Kovač

i prvi rezultati su se odmah pokazali. Najprije sam uveo red u svakodnevni slijed obveznih obroka, koji godinama u mom slučaju nije postojao, točnije tri obvezna dnevna obroka uz dva međuobroka. Tako sada ujutro popijem proteinski shake pomiješan s nemasnim jogurtom ili mlijekom koji primjerice sadrži 220 kalorija, za ručak jedem sve što poželim, ali se trudim da u obrocima dominira što više povrća, večernji obrok je najčešće lagan, uz još jedan shake i danas skala na mojoj vagi pokazuje 22 kilograma manje. Osjećam se zbilja izvrsno i čini mi se kako sam skinuo 22 godi-

ne sa sebe», povjerio nam je Mirko Kovač svoju prehrambenu renesansu.

KALORIJSKA MATEMATIKA

Čovjeka i njegove navike zbilja je teško mijenjati, a mnogi ih, osobito kada je riječ o prehrani, niti ne žele mijenjati usprkos štetnosti po vlastito zdravlje. Također, »soljenje pameti«, baš kao pretjerano soljenje jela, može imati posve suprotan rezultat. Zbog toga, na koncu ovog još jednog u nizu upozoravajućih tekstova na temu važnosti kvalitete svakodnevnih namirnica, dajemo manji popis kalorijskih vrijednosti namirnica koje se često mogu naći na našem vojvođanskom tanjuru, pa sami odlučite. Vašem je organizmu otprilike potreban dnevni unos kalorija koji je jednak rezultatu broja vaših kilograma pomnoženih s 24. Primjer: 90 kg x 24 = 2160 kalorija.

Sve kalorijske vrijednosti izražene su na bazi 100 grama
MESO: Teletina 85 kalorija, kokošije bijelo 93, govede 98,

svinjsko mršavo 125, kokošije masno 152, pileće masno 171, janjetina 237, svinjetina masna 362

NARESCI: Mortadela 170 kalorija, krvavica 188, hrenovke 250, parizer 253, pašteta 270, kuhana šunka 274, prijesna 344, svinjska kobasica 430

masni 375, kajmak 580, maslac 785

POVRĆE: Krastavci 10 kalorija, rajčica 15, salata 18, paprika 22, kupus 24-30, cjetača 32, gljive 37, špinat 38, mahuna 39, mrkva 45, kelj 50, luk 52, grašak 80, krumpir 96, grah 260-300, sočivo 300

RIBA: Oslić 71 kalorija, štika 80, pastrva 98, smuđ 100, šaran 100, som 100, sardina u ulju 200, tunjevina u ulju 302

MASTI I ULJA: Margarin 733 kalorije, majoneza 744, ulje 925, svinjska mast 925

JAJA: Kokošje jaje 84 kalorije, bjelanjak 16, žumanjak 68

MLIJEKO I MLIJEČNI PROIZVODI: Mlijeko obrano 37 kalorija, jogurt 57, kiselo mlijeko 62, mlijeko punomasno 66, svježi kravlji sir 95, kisela pavlaka 157, slatka pavlaka 305, sir

ŽITARICE: Crni kruh 262 kalorija, bijeli kruh 265, peciva 278, makaroni 361, riža 367, griz 370, keks 388, kolači s jajima 390

VOĆE: Kupine 27 kalorija, lubenice 31, jagode 37, naranče 40, grejpfrut 40, marelica 50, breskva 50, jabuka 51, šljiva 52, banana 65, grožđe 69, kesten 370, badem 622, orasi 625, kikiriki 631, lješnjak 683

PIĆA: Tamno pivo 0,5l 165 kalorija, svijetlo pivo 225, bijelo vino 304, crno vino 344, rakija 0,5 cl 111, votka 250, konjak 250

RJEŠAVAMO SVE VAŠE ZDRAVSTVENE PROBLEME

"MEDIC" poliklinika
SUBOTICA,
GEORGI DIMITROVA 5
Tel: 024/553-959, 024/551-595

HALOTERAPIJA-SLANA SOBA

NA TEKIJAMA ODRŽAN ČETVRTI RADNI SASTANAK U OKVIRU EDUKACIJSKOG PROGRAMA ZA H

Svatko može pridonijeti stvaranju povoljne klime

Svaka organizirana skupina Hrvata okupljena oko nekih inicijativa kojima je cilj očuvanje hrvatske kulture ili artikuliranje određene vrste interesa hrvatske zajednice, može naći svoje mjesto unutar akcije za ohrabrivanje građana hrvatske nacionalnosti pred predstojeći popis, rekao ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov

Svetište Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu u subotu, 3. rujna, bilo je domaćin četvrtog po redu radnog sastanka u okviru edukacijskog programa za hrvatske udruge a pod pokroviteljstvom Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatskog nacionalnog vijeća. Program ima za cilj podizanje kapaciteta hrvatskih udruge kulture kada je u pitanju trajno očuvanje arhivskog gradiva koje se stvara, naime postojeća situacija govori kako puno stvari nije sačuvano. Seminar se sastojao iz dva dijela, prvog koji je bio arhivsko-bibliografskog karaktera i drugog koji se zvao »Izazovi hrvatske zajednice pred popis pučanstva u Republici Srbiji u listopadu 2011. godine«.

Na samom početku, podržavajući ovakvu akciju i ukazujući na važnost samih izloženih tema nazočnima se kao domaćin svetišta obratio vlč. Stjepan Barišić. Također se osvrnuo i na popis koji predstoji potičući na zajedništvo i ukazujući na to koliko je zajedništvo potrebno, jer će u protivnome ovo HRabro teško izaći na površinu.

STVARANJE BIBLIOGRAFSKE PISMOHRANE

O zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturskog gradiva u pismohranama udruga kao važnom čimbeniku i pokazatelju postojanja i rada govorio je Stevan Mačković, ravnatelj Historijskog arhiva u Subotici. Predavač je nastojao kroz primjere ukazati kako je bitno sačuvati trag o postojanju, radu i djelovanju udruga. On je pojasnio nazočnima što je arhivska građa, kakve vrste postoje, kako ona nastaje, što je uredsko poslovanje kao i što je bezvrijedan registraturski materijal i uputio ih i na arhive koji postoje i djeluju na teritoriju Vojvodine, kako bi jednog dana i građa naših udruza završila u njima.

»Vrlo smo sretni ako pronađemo nešto, ponosito pokazujemo tragove našeg trajanja i postojanja na ovim prostorima. Upravo zbog toga danas trebamo razmišljati u istom tonu kako bismo ostavljali tragove za neka buduća vremena, buduća pokoljenja, kao i da smo

bili ovdje, da opstajemo i da ćemo ostati ovdje«, istaknuo je Mačković.

U drugom dijelu seminara pod nazivom »Bibliografska praksa praćenja aktivnosti udruge«, u ime ZKVH govorila je Katarina Čeliković o tome kako memorirati ono što udruge stvaraju. U udrugama, istaknula je ona, postoji potreba za bibliografskim praćenjem aktivnosti i potrebno je pristupiti kontinuiranoj izradi bibliografskih članaka, čiji je cilj stvaranje svojevrstne kronologije koja ima povijesni, kao mjesni tako i nacionalni značaj.

»Proučavajući stanje unutar udruge, kapacitete, opremu, kadrovske potencijale, ali naravno i kao rezultat svoga rada, došli smo do toga da je potrebno osposobiti predsjednike ili tajnike udruge za

bilježenje onih manifestacija i aktivnosti koje su zabilježene u različitim medijima. Naravno, mislimo na tiskane medije u Republici Srbiji, ali i u inozemstvu, u Republici Hrvatskoj. Smatramo kako je jako važno memoriranje onoga što su stvarali, kako bi jednog dana ta vrsta memorije ili kronologije, koja će biti zabilježena, bila povijesni podatak koji će svjedočiti o osobama, mjestima, događajima, manifestacijama. Vjerujemo kako bismo mogli pomoći ovim udrugama da na tzv. poluprofesionalni način bilježe događaje i da nakon toga pomoću različitih vrsta bibliografskog bilježenja, pravljenjem registara, mogu zabilježiti svoje postojanje. Ova vrsta memoriranja i stvaranja bibliografske pismohrane pretpostavlja angažiranje barem jednog pojedinca unutar udruge koji će redovito pratiti naše medije na hrvatskom jeziku, ali isto tako pokušati nametnuti rad svojih udruge i drugim medijima, kako bi tada udruge bile prisutne u javnosti. Samim tim smatramo da bi udruge dobile pozitivan prikaz svoga rada i još veću motivaciju za više angažiranja na kulturnim područjima«, rekla je Katarina Čeliković.

HRVATSKE UDRUGE

BOGATIJI ZA ISKUSTVO VIŠE

Drugi dio radnog sastanka bio je posvećen najvažnijem pitanju, a to je popis stanovništva, te tome kako ohrabriti građane hrvatske nacionalnosti u Republici Srbiji. Ravnatelj ZKVH Tomislav Žigmanov ukazao je predstavnicima udruga što oni mogu uraditi i kako se uključiti u aktivnosti u okviru kampanje koja se vodi.

»Svaka organizirana skupina Hrvata okupljena oko nekih inicijativa kojima je cilj očuvanje hrvatske kulture ili artikuliranje određene vrste interesa hrvatske zajednice, može naći svoje mjesto unutar akcije za ohrabrivanje građana hrvatske nacionalnosti pred predstojeći popis. Bez obzira na određenu vrstu nedovoljno jasnih mjesta, uloga i onoga što bi hrvatske udruge kulture trebale na tom planu raditi, siguran sam da svatko može biti konstantan u stvaranju određenih kulturnih sadržaja koji bi bili u funkciji stvaranja pozitivne klime, gdje bi se onda kroz određenu vrstu sadržaja na tim manifestacijama mogle poslati poruke onima koji te manifestacije posjećuju. Drugim riječima, svatko tko želi pridonijeti ovoj velikoj aktivnosti može pronaći svoje mjesto i dati svoj doprinos da krajnji ishod svega bude pozitivan«, rekao je Žigmanov.

ŽELJKO PAKLEDINAC, HKPU »ZORA« IZ VAJSKE

Prava trebamo iskoristiti

»I kao predstavnik udruge 'Zora' i kao tajnik HNV-a gdje god sam nazočan govorim o tome da straha nema. Mislim da problem nije u onom dijelu naše zajednice koji se jasno izjasnio, ali sam uvjeren da u onom broju ljudi koji su se po posljednjem popisu izjasnili kao Jugoslaveni ima i znatan broj pripadnika naše zajednice. Ovaj popis je uvod za izbore sljedeće godine. Ustav i zakon nam daju prava, mi ih samo trebamo iskoristiti.«

ANITA ŽANIĆ, HKPD »TOMISLAV« IZ GOLUBINACA

Naša je arhiva prilično velika

»Arhivska građa svakog društva je veoma važna, jer puno govori o njegovoj prošlosti i mislim da je to jedini izvor o tome. Stvaranje te arhive obveza je svakog društva za neke buduće naraštaje. Mi smo relativno mlado društvo, ali smo sljednik društva 'Vladimir Nazor', i arhiva nam je bila veoma bitna iako je dosta toga izgubljeno. Dosadašnji rad našeg društva glede arhive je solidan, imamo veliku arhivu, najviše su to novinski članci, tekstovi, izvješća, trudimo se i mislim da smo na dobrom putu, a sve to planiramo prenijeti i na elektronične medije, kako bi sve bilo lakše i pristupačnije, posebno onima koji žele saznati više o nama.«

Što se popisa tiče, Anita Žanić kaže kako se golubinačka udruga puno angažirala nakon apela hrvatske zajednice. »Naši su članovi izabrani za instruktore i popisivače. U Golubincima trenutno ima oko 800 Hrvata, nekada smo činili polovicu stanovništva, danas je to dosta manje, ali je ovo uvijek bilo među onim mjestima u kojima su se ljudi izjašnjavali o svojoj nacionalnoj pripadnosti i nisu to skrivali.«

Seminaru su nazočili predstavnici udruga iz Novog Sada, Petrovaradina, Golubinaca, Srijemske Mitrovice, Plavne, Bača, Sombora, Sonte, Bačkog

Brega, Zemuna, Subotice, Vajske, Rume, Ljutova i Lemeša. Neki od njih su i aktivno sudjelovali i iznijeli svoje primjere ili pokazali kako se

radi kod njih, a svakako su svi otišli bogatiji za iskustvo više koje, ukoliko ga primijene, može dati rezultate.

Ankica Jukić-Mandić

PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:
SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.
POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.

DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

SKUPOĆA PROREDILA ILI SKRATILA PUTOVANJA NA GODIŠNJI ODMOR

Ženo, spremi kufer, ajmo mi kući!

U posljednje se vrijeme sve više govori o depresiji poslije godišnjih odmora. A kako i ne bi, kad izračunate koliko ste na odmoru potrošili, a kad dođete doma računi vas čekaju na stolu

Mukotrpan rad, bilo fizički ili intelektualni, zahtijeva i redoviti odmor, kako bi se organizam mogao obnoviti, kako bi čovjek smogao snage nastaviti dalje. U današnjem društvenom uređenju, u neprestanoj, sve bržoj i bržoj utrci za zaradom, kada se duhovne vrijednosti guraju u zapećak a materijalno postaje cilj i ideal »modernog« čovjeka, stradavaju mali ljudi koje nitko ne pita treba li im nedjelja ili blagdan za odmor, treba li im barem jedan dan u tjednu koji bi mogli posvetiti obitelji i sebi. Takva vrsta upravljanja, gdje bogati postaju još bogatiji a siromašni siromašniji, dovodi do teških posljedica.

O oduzimanju prava na slobodnu nedjelju i određene blagdane, ovoga se ljeta dosta govorilo po hrvatskim medijima, a tu će najviše stradati radnice u trgovinama, te će Hrvatska za nekoliko godina imati puno više osoba (u ovom slučaju ženskog roda) koje sa svojih četrdeset godina neće biti sposobne za rad, koje više nitko neće moći zaposliti, a ti socijalni slučajevi će tada pasti na teret države. Ovo je samo jedan tužan primjer i uvod u temu ove priče – godišnji odmor.

KRATAK ODMOR ZA POLJOPRIVREDNIKE

Nekome je za godišnji odmor potrebno tek na nekoliko dana negdje otputovati i promijeniti okruženje, a nekome je potrebno nekoliko tjedana. To ovisi o samom čovjeku, o težini posla koji radi i drugim faktorima.

Kad razmišljam o godišnjem odmoru, sjetim se događaja kada je sredovječni bračni par

iz Berega, koji se cijeli život bavio poljoprivredom, riješio po prvi put otići na godišnji odmor. Odabrali su jedne toplice u Sloveniji u mjestu Dobrna, gdje su uglavnom već i ranijih godina odlazili na odmor i rehabilitaciju poljoprivrednici iz ovog sela. Bilo je to u vrijeme sretnijih osamdesetih godina.

Stipan Katačić

Već se prvo jutro čika Bariša unervozio i postavljao svojoj ženi pitanja: »Jesu li nam kравe nahnjene? Pada li kiša u Beregu? Je li nam sin kukuruze okrunio?« Drugo jutro, ne mogavši više izdržati ovaj »odmor«, čika Bariša reče: »Ženo, spremaj kufere, ajmo mi kući!« Tako je planirani odmor od deset dana skraćen na samo dva. Eto što je odmor čovjeku koji je cijeli život radio na svome imanju, čovjeku koji zapravo nikada nigdje nije otputovao niti boravio više od dva dana.

A je li se danas nešto promijenilo? Pitali smo poljoprivrednika iz Bačkog Brega Stipana Katačića, koji je i bivši predsjednik HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević«. Mladi i stariji članovi su zahvaljujući ovome društvu mogli često

putovati, pa makar na dan-dva, kako bi se opustili, zaigrali, zapjevali i na taj se način odmorili.

»Poljoprivrednici danas nemaju toliko slobodnih dana da bi negdje otišli na ljetovanje, ali ipak se nešto pronade. Uglavnom su to ljetovanja s rodbinom i prijateljima, ali moram reći kako ih i danas vuče nostalgija za poljoprivrednim poslovima, tako da su to zapravo vrlo kratki odmori. Poljoprivrednici su navikli na rad i nešto ih vuče nazad. Žele vidjeti svoje njive; je li suša, ima li vlage, hoće li poleći soja. Mnoga ih pitanja muče. Mogu primijetiti kako se danas slabije putuje na odmor, prije se išlo više, uglavnom u toplice, barem što se našeg sela tiče«, kaže Stipan Katačić te dodaje kako su danas popularnija hodočašća.

»Jedan vid odmora su i hodočašća koja su sve popularnija posljednjih godina. Ljudi iz našeg mjesta najčešće odlaze u Mariju Bistricu ili u Međugorje. To ne traje dugo, dva-tri dana, ali je i to dovoljno poljoprivredniku da napuni baterije.«

BUDE TIJESNO, ALI JE MOGUĆE

Bojan Jozić iz Nenadića, također poljoprivrednik, kaže kako je odmor svima potreban, ali u ovoj zemlji mnogi nemaju mogućnosti niti novca da negdje otputuju. On je član HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora i zahvaljujući ovom društvu često je putovao i to mu je bio pravi odmor.

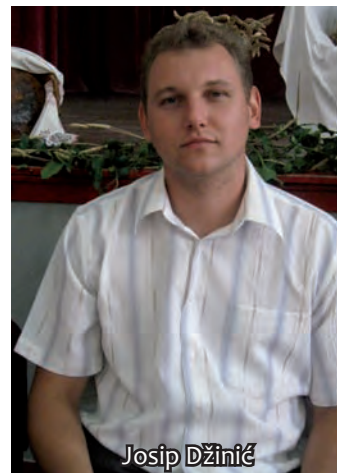
»Ako vremenski uvjeti dopuste, poljoprivrednici mogu negdje otputovati između sezona

Bojan Jozić

poslova. Ove godine nisam išao nigdje, ali prošle sam godine s folklorom bio 10 dana u Neu-mu. Poljoprivrednici puno rade i mislim da bi godišnje trebali imati odmor barem od deset do petnaest dana. U ovoj zemlji ljudi baš i nemaju neke velike mogućnosti otputovati negdje, ali ako se na vrijeme krene sa štednjom, bude tijesno, ali bude i moguće«, kaže Bojan Jozić.

»Davno nisam negdje putovao za vrijeme godišnjeg odmora. Posljednji je put to bilo prije 6 godina, kada sam s folklorom išao na ljetovanje u Hrvatsku«, kaže naš treći sugovornik, Josip Džinić iz Nenadića, koji je uposlen u PTT-u. On

Josip Džinić

dodaje: »Ljudi koji imaju obitelji teško mogu izdvojiti novac i otputovati negdje na odmor, malo je onih koji to mogu. Ovog sam ljeta s HKUD-om »Vladimir Nazor« iz Sombora kao veslač išao na Neretvu i eto to je bio neki moj odmor. Čovjeku koji radi svakako je potrebno promijeniti sredinu i boraviti negdje od tjedan do deset dana. Mislim da je to sasvim dovoljno. S obzirom da baš ne putujem često, dobro mi je i kada odem na Dunav. I to je jedan vid odmora.«

Ljeto je pri kraju, cijene ljetovanja izvan sezone padaju, sve je manje onih koji ljetuju, a Hrvatska ove godine bilježi rekorde. To je tako, netko može nekamo otići, a netko će namjerno ili nenamjerno ostaniti doma. U posljednje vrijeme se sve više govori o depresiji poslije godišnjih odmora. A kako i ne bi čovjek bio depresivan. Kad izračunate koliko ste na odmoru potrošili, a kad dođete doma računi vas čekaju na stolu, još ako imate djecu koja kreću u školu i kojoj treba osigurati punu torbu knjiga... Kako da onda ne bude i puna glava briga?

Odmor i promjena sredine svakako su potrebni. Netko je ipak uspio biti na moru, a netko je prao noge u laboru.

Zlatko Gorjanac

GRAD SOMBOR POMAŽE SEOSKIM OBITELJIMA

Humanitarni paketi za najugroženije

Za kupnju prehrambenih artikala, na osnovu odluke Gradskog vijeća Sombora, za najugroženije seoske obitelji iz proračuna grada osigurano je 665.853 dinara, piše Danas.

Humanitarna pomoć koja sadrži brašno, ulje, pirinač, pasulj, testenine, so, mjesni narezak i konzerve kiselih krastavaca trebala je sredinom tjedna biti dostavljena seoskim mjesnim zajednicama, koje će ih dalje distribuirati ugroženim stanovnicima.

Pet stotina paketa dobit će osobe iz naseljenih mjesta općine koji se nalaze u evidenciji Centra za socijalni rad. Prema najavama, najviše paketa upućeno je u Bezdan (73) i u Bački Monoštor (71).

»Nastojimo kroz različita socijalna davanja pomoći građanima, jer je kriza pogodila kako stanovnike grada, tako i one koji žive u selima. Smatrali smo da je početak jeseni pravi trenutak za pomoć, jer ljudi imaju povećane troškove zbog polaska djece u školu, spre-

manja zimnice i drugih potreba«, izjavio je gradonačelnik Sombora *Nemanja Delić*.

Član Gradskog vijeća za socijalna i zdravstvena pitanja *Lazar Račić* podsjetio je da se 500 ugroženih stanovnika grada tijekom 12 mjeseci pomaže distribucijom jednog kuhanog obroka u narodnoj kuhinji. »S obzirom da takav vid pomoći ne možemo organizirati i za stanovnike sela, opredijelili smo se da im pomognemo povremenom distribucijom prehrambenih paketa«, kazao je Račić.

U tri riječi - SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !

ЖКП "Суботичке пијаче"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

TRADICIONALNA MANIFESTACIJA U OSIJEKU

Zemlja bez granica

Osmu godinu zaredom u Osijeku se organizira prelijepa dječja manifestacija pod nazivom »Zemlja bez granica«, koja je od 2004. godine do danas okupila 15.000 mališana iz 30-ak zemalja u nekih 200-tinjak radionica. Tematika je iz godine u godinu uvijek bila aktualna, pa su djeca maštala kako letjeti, svijetliti u mraku, lebdjeti poput oblaka ili sanjati na mostu, šetati čudesnim ulicama i sl. Ne, nije ovo bezvezna rečenica, ovo su samo neki od naziva osječke Zemlje bez granica, a ove godine trodnevno druženja mališana iz Hrvatske i okolnih zemalja održava se pod motom »Boje šume i vode«. Organizator čudesa za djecu je Udruga »Breza« u suradnji s gradom i uz pokroviteljstvo osječkih glasila, a projekt se, osim sredstvima grada, financira i iz fondova EU.

»U tri dana, od 31. kolovoza do 3. rujna, realizirana je ovogodišnja Zemlja bez granica koja je okupila više od 3 tisuće mališana i njihovih roditelja, koji su u dvadesetak radionica i isto toliko igraonica učili o šumi i vodi, a bilo je prostora za sve od 3 do 93 godine. Vjerujem kako smo uspjeli da naš Osijek probudi dijete u sebi, da se svi zajedno dobro zabavimo i orni krenemo u novu školsku godinu«, rekla nam je *Suzana Vargović*, voditeljica projekta i predsjednica udruge Breza.

Osijek je doista vrlo visoko podigao letvicu zadovoljstva u

Zemlji bez granica. Bilo je tu za svakoga po nešto, pa je glazbeni radionicu Zvuci šume i vode uz nas neka se rode vodio dvojac iz Irske, performans Čuvajmo boje vode vodio je trojac iz Hrvatske, Italije i Poljske, a milenijska fotografija još dugo će svjedočiti o ovom događaju. Akrobatski performans Most koji pleše okupio je mlado i staro na Promenadi kod pješačkog mosta, a igraonica Bubamarina noć na stotine mališana povela je u šetnju Promenadom kod Zimske luke s lampionima, jer oni su osvjetljivači dječjih osmijeha. Pozornost je privukao i

cjelovečernji koncert Zujak leti u sumrak sa stotinjak sudionika i najljepših dječjih pjesama na svijetu, a ritam su davali Bubnjari zemljinog srca. Djeca su se divila Čudogradu, koji živi na vodi a diše u šumi, gdje je i Banka za najljepše dječje snove. I kakva bi to priča za djecu bila kada ne bi bilo Patuljaka i vile od svile?

Svoj obol ovoj su manifestaciji dali i dužnosnici grada na Dravi, pa je dogradonačelnica *Danijela Lovoković* projektirala za djecu čudesnu kuću za oblake, a kroz druženje i razgovor s djecom saznala je što ih najviše zanima i raduje. Dogradonačelnik *Ivan*

Svakodnevna su zbivanja pratili mali novinari, okupljeni u redakciji Glasa šume i vode, radionici koju u vodile Kristina Bajus, Lidija Blagojević i Miranda Glavaš-Kul, koja je u ovu radionicu uključila i grupu djece iz Subotice

Vrdoljak, prerušen u profesora Baltazara, dozvolio je djeci da odluče kakav će stroj napraviti, pa su napravili spravu u koju se ulazi i izlazi, stroj ima strojovodu ali i čuvare koji ga paze, a ima i periskop koji pomaže da se kreću. Čudo jedno. Pročelnik Odjela za kulturu *Dražen Alerić* napravio je s djecom veliku knjigu u kojoj žive djeca i sve najljepše priče. Djeca su u knjigu mogla ulaziti ali i izlaziti, kostimirana poput likova iz priča koje žele utjeloviti.

Sve je to zaokupljalo pozornost više tisuća mališana i njihovih roditelja, koji su ova čudesna događanja pratili tri puna dana na središnjem Trgu Ante Starčevića, u obližnjim ulicama, Županijskoj, Jegerovoj, Kapucinskoj i Ribarskoj, na Promenadi i Zimskoj luci te na livadi, gdje je sve do nedavno bila Bijela lađa. Zanimljivo je, svih proteklih godina radnja Zemlje bez granica događala se u povijesnoj gradskoj jezgri, Tvrdi, no ove se godine seli na desetak lokacija u samom središtu grada, a djeca su zajedno s umjetnicima prenijeli ispred osječke konkatedrale Vodena vrata u 3D tehnici.

Da sve ovo bude zapisano, pa i objavljeno, pobrinuli su se Reporteri bez granica i instalirali na središnjem trgu živu televiziju, gdje su se mogle pratiti sve novosti, a svakodnevna su zbivanja u Čudogradu i Zemlji bez granica pratili mali novinari, okupljeni u redakciji Glasa šume i vode, radionici koju su vodile *Kristina Bajus, Lidija Blagojević i Miranda Glavaš-Kul*, koja je u ovu radionicu uključila i grupu djece iz Subotice.

Slavko Žebić

ŠIDANI NA FESTIVALU VOĆNIH RAKIJA, LIKERA, PEKMEZA I MEĐUNARODNOJ IZLOŽBI BUNDEVA I TIKVICA U TOVARNIKU

Mnoštvo plodova blagodatnog kraja

Šidani su učvrstili svoju suradnju s općinom Tovarnik

i sklopili još jednu, s Udrugom žena Tovarnik i

njihovom kreativnom radionicom

U subotu, 4. rujna, u Tovarniku je održan šesti po redu Festival voćnih rakija, likera, pekmeza i međunarodna izložba bundeva i tikvica. U ovom prelijepom mjestu poznatoga hrvatskog pisca *Antuna Gustava Matoša*, u ulici u kojoj se nalazi njegova rodna kuća, izloženi su raznovrsni proizvodi vrijednih Tovarničana i žitelja iz okolice. Na izloženim šarolikim štandovima, posjetitelji su mogli uživati u razgledanju mnoštva plodova ovoga blagodatnog kraja. Na više mjesta Tovarničani su pekli rakiju od kvalitetnog voća s ovog područja, vrijedne snahe su ispred svojih štandova mijesile lepinjice i izložile svoje kolače, kao i raznolike pekmeze. Bundeva i raznobojne tikvice, kao i kreativni radovi spravljeni od ovog povrća, krasili su najveći broj štandova. A bilo ih je, bundeva i tikvica, od najvećih do najmanjih, od jednoboynih do raznobojnih, a bilo je i onih koji su od njih spremili i kolače, tako da su se posjetitelji mogli i osladiti. Ovu značajnu kulturnu manifestaciju svečano je otvorila predsjednica Vlade Republike Hrvatske *Jadranka Kosor*. Obraćajući se skupu, ona je tom prilikom naglasila:

»Drago mi je što sam danas s vama. Hodajući ulicama Tovarnika prisjetila sam se

teških dana koji su danas za nama. Mnogo sam od vas naučila i želim vam ovom prilikom zahvaliti na ustrajnosti, što ste uspjeli u viziji da će nam biti bolje. Drago mi je što u 2011. godini mogu nazočiti ovoj važnoj manifestaciji i drago mi je što sam se uvjerila s koliko ljubavi i truda nastojite raditi i graditi bolje sutra za svu našu djecu. S obzirom da je ova godina bila sušna, Vlada Republike Hrvatske uložiti će velike napore kako bi se osigurala sredstva za sve one poljoprivrednike koje je suša pogodila.«

Nakon toga predsjednica Vlade obišla je štandove Tovarničana, a festival je nastavljen nastupima folklornih, pjevačkih i tamburaških skupina. Te su se večeri u svojstvu domaćina predstavili KUD »Antun Gustav Matoš« iz Tovarnika, »Češka beseda iz Daruvarskog Brestovca, KUD »Matija Gubec« iz Ilače, KUD »Petefi Šandor« iz Čakovaca, KUD »Tamburica« iz Vinkovaca, KUD »Joakim Govlja« iz Mikluševaca i na kraju, po prvi put na ovom festivalu, i članovi Hrvatskog kulturnog društva »Šid«. Ovi mladi ljudi, kojima je ovo osmi nastup po redu i koji sada već smjelo i odvažno predstavljaju plodove svog rada široj

javnosti, uspjeli su zadiviti publiku i odigrati svoju koreografiju besprijekorno. U prekrasnim nošnjama, plodovima rada vrijednih žena, a koje su napravljene upravo zahvaljujući financijskoj potpori općine Tovarnik, zaintrigirali su sve prisutne svojim izgledom, plesom i glazbom orkestra.

Suradnja Šidana i Tovarničana nastaviti će se i ubuduće, jer kako nam je rekao predsjednik tamošnjeg kulturno-umjetničkog društva *Martin Živić*, želja mještana Tovarnika je da naprave nešto novo. »Svake godine u svibnju u Tovarniku se održava manifestacija pod nazivom »Rodom Srijemci«, a s obzirom da je Antun Gustav Matoš rekao: 'Rodom Srijemac, podrijetlom Bunjevac, a odgojem Zagrepčanin', pratimo njegove riječi i nastojimo na tim priredbama pozvati sve one koji se na bilo koji način osjećaju kao Srijemci. HKD 'Šid' bit će nam redoviti gost na toj priredbi«, rekao je Martin Živić.

O značaju ovog velikog kulturnog događaja načelnik općine Tovarnik *Jakob Asić* rekao je sljedeće:

»U Tovarniku je vrlo povoljna klima, kao i zemljište koje

se pokazalo vrlo kvalitetnim. Pokazalo se da se ljudi mogu baviti i voćarstvom i povrtlarstvom, a čelnici općine, kao i prijašnji načelnik i ja, nastojali smo iskoristiti blagodati koje nam je Bog dao. U Tovarniku se nalazi 15 bušotina nafte na prostoru od 6700 ha ukupnog zemljišta (Tovarnik i Ilača). Osim toga imamo ratarske mogućnosti, proizvodnju žitarica, jer je ovde humus na 1 metru dubine. Može se proizvoditi voće, a s obzirom da nam je Bog dao i sunce i vjetar, u bližoj budućnosti imat ćemo vjetroelektrane za koje je projekt već urađen, gdje bi se instaliralo oko 22 vjetroelektrane, kako bi se iskoristile i te mogućnosti. Moramo iskoristiti sve svoje mogućnosti u našem mjestu, s obzirom da nemamo razvijen turizam. Realizacijom ovih projekata privući ćemo veliki broj turista i iskoristiti sve kako bismo svi lijepo i ugodno živjeli.«

Šidani su učvrstili svoju suradnju s općinom Tovarnik i sklopili još jednu, s Udrugom žena Tovarnik i njihovom kreativnom radionicom, čija će iskustva svakako dobro doći ovom mladom kulturnom društvu.

Suzana Darabašić

KRONOLOGIJA od 9. do 15. rujna

9. RUJNA 1786.

Za suca slobodnog kraljevskog grada Maria Theresiopolis izabran je *Károly Leopold Kovács*, ali je on poslije nepune dvije godine podnio ostavku. Za Kovácsovo ime se vezuje i otvaranje prve kavana s bilijar stolom 1787.

9. RUJNA 1897.

Započeo je redoviti tramvajski promet novoizgrađenom prugom «električne željeznice» od grada do Palića. Tramvaj je prometovao od 6 sati izjutra do 22 sata navečer. Financijska bilanca prvoga dana – inkasirano je preko 300 forinti.

10. RUJNA 1856.

Premинуo je *Ferenc Szép*, svećenik i spisatelj. Pokretač je mađarskog tiska u Subotici – lista «Honunk Állapota», koji izlazi od 3. studenoga 1848. do 5. siječnja 1849., i narodnih kalendara. Napisao je i tri knjige, među njima i djelo posvećeno barunu *Josipu Rudiću*, spisatelju, državniku i akademiku.

10. RUJNA 1979.

U Zagrebu je, u 57. godini, preminula *Jelka Asić*, prva-kinja subotičkog Hrvatskog narodnog kazališta, kasnije (od 1958.) Narodnog pozorišta - Népszínház. Početkom četrdesetih godina XX. stoljeća debituira na sceni zagrebačkog HNK, gdje redovito nastupa nakon svršene Državne glumačke škole (1942.). Pjevanje je učila kod Ive *Lhotke Kalinskog*, a balet kod *Margarete Forman* i *Ane Roje*. Po dolasku u Suboticu (1945.) ostvarila je iznimno bogatu, slojevit i dojmljivu umjetničku karijeru,

odigrajući gotovo sve važnije scenske ženske likove u klasičnim i suvremenim dramskim, opernim i operetnim djelima. Pokraj glume i pjevanja, *Jelka Asić* se s uspjehom bavila pedagoškim radom i režijom. Rođena je 27. lipnja 1922. godine u Zagrebu.

11. RUJNA 1779 .

Kraljevski povjerenik *Andrija Vlašić* primio je u redove građana slobodnog kraljevskog grada Maria Theresiopolis (Subotica) oko 700 ljudi, koji su položili prisegu, a među njima i 38 Raca, tj. Srba. Iz redova onih koji su prisegnuli stvara nov, građanski sloj, koji uživa prednosti vlastita privilegija, dok ostali gradski žitelji sudjeluju u diobi – dažbina.

11. RUJNA 1869.

Iz pravca Segedina na subotički Željeznički kolodvor stiže prvi vlak. Gradnja ove pružne dionice započela je 14. ožujka 1864. godine.

11. RUJNA 1919.

Na srpsko-mađarskoj demarkacijskoj liniji, nadomak Kelebije, u narkomanskom rastrojstvu izvršio je samoubojstvo *Géza Csáth (József Brenner)*, prozaist, esejist, kritičar i dramski spisatelj, po obrazovanju liječnik. Smatra ga se pretečom i začetnikom moderne mađarske proze. Iza sebe je ostavio bogato književno djelo koje je tek pri kraju XX. stoljeća dobilo dostojnu i zasluženu književno-kritičku i čitateljsku recepciju. Rođen je u Subotici 13. veljače 1887. godine. Bliski je rođak pisca *Dezsőa Kosztolányija* (1885.–1936.).

11. RUJNA 1987.

U 65. godini preminuo je *Ivan Zvekanović*, ugledni sportski djelatnik, jedan od utemeljitelja Nogometnog kluba Spartak, dugogodišnji nogometaš i trener u ovom klubu.

11. RUJNA 1991.

Nakon devetomjesečnog, doslovce danonoćnog rada, završena je rekonstrukcija Velike vijećnice subotičke Gradske kuće, pod neposrednim vodstvom mr. sc. *Ante Rudinskog*, direktora Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture. U radove je uloženo 8 milijuna dinara.

12. RUJNA 1526.

Nakon Mohačke bitke turski osvajači predvođeni *Sulejmanom II.* pokorili su Peštu, i premda iz nje (navedenog nadnevka) polaze pretovareni ratnim plijenom, lagano nastupajući kroz ravnice, lijevom stranom Dunava, usput ipak pustoše i pljačkaju sva naselja pred sobom. Jedino je subotička utvrda ostala neosvojena, zahvaljujući močvarnom terenu i snažnom otporu branitelja. Subotičani su uspješno odolijevali nasrtajima Osmanlija sve do 1544. godine.

12. RUJNA 1748.

Komorni administrator *Redl* obznanio je da će Sveta Marija (Subotica) izravno uplaćivati porez u vojnu blagajnu budući da nije uključena ni u jednu županiju. U to vrijeme ovaj grad ima 586,5 hrvatskih, 51,5 plemićkih, 64,5 rackih i 56,5 mađarskih poreznih obveznika.

13. RUJNA 1687.

Vrhovni zapovjednik austrijske carske vojske princ *Karlo Leopold od Lothringena* (1643.–1690.) unosi u svoj dnevnik: »Dvanaestog smo se ulogorili između Szabadke i Ludosa ... Pošto je vrijeme loše, nije mogla stići sve vojska, te smo ostali i trinaestog. Ovaj kraj ima veoma lošu, slanu vodu ...«

14. RUJNA 1979.

Za tri svoja nova proizvoda subotička tvornica čokolade i bombona *Pionir* dobila je tri zlatne medalje, što ih dodjeljuje svjetska institucija za izbor kvalitete prehrambenih artikala *Monde Selection*, sa sjedištem u Bruxellesu.

15. RUJNA 1946.

U poznatoj umjetničkoj obitelji *Jelke* i *Milana Asića* u Zagrebu je rođena *Zvezdana Asić* (ud. *Šarić*), pjesnikinja, dramska spisateljica, dramaturginja i slikarica. Objavila je tri zbirke pjesama, preko četrdesetak radio i televizijskih drama te tv-serija (Beograd, Novi Sad, Subotica, Zagreb, Ljubljana) i priredila više samostalnih izložbi crteža (Subotica, Novi Sad, Pančevo, Osijek). Umrula je u Novom Sadu 1. listopada 2000.

15. RUJNA 1964.

Premинуla je *Marica Vujković*, prozna spisateljica. Nakon završene Trgovačke akademije u Subotici namještenica je isprva u rodnom gradu, u Gradskoj knjižnici, a zatim u Beogradu. Tiskana su joj tri romana: »Tereza se obratila« (1931.), »Vera Novakova« (1934.) i »Valjda je mora bit ...« (1935.). Objavila je i više novela, te rječnik Szezb-magyar nyelvűtan (1931.). Rođena je u Subotici 1900.

Cro Art na koloniji Panon

DRAŽ – U okviru vinogradarske manifestacije »Pudarina 2011.«, koja je održana u nedjelju, 4. rujna, u selu Gajić u blizini Draža (Hrvatska), priređen je treći saziv međunarodne likovne kolonije Panon, koju su organizirale udruge »Baranja Art« iz

Belog Manastira i HLU »Cro-Art« iz Subotice. Na koloniji je sudjelovalo 12 slikara iz Hrvatske, Vojvodine, Mađarske i Austrije. Nastali radovi bit će prodavani na dražbi, a prikupljena sredstva namijenjena su gradnji katoličke crkve u mjestu Gajić.

Večeri i noći Ilije Žarkovića Žabara

GOLUBINCI – Manifestacija »Večeri i noći Ilije Žarkovića Žabara« bit će održana u Golubincima, 9. i 10. rujna, u organizaciji mjesnog HKPD-a »Tomislav« čiji je Žarković bio dugogodišnji član.

Manifestacija počinje u petak, 9. rujna, u 18 sati u predvorju Osnovne škole »23. oktobar« poetskom večeri, a od 20 sati bit će upriličena tamburaška večer.

Sljedećeg dana, u subotu 10. rujna, u parku ispred Stare škole u Golubincima bit će održana »Rock večer« na kojoj će sudjelovati *Neno Belan*, *Sexymotherfuckers* i Jamajkani. Početak je u 20 sati.

Predavanje na temu popisa stanovništva

SUBOTICA – Pučka kasina 1878. organizira predavanje na temu »U susret popisu stanovništva«, koje će biti održano večeras (petak 9. rujna) u velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« u Subotici.

Predavači su: mr. sc. *Krešimir Bušić* (»Indetitet bačkih Hrvata«), *Stevan Mačković* (»Subotica i popisi/statistika pučanstva«) i *Josipa Ivanković* (»Popis stanovništva i njegov utjecaj na prava Hrvata«).

»Sva prava koja nacionalne zajednice ostvaruju u ovoj državi polazište imaju u popisu stanovništva, a u praksi imamo iskazane stanovite težnje da se njima manipulira. Iz tih razloga organiziramo predavanje s temom popisa stanovništva«, navode organizatori. Početak je u 19 sati.

Počinju Vinkovačke jeseni

VINKOVCI – Ovogodišnje 46. Vinkovačke jeseni održat će se od 9. do 18. rujna pod geslom »Ej, široki slavonski sokače«, piše Hina.

Geslo ovogodišnjih Vinkovačkih jeseni inspirirano je stihom *Joze Ivakića*, a scenarij za svečano otvorenje, posvećen sokaku i životu u njemu, napisala je *Ana Cvenić*. Pokrovitelj Vinkovačkih jeseni je Vlada RH, a središnju priredbu, 16. rujna, trebala bi, po najavama organizatora, otvoriti premijerka *Jadranka Kosor*.

Tijekom desetodnevne manifestacije bit će održano pedesetak različitih priredaba, među kojima su folklorna večer, koja će okupiti 56 vukovarsko-srijemskih KUD-ova, Dječje vinkovačke jeseni sa 60 dječjih folklornih skupine, Državna smotra izvornoga hrvatskog folklora s 32 folklorne skupine te svečani mimohod sudionika 46. vinkovačkih jeseni u kojem će sudjelovati 71 folklorna skupina iz Hrvatske i inozemstva.

U svim priredbama sudjelovat će oko 8000 izvođača, a i ove godine očekujemo oko 100.000 posjetitelja, najavio je predsjednik Organizacijskog odbora manifestacije i vinkovački gradonačelnik *Mladen Karlić*.

Smotra hrvatskih tamburaških sastava u Ljutovu

LJUTOVO – Treća po redu Smotra hrvatskih tamburaških sastava održat će se u nedjelju, 11. rujna, u Domu kulture u Ljutovu. Organizator manifestacije je Tamburaška sekcija HKUD-a »Ljutovo«. Osim domaćina, sudjeluju: TS »Širok šor« i HGU »Festival bunjevačkih pisama« iz Subotice, TS »Batmonoštor« iz Mađarske i KUD »Pregrada« iz Pregrade (Hrvatska).

Kako se ove godine obilježava 120 godina od rođenja *Pere Tumbasa Haje*, svi sudionici izvest će neku kompoziciju tog glasovitog tamburaša i skladatelja.

Početak smotre je u 18 sati.

Lijepa riječ, lepa reč, szép szó

SOMBOR – Udruga građana »Urbani Šokci« organizira priredbu pod nazivom »Lijepa riječ, lepa reč, szép szó«, koja će biti održana u četvrtak, 15. rujna, u velikoj dvorani Gradske kuće u Somboru.

Sudjeluje mladež iz somborskih škola i udruga, a nazočni će moći slušati glazbu i stihove na tri jezika te vidjeti suvremen ples u izvedbi studija »Delirio«. Početak je u 20 sati.

Z. G.

HosanaFest 18. rujna u Subotici

SUBOTICA – Šesti po redu Festival hrvatskih duhovnih pjesama HosanaFest održat će se u iduću nedjelju, 18. rujna, subotičkoj Dvorani sportova, s početkom u 20 sati. Na natječaj za ovogodišnji festival pristigle su ukupno 33 skladbe, od kojih je stručno povjerenstvo odabralo 15 numera. Sudjelovat će izvođači iz Vojvodine, Hrvatske te Bosne i Hercegovine. Slogan ovogodišnjega festivala je »Učvršćeni vjerom!«.

HosanaFest je natjecateljski festival dobrotvornoga karaktera s ciljem pomaganja rada Humanitarno-terapijske zajednice za pomoć ovisnicima »Hosana«, koja djeluje na teritoriju Subotičke biskupije.

PREDSTAVLJENA KNJIGA TOMISLAVA ŽIGMANOVA »OSVAJANJE SLOBODE – HRVATI U VOJVODINI DESET GODINA NAKON LISTOPADSKOGA PREVRATA 2000.«

Punina slobode još neosvojena

U proteklom desetljeću hrvatska je zajednica ostvarila pozitivne pomake u izgradnji manjinske infrastrukture, ali punina sloboda za koje se bori još nije osvojena, ocijenjeno je na predstavljanju knjige u Subotici

Koncem kolovoza u nakladi Hrvatskog akademskog društva objavljena je najnovija knjiga Tomislava Žigmanova pod naslovom »Osvajanje slobode - Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopadskog prevrata 2000.«. Ova znanstvena studija o aktualnom društvenom položaju Hrvata u Vojvodini predstavljena je prošloga petka, 2. rujna, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici u okviru proslave Dana grada.

Na 150 stranica autor se u knjizi bavi udjelom Hrvata u slomu režima *Slobodana Miloševića*, uz naznaku o ostvarenim rezultatima u političkoj reprezentaciji sve do danas; piše i o tranziciji u Srbiji, i to, prije svega, kroz prizmu njezinih posljedica po Hrvate, kao i o izgradnji njihove nacionalno-manjinske institucionalne infrastrukture i ostvarivanju manjinskih prava. Također, autor tematizira pitanje politike financiranja potreba i interesa nacionalnih manjina u Srbiji na primjeru hrvatske zajednice, piše o hrvatsko-srpskim odnosima i vanjskoj politici Republike Hrvatske, te na koncu iznosi moguće perspektive Hrvata u Vojvodini.

MANJINSKA SAMOIDENTIFIKACIJA

Izvanredni profesor Pravnog fakulteta u Osijeku dr. sc. *Josip Vrbošić* na predstavljanju knjige ocijenio je kako se na egzistencijalnim prilikama Hrvata u Vojvodini ogleda sva težina prijelaza iz konstitutivnog naroda u bivšoj Jugoslaviji u status nacionalne manjine.

»Usudio bih se ustvrditi

kako su u deset proteklih godina osvajanja slobode Hrvati u Vojvodini prošli put manjinske samoidentifikacije, koji opet stjecajem okolnosti nije bio lagan, jer ne treba zaboraviti niti od strane službenih državnih vlasti formiranje tzv. bunjevačke nacionalne zajednice, kao samostalnog nacionalnog subjekta, nevezanog s hrvatstvom, čak dapače«, kazao je Vrbošić.

Dodao je kako je knjiga putokaz jer ukazuje da su u proteklih deset godina u Hrvata u Vojvodini ustrojene pojedine institucije koje su stare manjine poput Mađara, Slovaka, Rumunja, ili drugih, već odavno usvojili.

»U ovih 10 godina osvajanja slobode, proces biološkog nestajanja se zaustavlja i čine se veliki naponi da mjesni zavičaj postaje nešto značajno u životu, da on nije samo prostor življenja, nego i perspektive i nade. Osobno u to vjerujem jer europski migracijski procesi, bar za ogromnu većinu stanovništva, nisu više tako aktualni kao u prošlom stoljeću. Raspad Jugoslavije i stvaranje samostalnih država doživjeli su svoju punoljetnost, a zahvaljujući međudržavnim ugovorima i njihovoj punoj implementaciji, za koju se također treba zalagati, percepcija Hrvata u Srbiji, kao i Srba u Hrvatskoj, trebala bi promijeniti krivulju«, zaključio je dr. sc. Josip Vrbošić.

INTERES VEĆINE

Napominjući kako bi bilo puno bolje da je promocija ove knjige održana u Beogradu, politolog *Pavel Domonji* je istaknuo kako će o njoj izvještavati

Tomislav Žigmanov, Pavel Domonji, Josip Vrbošić i Slaven Bačić

hrvatski manjinski mediji, ali da za nju najvjerojatnije neće biti mjesta u većinskim medijima.

»Hoće li se o ovoj knjizi pisati na stranicama Politike, Blica, Pravde, Večernjih novosti, Nove srpske političke misli ili Letopisa Matice srpske? Hoće li o njoj biti riječi na Radio Beogradu, TV Srbije, RTV B92? Hoće li knjižnica Etnološkog ili nekog drugog instituta pozvati nakladnika i primjerke ove knjige? Hoće li to učiniti knjižnica nekog od fakulteta društvenih znanosti? Hoće li iz odjela SANU stići sličan zahtjev? Od Ministarstva za ljudska i manjinska prava? Jedina institucija za koju znam da je naručila knjigu jest institucija Pokrajinskog ombudsmana«, naveo je Domonji.

Po njegovom mišljenju, oni koji se bave manjinama u autoru ove knjige imaju kompetentnog sugovornika, a u samoj knjizi obilje dragocenog materijala. Interes da ovu knjigu uzmu u ruke imaju također i pripadnici većinskog naroda, a prirodu tog interesa ilustrira njezin naslov.

»Sloboda se ne poklanja, nego osvaja; ona zahtijeva strast,

trud, imaginaciju, jaku volju, posvećenost – sve one vrline koje je Žigmanov demonstrirao pišući ovu knjigu«, zaključio je Pavel Domonji.

ZRELA SAMOKRITIKA

Samo zrela, objektivna i činjenično utemeljena samokritika, koje se nastojao držati pišući ovu knjigu, može nukati zajednicu naprijed, kaže Tomislav Žigmanov, koji je u knjizi pokušao ponuditi rješenja kao »pledoaje za razgovor i razmišljanje o suvremenom položaju zajednice«.

»Već sam u naslovu danim određenjem – 'osvajanje slobode' – izravno iskazao pozitivno vrednovanje ovoga razdoblja u suvremenoj povijesti Hrvata u Vojvodini. To je doba otklona, istina ne uvijek u cijelosti i ne uvijek dosljedno, od antihrvatskih politika u Srbiji za vrijeme režima Slobodana Miloševića te početka institucionalno primjerenog i od strane države financiranog ostvarivanja manjinskih prava od 2002., čime su se počele stvarati prve bitne pretpostavke kako za uspostavu manjinske institucionalne infrastrukture tako

i za očuvanje i razvoj njihovog nacionalnog identiteta. Ovih iskustava, naime, Hrvati u Vojvodini su tijekom 90-ih godina XX. stoljeća bili lišeni. Pa ipak, naznačeni procesi nisu do kraja pozitivno okončani, to jest punina sloboda za koje se zalažući bore nije osvojena, ponajprije zbog deficita manjinskih politika u Srbiji. Naime, na temelju djelovanja brojnih činitelja iz povijesti i iz sadašnjosti hrvatska zajednica u Srbiji još uvijek nije unutar sebe dovoljno integrirana – broj, vrsta i kvaliteta veza među članovima pedesetak udruga unutar zajednice još uvijek je mala i površna, a u njihov je rad uključen relativno mali broj članova zajednice, s tim da Hrvati u Banatu i u tzv. užoj Srbiji nemaju niti jednu udrugu niti, osim eventualnoga djelovanja unutar Katoličke crkve, ikakvu organiziranu aktivnost na nacionalno-manjinskom planu», kaže Žigmanov.

Stati u obranu drugog

Prava i slobode, problemi i poteškoće pripadnika manjina nikada nisu problem samo pripadnika manjine, istaknuo je Pavel Domonji.

»Ako probleme manjina pripadnici većine ne osjećaju, ne vide i ne prepoznaju kao dio svog problema, onda su u društvu veoma ograničene mogućnosti za reprodukciju temeljnih vrijednosti, do kojih je Žigmanovu naročito stalo, a to su vrijednosti slobode, pravde i jednakosti. Ja znam da ću vlastita prava i slobode najbolje i najučinkovitije obraniti tako što ću ustati u obranu drugoga čovjeka kada su njegova prava ugrožena. Ako šutim kada treba govoriti, nitko neće govoriti kada ja dođem na red«, rekao je Domonji.

Po njegovim riječima, manjinska institucionalna infrastruktura hrvatske zajednice i danas je slabo izgrađena, no to ne treba obeshrabrivati. »Postoje samo tri profesionalne institucije, a gotovo da izostaje organiziranje Hrvata u strukovnim i nevladinim udrugama koje se ne bave očuvanjem dijela kulturnog naslijeđa i djelovanjem u području kulture. Također, u proteklom razdoblju nije uvijek postojao

snažniji biljeg demokratskog ustroja u hrvatskoj zajednici, što je znalo biti praćeno i očitovanjem deficita u procesu izgradnje i upravljanju vlastitih institucija te nekompetencijom kadrova. I na koncu, Hrvati u Vojvodini u malom obujmu upražnjavaju manjinska prava – na primjer, u obrazovanju obuhvat djece hrvatske nacionalnosti koja se školuju na hrvatskome nije veći od 10 posto, što je daleko manje od

pripadnika drugih nacionalnih manjina u Vojvodini. Pa ipak, navedeno ne treba obeshrabriti već nukati na traženje načina i mehanizama kako bi se postojeći deficiti počeli otklanjati i to na jedan planski i sustavan način. Jer, na koncu, valja znati da ono što imaju druge manjine u Vojvodini nije bilo stečeno za 10 godina, već ima svoju povijest ustrojavanja i izgradnje od jednog stoljeća«, kaže autor knjige.

Knjigu »Osvajanje slobode – Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopada 2000.« uredio je profesor povijesti i sociologije Mario Bara, a recenzenti su dr. sc. Robert Skenderović, znanstveni suradnik s Hrvatskoga instituta za povijest, Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje iz Slavenskoga Broda, i dr. sc. Aleksandar Vukić, znanstveni suradnik na Institutu za migracije i narodnosti iz Zagreba.

D. Bašić Palković

IZLOŽBA »SUBOTICA NA STARIM KARTAMA I MAPAMA«

Od prve vedute do karte sreza

Do 23. rujna u vestibulu subotičke Gradske kuće može se pogledati izložba pod nazivom »Subotica na starim kartama i mapama«, koju je u povodu proslave Dana grada priredio ovdašnji Historijski arhiv. Zbirka kartografskog materijala u subotičkom arhivu je bogata i ima 740 karata i mapa, pisanih latinskim, mađarskim, njemačkim i srpskim jezikom, a obuhvaća i rukopisne karte iz razdoblja 1770.-1952., kao njezin najvredniji dio.

Ravnatelj Historijskog arhiva Subotice Stevan Mačković kazao je prigodom otvorenja izložbe kako su prikazane karte i mape dragocjeno povijesno svjedočanstvo koje prati razvitak Subotice od malenog naselja do civiliziranog i urbaniziranog grada s preko 100.000 stanovnika.

»Promatrano kronološki, izložba prati dugačak razvojni put grada i okolice. Od prve vedute na kojoj je 1697. godine iz logora Eugena Savojskog zabilježeno kako izgleda subo-

prije nego li je Subotica proglašena Slobodnim kraljevskim gradom, karte iz 1945. godine na kojoj su gradske vlasti ucrtale gdje su padale savezničke bombe, do karte sreza iz 1964.

tičko naselje s tvrđavom, gledano s obale Paličkog jezera, preko prve geografske karte iz 1778. godine, kada je trebalo premjeriti grad, jednu godinu

godine. Svaka od tih ranijih stepenica ostala je zabilježena i na kartama«, kazao je Stevan Mačković naglasivši kako je ova kartografska građa spe-

cifična po svojoj ilustrativnoj vrijednosti i bogatstvu podataka.

Izložbu je otvorila Ljubica Kiselički, pomoćnica gradonačelnika zadužena za kulturno-prosvjetnu djelatnost.

»Izložbom je prikazano četiri stoljeća administracije i podataka o Subotici, naseobine koja je uvijek na neki način bila grad. Od XVII. stoljeća pa do danas vidimo jednu fantastičnu uređenost, jer smo zapravo imali sreće da na ovim prostorima na neki način postoji nešto što se zove civilizacijski vrh«, rekla je ona.

Povodom izložbe udruga Authentic Vojvodina tiskala je prigodne razglednice s kartama i mapama grada. Prema najavama, i ova bi izložba subotičkog Historijskog arhiva trebala gostovati u zemlji i susjedstvu.

D. B. P.

DANI EUROPSKE BAŠTINE U BAČU

Raznolikost zajedničkog naslijeđa

U drevnom gradu na Mostongi, po kome je Bačka dobila ime, u petak i subotu, 2. i 3. rujna, održana je deveta po redu manifestacija Dani europske baštine. I pokraj još uvijek nenaklonjene ekonomske situacije, i ove je godine ovaj kulturni događaj, pod nazivom »Riznica naslijeđa Europe«, bio dobro organiziran, sadržajno bogat i uspješan, kao što je to bilo i proteklih godina.

Kao što je poznato, manifestacija Dani europske baštine održava se svake godine u rujnu, a predstavlja zajednički program Vijeća Europe i Europske komisije, čiji je cilj širokoj javnosti u svim europskim državama približiti i učiniti dostupnim kulturno naslijeđe, a da se pri tome istakne jedinstvo raznolikosti zajedničkog europskog naslijeđa, kao značajne karakteristike europskog identiteta. Međunarodna pravila manifestacije podrazumijevaju da se široj publici učine dostupnim spomenici kulture, da se priređuju programi za mlađu populaciju, da

se njeguje, predstavlja i prenosi tradicija i umjetnost, da se potiču oblici izvaninstitucionalne skrbi o baštini i njegovanju tradicije te da se međunarodnom suradnjom prošire saznanja i razmijene iskustva u području očuvanja naslijeđa. Sva ova pravila, u dvodnevnom programu na više lokacija, sa središtem u Bačkoj tvrđavi, u znatnoj su mjeri i ispunjena.

PRVI DAN

Ovogodišnja manifestacija započela je u petak, 2. rujna, mimohodom sudionika Etno sabora od središta grada do tvrđave, s predstavljanjem kratkog programa na platou ispred zgrade općine. Potom je uslijedio nastup dječjih ansambala kulturno-umjetničkih društava Srba, Hrvata, Slovaka, Mađara, Roma, Rumunja i drugih nacionalnih zajednica općine Bač i okoline te gala koncert KUD-a »Sonja Marinković« iz Novog Sada. Za pohvalu je što je u ovom programu i ove godine sudjelovala dječja folklorna skupina HKUPD-a »Matoš« iz Plavne.

*Cilj manifestacije je širokoj javnosti u svim europskim državama približiti i učiniti dostupnim kulturno naslijeđe * U programu sudjelovale i hrvatske udruge iz općine Bač*

Prvi dan manifestacije završen je koncertom *Zvonka Bogdana*, barda panonske glazbe, kome je tom prigodom predsjednik općine Bač mr. *Tomislav Bogunović* simbolički uručio ključeve grada Bača. U obraćanju publici Bogunović je pozdravio i uglednog gosta iz Republike Hrvatske, gradonačelnika Vukovara *Željka Szaboa*, koji je već više puta posjetio općinu Bač.

Istoga dana, u sklopu manifestacije, upriličen je niz kulturnih događanja: izložba Putovi kulture – tvrđave na Dunavu u organizaciji Ministarstva kulture, Etno tržnica u predziđu tvrđave – predstavljanje starih zanata, udruga, Turističke organizacije, Školica crtanja i slikanja i kreativne radionice – Atelje 51 Bač, Druga likovna kolonija Izraz – KEK »Iskon« iz Bača, Folklorna radionica i izložba narodnih nošnji.

Osobitu pozornost mladih posjetitelja u oba dana privukli su vitezovi obučeni u replike originalnih viteških nošnji, sličnih onima koje su u srednjem vijeku nosili pravi borci za obraz i čast.

DRUGI DAN

Drugi dan manifestacije započeo je u jutarnjim satima memorijalnim odbojkaškim turnirom »Zlatko Rakocija – Caj« na SRC Bačka tvrđava, a nastavljen je u franjevačkom samostanu prezentacijom rezultata rada na slikarstvu u organizaciji Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture. U poslijepodnevnom programu Etno sabora nastu-

pilo je petnaestak domaćih i gostujućih folklornih ansambala starijeg uzrasta. U tom dijelu programa predstavile su se i hrvatske udruge općine Bač: HKUPD »Mostonga« iz Bača, HKUPD »Matoš« iz Plavne i HKPU »Zora« iz Vajske, koji su lijepom narodnom nošnjom, pjesmama, plesovima i običajima oduševili publiku.

Za ljubitelje sakralne glazbe upriličen je, kao što je već uobičajeno, koncert duhovne glazbe u franjevačkom samostanu. U vrlo akustičnoj samostanskoj crkvi Uznesenja BDM publika je uživala u duhovnim skladbama u izvedbi komornog zbora Zvony iz Selenče, te Gradskog zbora Neven iz Bača pod vodstvom mr. *Juraja Sudija*. Predsjednik općine Bač *Tomislav Bogunović* se i ovom prigodom obratio publici te, nakon koncerta, predao ključeve grada i mr. Sudiju, koji je za ovih devet godina, svojom posvećenošću glazbenoj kulturi, uspio sagraditi i svojevrsnu bačku glazbenu tvrđavu, poput one koja već stoljećima krase ovaj kraj.

Manifestacija je završila vatrometom na tvrđavi te rock koncertom skupine Nevjerne bebe. Za ljubitelje sporta program je nastavljen i sutradan memorijalnim nogometnim turnirom »Zdravko i Zvonko« na stadionu NK Tvrđava Bač.

Organizatori ovogodišnje manifestacije bili su Fond »Stoljeća Bača«, Turistička organizacija općine Bač i KUD Mladost Bač, a pokrovitelji Pokrajinsko tajništvo za kulturu i Općina Bač.

Z. Pelajić

NOVA KNJIGA BELE DURANCIJA

Autobiografija s Béloom Kondorom

Nakon drugog izdanja monografije o slikaru *Stipanu Kopiloviću* i dnevnikaških zapisa »Splav fregate Meduza« povjesničaru umjetnosti *Beli Duranciju* u kratkom je razdoblju objavljena još jedna knjiga. Naslovljena »Autobiografija s Béloom Kondorom«, ova je knjiga predstavljena prošle subote, 3. rujna, u Modernoj galeriji Likovni susret u Subotici.

Knjiga je objavljena u nakladi ove galerije, uz potporu Grada Subotice. Urednica knjige je kustosica Moderne galerije Likovni susret *Nela Tonković*, a grafički ju je uredio *Darko Vuković*.

»Autobiografija s Béloom Kondorom« na 546 stranica donosi Durancijeve dnevničke bilješke od 1962. do 2008. godine. Započinje njegovim prvim boravkom u inozemstvu, točnije u Budimpešti, kada upoznaje poznatog mađarskog grafičara slikara *Bélu Kondora* (1931.-

1972.), s kojim ostaje prijatelj sve do umjetnikove smrti.

»On je pisao o Kondorovu radu i priredio mu dvije izložbe u Subotici – 1964. i 1985. godine. Duranci i nakon Kondorove smrti puno putuje u Mađarsku, sreće se s njegovim djelima, ali i surađuje sa zajedničkim prijateljima kao što su *Lajos Németh*, *István Solymár* i drugi. Ova je knjiga bila primarno naručena za galeriju u Miskolcu u kojoj se nalaze Kondorova djela, ali nije objavljena jer je rukopis umnogome nadvladao planirani obujam, tako da je naša galerija to učinila«, kaže urednica knjige *Nela Tonković*.

Bela Duranci kaže kako se zahvaljujući Kondoru počeo baviti modernom umjetnošću, a ne srednjim vijekom koji je bio tema njegovog diplomskog rada.

»Uopće nije bilo slučajno kad mi je Kondor rekao: 'Ti napravi taj svoj diplomski rad, ali nikad ti nećeš s metlicom i lopaticom u

ruci otklanjati prašinu i ispitivati zidove. Ti ćeš ispitivati ljude.' I tako je i ispalo. Dakle, događaji se prepleću i kad dobro pogledate od pamtivyjeka i navijeke, uvijek je tako da nam se čini kako je sve slučajno, a zapravo nije«, rekao je Duranci.

Knjigu prati i izložba koja svjedoči o prijateljstvu dvojice Bela. Izložene su fotografije, pisma, katalozi izložaba, pjesma koju je Kondor posvetio

Duranciju, ali i nagrada »Béla Kondor« koju je Duranci dobio za izučavanje i populariziranje grafike. U sklopu izložbe mogu se također pogledati i reprodukcije dviju grafičkih mapa poznatog mađarskog umjetnika.

Knjiga »Autobiografija s Béloom Kondorom« može se kupiti u Likovnom susretu i subotičkim knjižarama po cijeni od 1500 dinara.

D. B. P.

KNJIŽEVNA VEČER U PETROVARADINU

Predstavili se pjesnici amateri

Književnom večeri u prostorijama HKPD-a »Jelačić« u Petrovaradinu, održanom u četvrtak, 1. rujna, završeno je Petrovaradinsko ljeto, manifestacija u organizaciji ovog društva koju je u prethodnom razdoblju činio raznovrstan program – koncerti, promocije knjiga, izložbe i književne večeri.

Na ovoj književnoj večeri gostovali su pjesnici amateri iz novosadskog HKUPD-a »Stanislav Preprek«. Pozdravljajući nazočne, predsjednik HKPD-a »Jelačić« *Josip Pokas* istaknuo je važnost suradnje ovih udruga, kao i radost što

kao domaćini mogu pokazati i ponositi se ljepotama Petrovaradina.

Predsjednik HKUPD-a »Stanislav Preprek« *Marijan Sabljak* predstavio je djelova-

nje te udruge. »Naše društvo u svom cilju ima dva važna pravca, to su drama i književni

naših članova, a u slavu imena koje naše društvo nosi. Naša dva društva su bratska, a svatko od nas radi i doprinosi. Zato smatram da je nužno i potrebno da surađujemo«, rekao je Marijan Sabljak.

A na večeri čuli su se stihovi o ljubavi, tugi, sreći, prirodi... Svoje su pjesme čitali *Marijan Piljić*, *Mladen Nikšić*, *Jelisaveta Buljovčić*, *Bosiljko Kostić*, *Branka Dačević*. Pjesme *Miroslava Cakića* govorila je *Ana-Marija Kaluđerović*, a posebna gošća, koja je također svojim pjesmama počastila nazočne, bila je *Marija Lovrić*, članica Upravnog odbora Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Druženje je nastavljeno uz zvuke klavira i izvedbe prof. *Dragane Malešev*.

A. J. M.

SREDIŠNJA PROSLAVA 600 GODINA LUDBREŠKOG EUHARISTIJSKOG ČUDA

Krvi Kristovoj hodočastilo 80.000 vjernika

I vaš hrvatski narod može se dičiti velikim svjedokom vjere, blaženim Alojzijem Stepincem, kojemu je posebno u danima njegovog petogodišnjeg tamnovanja u zatvoru u Lepoglavi euharistija bila svakodnevni izvor snage, poručio u propovijedi slovački kardinal Jozef Tomko

a za veći poticaj na poštovanje i pobožnost prema istoj Presvetoj Krvi.« (Zaključci Hrvatskog sabora, svezak IV.)

Iz nepoznatih razloga taj zavjet nije ispunjen i vrlo brzo pao je u zaborav. Na neispunjeni zavjet Hrvatskog sabora javnost je prvi puta 200 godina kasnije podsje-

Više od 80.000 hodočasnika okupilo se 4. rujna u Ludbregu na proslavi 600. godišnjice ludbreškog euharistijskog čuda. Središnje misno slavlje koje je posredstvom izravnog TV i radijskog prijenosa pratila domovinska i iseljena Hrvatska predvodio je izaslanik pape Benedikta XVI. slovački kardinal Jozef Tomko.

Zaželjevši svima dobrodošlicu upravitelj svetišta ludbreški župnik preč. Josip Đurkan istaknuo je kako nazočnost uzoritog kardinala Jozefa Tomka očituje zajedništvo mjesne crkve s općom crkvom kojom predsjedava papa Benedikt XVI. Pozdravio je goste i uzvanike među kojima je bio i Ivo Josipović, predsjednik Republike Hrvatske.

BOGA STAVITI U SREDIŠTE ŽIVOTA

Hrvatske vjernike kardinal Tomko je podsjetio kako imamo neizmjerljivo bogatstvo u svojim rukama.

»I vaš hrvatski narod može se dičiti velikim svjedokom vjere, blaženim Alojzijem Stepincem, kojemu je posebno u danima njegovog petogodišnjeg tamnovanja u zatvoru u Lepoglavi euharistija bila svakodnevni izvor snage. I kasnije, kada je boravio u kućnom pritvoru u Krašiću, euharistija mu je davala snage za podnošenje teškog tereta nepravde osude koji su na njega svalili neprijatelji Crkve u jednom teškom vre-

menu povijesti hrvatskoga naroda. I mi danas okupljeni ovdje oko najvećeg blaga hrvatskog kraljevstva, kako su ga nazivali vaši preci, oko živoga Boga koji nam se daje u euharistiji kao hrana za vječni život, sjećamo se svih onih koji su se žrtvom svoga života na poseban način sjedinili s Kristovom žrtvom, te molimo za njih, ali isto tako i za sve nas danas, kako njihova žrtva ne bi ostala besplodna. A da bi ona donijela ploda, moramo ponovno u središte naših života staviti živoga Boga, Isusa Krista. Da bi vaš hrvatski narod i u svojoj budućnosti opstao i preživio morate u središte svog života staviti Boga. Da bi naša kršćanska Europa opstala mora ponovno u svoje središte staviti Krista. Europska kultura može ozdraviti samo pod uvjetom da joj se vrati duša, da joj se vrati Isus Krist, Bog.«

ZAVJET HRVATSKOG SABORA

Uz svima intrigantan i običnom čovjeku ponekad teško razumljiv misterij ozdravljenja bolesnih koji su u nevolji tražili Božju pomoć, ludbreško proštenje jedinstveno je i u javnosti poznato po zavjetu Hrvatskog sabora da će u Ludbregu izgraditi kapelu u čast Presvetoj Krvi Isusovoj. Zavjet je učinjen 15. prosinca 1739. godine u vrijeme dok je u Moslavini oko Volodera punih 7 mjeseci harala strašna epidemija kuge. Kako su u to

vrijeme opustjela mnoga ognjišta hrvatski staleži i redovi na saboru u Varaždinu učinili su zavjet koji glasi:

»Da odvratimo pošast i zlo, što preotima mah u jednom dijelu Moslavine, valja da se pored tjelesnih lijekova, što ih ljudi mogu izmisliti i upotrijebiti, uteknemo osobito i duhovnim djelima. Valja da zazovemo i milostivoga Boga, valja da neprestanim djelima pobožnosti ublažimo srdžbu svemogućega Boga, koji pravedno pruža ruku svoju na grijeh naroda svoga. Gospoda, staleži i redovi vide da se kužna pošast i zlo još uvijek širi po nekim stranama moslavačkog okružja, pa se dobri Bog milostivo dostoji osloboditi i malo prije spomenuto okružje i ostale dijelove kraljevine od ovoga zla i od svih drugih zala što se mogu ovoj kraljevini dogoditi, zato su oni odlučili: da se imade sagraditi kapela u čast i za veći porast slave Presvetoj Krvi Isusovoj koja se čudom jedva kad čuvenim ili sasvim rijetkim pretvorila u vidljivu krv te koja se dosad čuvala u Ludbregu, mjestu najvećeg blaga cijele kraljevine,

tio prečasnij Juraj Lahner. Kako se to dogodilo u vrijeme pripreme za proslavu hrvatske svete godine povodom 1300 godina kršćanstva u Hrvata, prihvaćena je inicijativa da se zavjet, gradnja kapelice Presvete Krvi Isusove u Ludbregu što prije izvrši.

U proljeće 1940. hrvatski metropolit nadbiskup zagrebački dr. Alojzije Stepinac objavio je poziv hrvatskom narodu da se tijekom Svete godine izvrši zavjet Hrvatskog sabora. Potom je poslao okružnicu koja se čitala u svim crkvama i objavila cijelom hrvatskom narodu. U Ludbregu je tu plemenitu akciju vodio mjesni župnik Matija Crnković. Za gradnju kapelice se sabralo i nešto novca, ali se župnik s gradskim vlastima nije mogao dogovoriti o mjestu gradnje. Iako je uskoro ratni vihor Drugog svjetskog rata zahvatio i Hrvatsku, nadbiskup Alojzije Stepinac je i u tim teškim trenucima podsjetio na taj davni zavjet, te se osobno u ime nadbiskupije i sam zavjetovao da se ispuni dani zavjet.

KORIJEN EUROPE I NAS U EUROPI JE KRŠĆANSTVO

Znak koji obvezuje

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Uvijek se iznenadim čitajući tekst proroka Izaije, a kojega i Isus citira: »Oči imaju, a ne vide, uši imaju, a ne čuju...« U životu svakoga od nas pojavljuju se znakovi. Znak je nešto drugo nego simbol. Simbol je dogovoren znak, a znak sam po sebi vodi prema spoznaji. Tako na primjer, dim je znak vatre, mjesec noći itd. Ipak, ima ljudi koji znakove ne prepoznaju. Blaženi papa Ivan XXIII. je postavio tvrdnju da je za Crkvu našega vremena najvažnije čitati tzv. znakove vremena. Uistinu, čovjek svoje vrijeme mora prepoznati svojim, a znakove tako ugrađivati u svoju povijest, ne samo osobnu, nego i crkvenu i društvenu. Tako prepoznati znak postaje orijentir. Prepoznavanje nije onda naprosto nekakav »luksuz«, nego potreba orijentacije u svom vremenu. Prošla je Dužijanca i prošlo je Bunaričko proštenje. Prošla su ta tzv. »jaka vremena susreta«. Mi, vjernici katolici, napose vjernici Hrvati, imali smo dva velika znaka. Oba su bila znak brige Crkve za hrvatsku zajednicu u našim krajevima.

PREPOZNAVANJE ZNAKA

Boravak kardinala Josipa Bozanića, prvoga biskupa Crkve u Hrvata je očito ostavio duboki trag u našoj zajednici. Bogati program susreta, nastupa, nagovora, poruka treba postati prepoznatljiv i ostati orijentir. Tako je taj znak poruka koja je prekretnica u našem samoosvješćivanju o značenju i ulozi Crkve u životu našega naroda. Svi nastupi, napose izričaji koje nam je poručivao, ostavili su jednu poruku: Budite ponosni, vjerni i svjesni onoga tko ste i komu pripadate. Možda je netko očekivao konkretnije riječi, ali su one bile itekako jasne, tko je znao čuti. Ovaj puta su daleko važniji temelji i principi, nego recepti i forme. Ovdje se bojim da se kod nekih dogodio izričaj proroka Izaije: »Oči imaju, a ne vide, uši imaju, a ne čuju...«. Je li zajednica prepoznala da nam Crkva u Hrvata nije mogla poslati jaču poruku, nego što je svojim boravkom ostavio prvi biskup Crkve u Hrvata? Postaje pomalo jeftino tražiti neke druge znakove i izričaje

pripadnosti i nas i Dužijance, pa i simbola, kada je tu čovjek koji je po sebi Znak.

ZNAK IZ RIMA

Na Bunaričko proštenje je došao najviše pozicionirani Hrvat u Vatikanu. Biskupska sinoda je svojevrsni parlament Katoličke crkve. Opći sabor je vrhovno tijelo kada su na okupu svi biskupi svijeta. Danas je to teško okupiti na jednom mjestu. Ima više od pet tisuća biskupa. Još Pavao VI. je ustanovio Biskupsku sinodu koja se sastaje u prosjeku svake treće godine, a član Sinode je svaki dvadeseti biskup svijeta. Generalni tajnik toga tijela je zasigurno vrlo odgovorna služba. Uvijek je predsjednik Sinode sam Sveti Otac. Crkva je dakle sinodalno tijelo, a mons. dr. Nikola Eterović je generalni tajnik. Pred nama je stajala univerzalna Katolička crkva u njegovoj osobi. Tako bliski suradnik Benedikta XVI. niti hoće, a niti može prešutjeti ono što je ovdje vidio i doživio. Susreo je živu i aktivnu Crkvu. Ona – mjesna Crkva – živi svoju povijest u svim ovim okolnostima koje su složene i često vrlo teške. No, kako ne biti radostan i zahvalan što opća Crkva prepoznaje važnost lokalnih crkava u jednoj ovakvoj značajnoj posjeti? Zahvalni smo Bogu što se i ovaj znak pojavio iz Rima. Tko je imao dar prepoznavati »znak vremena«, prepoznao je u porukama i susretima uistinu orijentir. Snaga nas riječi tako bogatog iskustva ohrabruju, potiču i obvezuju. I njegova poruka je vrlo jasna: Biti i ostati, dati svoj doprinos vremenu i društvu u kojem živimo, ali vjerni sebi i svojoj povijesti. Crkva će ostati uvijek u narodu i živjeti, ne kao organizacija, nego živo tijelo. Napose, u zajedništvu s Rimskom crkvom.

Dakle, ova dva znaka – dva čovjeka – koji su učinili Dužijancu i Bunaričko proštenje tako značajnim događajima, potvrda su onoga što bi trebali znati, da je korijen Europe i nas u Europi kršćanstvo. Da je naš opstanak i ostanak vezan i za taj Znak: biti kršćanin. Bilo bi žalosno, pored takvih znakova, tražiti još neka sitnija znamenja.

Dva znaka – dva

čovjeka – koji su

učinili Dužijancu i

Bunaričko proštenje

tako značajnim doga-

đajima, potvrda su

onoga što bi trebali

znati, da je korijen

Europe i nas u Europi

kršćanstvo. Da je naš

opstanak i ostanak

vezan i za taj Znak:

biti kršćanin.

BRAZILSKI SLADOLED OD KAVE*Potrebni sastojci:*

- 1 list želatine
- ¼ šalice vode
- 1 šalica jake kave
- 5 dag otopljene čokolade
- ¾ šalice prženog šećera
- ¼ žličice soli
- 1 žličica vanilije
- ½ l slatkog kondenziranog mlijeka
- 1 ½ šalice slatkog vrhnja
- ¾ šalice isjeckanih i prženih kikirikija

Priprema:

Želatina se nakvasi u hladnoj vodi, a onda otopi u vreloj vodi. Tome se, uz stalno miješanje, polagano dodaju otopljena čokolada, prženi šećer i sol. Miješa se dok se šećer sasvim ne otopi. Masa se zatim ohladi, doda vanilija, kondenzirano mlijeko i vrhnje (ne tučeno). Masa se izlije u posudu za smrzavanje i hladi dok ne postane gusta. Pošto se umiješa kikiriki, sladoled se potpuno zamrzava. Pri serviranju sladoled se obloži sitno isjeckanim kikirikijem.

PILE NA BRAZILSKI NAČIN*Potrebni sastojci:*

- 2 pileta / 3 žlice limunova soka / 2 glavice crvenog luka / 2 češnja češnjaka / sol, biber / 2 dag masti / 1 kg rajčice / 3 glavice crvenog luka / stručak peršinovog lišća / 2 žlice maslaca / 1 feferon / 1 žlica kukuruznog brašna

Priprema:

Piletinu narezati na komade. Staviti 2 sata u marinadu od kosanog luka, bibera, soli, češnjaka i limunova soka. Kada se izvali iz marinade, piletina se peče u vreloj masnoći. Poslije toga se dodaju oguljene i narezane rajčice, kosani luk, kosano peršinovo lišće, pa se sve pirja dok meso ne postane mekano, a sok ne ukuha. Onda se dodaje maslac, narezani feferon i na kraju se sve zajedno pospe kukuruznim brašnom. Služiti uz zelenu salatu!

BRAZILSKI KRUH SA SIROM*Potrebni sastojci:*

- 1 jaje
- 85 ml maslinovog ulja
- 165 ml mlijeka
- 170 g brašna od tapioke (možete kupiti u prodavaonici zdrave hrane)
- 65 g ribanog sira mozzarelle (može i feta)
- ½ žličice soli, zavisi od vrste sira

Priprema:

Ugrijati pećnicu na 200 stupnjeva. Pripremiti kalup za kruh. Staviti sve sastojke u blender i miksati dok ne postane glatka smjesa. Ovu smjesu možete čuvati i do tjedan dana u hladnjaku i peći - koliko vam je potrebno. Peći u pećnici oko 15-20 minuta dok fino ne naraste i postane svjetlo rumen. Jesti ga toplog.

BRAZILSKA KUHINJA

Nogomet uz zvuke sambe

Španjolski konkvistadori nikad nisu našli El Dorado, ali našli su nešto jednako vrijedno – niz egzotičnih jela koja su doslovce udvostručila sadržaj svjetskih smućnica i gotovo preko noći promijenila prehrambene navike cijeloga svijeta. Rezultat je bila kuhinja koja je spojila namirnice Novoga i načine kuhanja Staroga svijeta

Brazil se može pohvaliti raskošnom mješavinom okusa koji potječu iz Afrike, Portugala i od Guarani Indijanaca. Tako je brazilska kuhinja spoj tri različite kulture: starosjedilaca Indijanaca, portugalskih osvajača i afričkih robova koji su radili na poljima šećerne trske. Uz te tri etničke skupine na kuhinju Brazila utjecali su i brojni imigranti. Usprkos regionalnim specifičnostima, nekoliko namirnica

čine osnovu i zajedničke su brazilskim kuhinjama, primjerice kokos – u juhama, jelima s mesom, morskim plodovima i brojnim slasticama. Kokosovo mlijeko spada među omiljena pića.

Tropska palma, manioka, grah, crni grah *feijao preto* jedna je od omiljenih namirnica i svrstava se u nacionalno jelo. U Brazilu se grah svakodnevno pojavljuje na tanjurima u svim bojama i svim oblicima.

Manioka je vrsta korijenaste biljke s velikom količinom škroba i koristi se u prehrani. Kuhana ili pržena zamjenjuje krumpir, a brašno manioke zamjenjuje pšenično brašno te ga mogu koristiti ljudi alergični na pšenicu, jer ne sadrži gluten.

Riža na brazilski način je ustvari riža dugog zrna, lagano pirjana na češnjaku i maslinama prije dodatka prokuhane vode. Nerijetko se dodaje u rižu rajčica i crveni luk.

Prisutan je i sirni kruh od maniokinog brašna, delicije od bogate i mekane smjese od karamela, brazilski čokoladni kolač i ušećerena papaja. *Brigadeiros* ili brigadiri je brazilski nacionalni kolač nazvan po Eduardu Gomezu, čuvenom brazilskom brigadiru.

Uza sve ovo navedeno, brazilska kuhinja je orijentirana na upotrebu različitih mesa, posebno govedine, tako da je *kurasko*, ili roštilj, izuzetno

popularan. Ulje tropske palme *Dendi*, ulje dobiveno ekstrakcijom iz afričke palme koja raste u sjevernom Brazilu, jedan je od osnovnih sastojaka kuhinje, hrani daje izuzetan okus i svjetlo narančastu boju.

Brazilac svoj dan započinje s *café da manhã* ili jutarnjom kavom. Brazil je zemlja kave, iako joj nije domovina. Nacionalno piće je *kajpirinja*, zapravo osvježavajući koktel od limete, šećera i kašaste raki-je od šećerne trske.

Sve ove različitosti i specifičnosti u kuhanju namirnica od sjevera do juga zemlje čine brazilski kolorit jedinstvenim.

Branka Dulić

Bakina škrinja savjeta:

Sos od rajčice koji pripremate za prelivanje špageta bit će ukusniji ako mu dodate čašu kiselog vrhnja.

Pohana riba bit će ukusnija ako mrvicama dodate malo naribanog sira.

Ako sami mijesite tjesteninu, na svako jaje koje ste stavili u tijesto dodajte po pola ljuske mlake vode. Rezanci će biti odlični i neće se lomiti.

Malo je poznato da je svako meso koje namjeravate pržiti daleko ukusnije i mekše ako ga prethodno neko vrijeme držite u mlijeku.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorij, Alergotest
 Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna kirurgija
 Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...

NOVO U POLIKLINICI ! doc.dr sci.med. Stamenko Šušak - Kardiohirurg - Sremska Kamenica

Poliklinika za vašu obitelj

20 godina sa vama

	BESTJE- LESNO BICE	ALAT I SL.	NADIMAK PJEVAČA JOE MARACIČA	IVAN LJUBIČIĆ	VIJETNAM U ŽARGONU AMERIKIH RATNIH VETERANA	IZRAZ U ZNACENJU: PO ONOM KAKO SE TKO ZOVE	SLOVEN- SKA TENI- SAČICA	BIVŠA ŽENA BER- NIEJA IZ FORMU- LE 1	NOVIJI DIO RIMA	DORIS DRAGOVIĆ	LITIJ	STRIP- JUNAK FORD	ANALIZA
NAS REDATELJ, SIN JAKOVA													
FILM JOHNA CAR- PENTERA ("IN THE MOUTH OF MADNESS")													
HUČANJE				JEDINICA DULJINE STIL U UMJET- NOSTI						PANAMA	AUGUST SENOA MLINAROV UJAM		
50 SKANDI	KRUG ŠET- NJE RIVOM ZRAKO- PRAZNI PROSTOR				RAJ STARIH SLAVENA LUČKI NA- SIP, GAT				PIĆE PUNCH GOTOVINA (CASH)				
VENECIJA			VRSTA DROZDA (NA OMORICI) MAKEDON- SKO KOLO									"LITRA" JAVNA KUHNJA	
PRVO SLOVO ABECEDA		ORTOGO- NALE STARA DULJINSKA JEDINICA								GLUMICA THURMAN PAUL ELUARD			
NAŠA TE- NISAČICA													
VRADŽBINA					"POST ANTIBIOTIC EFFECT" KOS ILI ORAO				"ENERGIJA" RIMSKI: 1		NENO BELAN NAJDUPLJA RIJEKA PAKISTANA		
SITNI NAMETNIK U KOSI			PREDNJICA KAPUTA (MNOŽ.) MARKA KOZMETIKE							STRAGA OTOK U POLINEZIJI			
RAT I ...				TRIS U POKERU KARTAŠKA IGRA					IME KUR- NIKOVE GLAZBENA POVISI- LICA				HRASTOVA SUMA
50 SKANDI	PACIFIČKA OTČUČNA DRŽAVA SOKNA ILI NAJLONKA											VODIK BUBULJICA	
"ČITAJ!"		ROKO I ... FRANJO TRENK									STO META- RA ČET- VORNIH TEHNIČKI CRTEŽ		
ANTONIO BANDERAS			REDOVNICA IZ SAMO- STANA GLAZBA MARIZE										
RAFTING KRAČE					GLUMICA BORTOLAZZI INDIJSKA NOVINSKA AGENCIJA					DIO GRADA LIEGEA DANJSKI NOVCIC (OR)			
ŠARENA PAPIGA				... DOMINI LUKAS NOLA					KVASINA "TONA"				
PASMINA PSA OVČARA												NAJTANJE SLOVO PRVI VOKAL	
ANONIMNE ZENSKO OSOBE									MALI RT, RTIĆ				

dominik sedlar, u raljama ludila, huk, metar, aš, dir, nav, punč, ve, omorikaš, l, a, okomice, uma karolina šprem, urok, pae, e, nb, uš, oprsci, iza, mlt, terc, ana, novi zeland, h, č, cicičela, ar, ab, samostanka, raft, etta, ans, ara, anno, ocat, pudipolnter, i, anonimke, rak, rješenje križaljke:

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Bruno Anušić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić
e-mail: hrurednik@tippnet.rs

POMOĆNIK I ZAMJENIK

ODGOVORNE UREDNICE:
Zvonko Sarić
e-mail: zsarić@hrvatskarijec.rs

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskarijec.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskarijec.rs
Slavica Mamužić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskarijec.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redaktura)
e-mail: zperusic@hrvatskarijec.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskarijec.rs
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskarijec.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskarijec.rs
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
u publikaciji Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Ivan Andrašić

Još od prvih godina po svršetku Drugog svjetskog rata Sonta je u blizini i daljoj okolini slovila za mjesto s vrlo jakim tradicijom kazališnoga amaterizma. Davno prije osnivanja mjesnih institucija kulture »na daskama« se živjelo vrlo intenzivno. Već od samog polaska u OŠ »Ivan Goran Kovačić« nadarena djeca bi se uključivala u rad dramske sekcije i tako otkrivala početne draži glumačkoga života.

Pred čitateljima je fotografija stara pedesetak godina, a u svojem albumu čuva je Subotičanka Katarina Mandić. Ova likovna umjetnica rođena je u sončanskoj obitelji Poturica, a sumještani su je znali kao Katu Šodanovu. Na fotografiji su učenici iz Sonte, članovi tadašnje dramske sekcije, sudionici predstave »Čarobna šuma«. Pripremala ih je učiteljica Ivanka Popić, koja je prilagodila tekst, radila s glumcima, osmišljala kostime i kulise, ili današnjom terminologijom rečeno u sebi objedinjavala dramaturga, redatelja, scenografa i kostimografa. Predstava je u nekoliko navrata prikazivana na pozornici negdašnjeg Omladinskog doma u Sonti, a s njom se gostovalo i u obližnjim mjestima. »Neizmjerno me raduje što i danas među Sončanima postoje entuzijasti poput moje bivše učiteljice Ivanke i što taj kazališni duh, bilo u školi, bilo u KUD-ovima, nije nestao«, kaže Katarina Mandić.

Učiteljica Ivanka Popić bila je

Mali kazalištarci

samo jedna u nizu onih koji su u amaterski kazališni život Sonte unijeli svoju dušu. Osnovna znanja o glumi djeca su stjecala već u školskoj dramskoj sekciji koju je vodila sve do odlaska iz Sonte. No, njezinim odlaskom rad na njegovanju pučkog kazališta nije obustavljen. Sljedeći u nizu bio je popularni učitelj Joza Tomašev. Ovaj svestrani kulturni djelatnik ostavio je na sončanskoj pozornici neizbrisiv trag. Svirao je violinu, a u pjevanju mu nadalje nije bilo ravna. Vodio je školski pjevački zbor, a u okviru dramske sekcije s djecom je priredio mnoge predstave, usadio mnogim generacijama učenika neizbrisivu ljubav prema dramskom amaterizmu. Nije se zadovoljavao samo radom u školskoj dramskoj sekciji, radio je i sa skupinom pri Omladinskom domu u Sonti, kasnije i u novoosnovanom OKUD-u »Ivo Lola Ribar«. Iza njega su u sjećanju

Sončana ostale mnoge, za amaterske domete velike predstave, koje su pod njegovom redateljskom palicom pripremili obični mladi ljudi, koji su na raznim stranama zarađivali za kruh, ali su, poput njega i oni na »daskama« ostavljali srce i dušu, kroz svoje predstave vodili ljubav s publikom, za nagradu dobijali pljesak. Svakako, u sjećanjima ljubitelja kazališta, najdulje su ostale njegove postavke »Šokica« i »Kletva«. Neka ostali ne zamjere, sedamdesetih i osamdesetih godina u kazališni život Sonte na pozicijama redatelja uključuju se i ljudi koji nisu profesionalno pripadali prosvjetnom miljeu. U OKUD-u »Ivo Lola Ribar« pripremane su predstave poznatih dramskih pisaca s jugoslavenskih prostora pod redateljskom palicom Đure Grubješića, kasnije je zabilježen angažman Branislava Kuruca s predstavom »Šokačko prelo«,

koju članovi OKUD-a i danas izvode.

Od 2002. godine niz imena koja za sobom ostavljaju značajan trag nastavlja voditelj dramskog odjela novoosnovane Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« Ivan Andrašić. Za razliku od prethodnika, Andrašić je otišao korak dalje. Predstave koje je postavio sa »Šokadijinim« kazalištarcima napisao je sam, a u svima je za pisanje replika rabio isključivo lokalni govor, odnosno šokačku

ikavicu stare akcentuacije, koja se i danas govori u mnogim obiteljima u Sonti.

»Radio sam u više dramskih skupina, ali zauvijek će mi u sjećanju ostati dani provedeni uz učitelja Jozu Tomaševa. Kao dijete glumio sam u njegovim predstavama, a upijao sam svaku njegovu gestu, svaku njegovu riječ i to je u najvećem dijelu udarilo temelje u formiranju mog profila redatelja amatera. Nas glumce uvijek je učio da svaki tekst kako se može naučiti, tako se u određenom momentu može i zaboraviti i da upravo tada do izražaja dolazi snalažljivost i veličina glumca na sceni. Publika, jednostavno, ne smije osjetiti da ima bilo kakvoga zastoja. Velika mi je čast što sa svojom ekipom uspijevam održati kontinuitet rada sončanskih kazalištaraca, a bit ću naj sretniji kad iza mene iskrse novo, mlađe ime, koje će taj niz nastaviti«, kaže Andrašić.

K. P.

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

JOŠ JEDNA GENERACIJA UČENIKA NA HRVATSKOM JEZIKU

Prvašići krenuli u školu

Nešto više od tjedan dana traje škola. Puno je djece prvi put otišlo u školu i krenulo u prvi razred. Time je započeo dugotrajni put njihova odgoja i obrazovanja. Polazak u školu prekretnica je u životu svakog djeteta. To je susret s novom, nepoznatom sredinom, što i za odraslu osobu može biti neugodno iskustvo. Osim njihovih roditelja i najbližih koji su ih ispratili, u školi su ih dočekali stariji školarci koji su za njih pripremili priredbu dobrodošlice, nakon čega su se prvašići skupa sa svojim učiteljicama uputili u svoje učionice. Možda baš i nije svugdje bilo ovim redoslijedom, ali su se svi susreli sa svojom učiteljicom.

Kako je bilo, sigurno ste već čuli od naših mališana - ukoliko imate nekoga od prvašića, a tko su oni i u koju školu idu pogledajte u ovoj maloj foto reportaži. Potrudili

smo se nabaviti slike svih prvašića koji će nastavu pohađati na hrvatskom jeziku, naravno i njihovih učiteljica. Možda nekoga i prepoznate, ako i ne, svakako ćete ih upoznati tijekom školske godine... Jer čim prođu ovi prvi tjedni vjerujem da će nam se priključiti ponekim svojim uratkom koji ćemo sa zadovoljstvom objaviti na našim i vašim Hrckovim stranicama.

Do tada, dragi moji mali i veliki čitatelji Hrckovih strana, prionite na posao - tu mislim na učenje i školu kako biste što prije pribavili neku dobru ocjenu, a mi ćemo vas budno pratiti.

Svima - prvašićima, njihovim roditeljima, pa i sebi želim još jedan sretan početak. Dobro nam došli dragi prvašići!

Bernadica Ivanković

OŠ »Matko Vuković« Subotica - S lijeva na desno: Martin Sič, Katarina Ivanković Radaković, Claudia Karan, Andrej Bošnjak, Aleksej Borović, Marko Kutuzov, Ivan Skenderović, Anja Jovanović, Valentina Mačković, Anamarija Kuntić, Ana Pančić, Dina Dulić, Marko Vojnić Hajduk, Lea Šegina i učiteljica Vesna Nimčević

OŠ »Ivan Milutinović« Subotica - S lijeva na desno: Dunja Vojnić Hajduk, Mila Kujundžić, učiteljica Biljana Vojnić Hajduk, Ivan Huska i Aleksandra Tabori

OŠ »Matija Gubec« Tavankut - Učiteljica Josipa Kopilović, ravnateljica Stanislava Stantić-Prčić i učenica Marijana Gadžur

VELIKA VIJEĆNICA GRADSKJE KUĆE, 11. RUJNA U 20 SATI

Dječja smotra pjevača i zborova

OŠ »Sveti Sava« Subotica - S lijeva na desno: Mateja Evetović, Mateja Rudinski, učiteljica Nataša Pastva, Maja Osmanović, Marijan Osmanović i Robert Miler

U okviru Festivala bunjevački pisama i ove će godine biti održana Dječja smotra pjevača i zborova. Sedma smotra po redu održat će se u nedjelju, 11. rujna, u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Početak je u 20 sati. Prema najavi organizatora, Hrvatske glazbene udruge Festival bunjevački pisama, nastupit će oko 65-ero djece, od čega desetak solista pjevača. Ulaznice po cijeni od 250 dinara mogu se nabaviti na ulazu prije koncerta ili rezervirati i kupiti putem telefona 060/016-1167.

OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin - prvi učenik u prvom redu ispred učiteljice Verice Farkaš stoji prvašić Luka Mrkaljević

OŠ »Ivan Milutinović« Mala Bosna - Prvi red s lijeva na desno dva učenika iz drugog razreda, potom slijede prvaši: Marija Stantić i Marina Gal, drugi red Tomislav Lulić, Dražen Lešnjaković, Gabrijel Vuković i Marko Stantić, iza stoji učiteljica Sanja Dulić

9. rujna 2011.

KALENDAR BITNIH DOGAĐAJA

- 9. rujna - Dan marke
- 10. rujna - Svjetski dan prevencije samoubojstava
- 11. rujna - Svjetski dan prve pomoći
- 12. rujna - Svjetski dan oralnog zdravlja
- 14. rujna - Dan prašuma
- 15. rujna - Međunarodni dan demokracije
- 15. rujna - Svjetski dan limfoma

**PETAK
9.9.2011.**

06:00 Najava programa
06:05 Trenutak spoznaje (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Hotel dvorac Orth 8
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Istraživač: Podzemni svijet Uskršnjih otoka, dokumentarni film (R)
11:00 Kod Ane (R)
11:15 Oprah show (R)
12:00 Dnevnik
12:32 Gospodarica tvoga srca
13:20 Capri 3, serija (R)
14:10 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:25 Ladarice, emisija pučke i predajne kulture
15:10 Čudom preživjeli 3: Izgubljeni dječaci, dokumentarna serija (R)
16:02 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela
16:50 Vijesti
18:10 Sve će biti dobro, serija
18:55 Iza ekrana
19:30 Dnevnik
20:10 Capri 3, serija
21:05 Mjesec pustolovnog filma: Dragulj s Nila, američki film
22:55 Dnevnik 3
23:30 Vijesti iz kulture
23:40 Filmski maraton: Fantomski automobil, američki film (R)
01:15 Filmski maraton: Nashville, američki film (R)
03:45 Kojak 3., serija (R)
04:35 Briljanteen (R)
05:15 Skica za portret
05:20 Hotel dvorac Orth 8, serija (R)

06:55 Najava programa
07:00 Kod kuće je najljepše (R)
07:10 Gospodarica tvoga srca, telenovela (R)
07:55 Moji prijatelji Tigar i Pooh, crtana serija (R)
08:20 Žutokljunac: Rijeka
08:45 Istrage Mladog Mjeseca, serija za djecu
09:10 Ljubitelji dječjeg svijeta: Neumjerjenost
09:20 Boli glava: Biosfera (R)
09:35 Obična klinka, serija za djecu

10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
10:40 Puna kuća Raftera 2, serija (R)
11:25 Tree Hill 6, serija (R)
12:05 Žderonja 2, crtana serija (R)
12:30 Žutokljunac: Rijeka
12:55 Pipi Duga Čarapa
13:15 Hannah Montana 2, serija za mlade
13:40 Mary White, američki film (R)
15:25 Strana igrana serija
15:55 James Martin u Bretanji, dokumentarna serija (R)
16:20 Briljanteen (R)
17:00 Kojak 3, serija
17:50 Šaptač psima 4 (R)
18:40 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
19:05 Crtana serija
19:15 Kod kuće je najljepše
19:25 Garaža: Marko Tolja (R)
20:00 Doctor Who 4, serija
20:45 Putujmo povoljno: Valencija, dokumentarna serija
21:15 Bitange i princeze 4, humoristična serija
21:55 Djeca, mini-serija
22:45 Djeca, mini-serija
23:35 Djeca, mini-serija
00:25 Futsal, snimka ždrijeba
00:45 Laži mi 2, serija (R)
01:30 Zovem se Earl 4, humoristična serija
01:50 Retrovizor: Specijalna postrojba 4, serija
02:35 Retrovizor: Prikriveni 3, humoristična serija
03:00 Retrovizor: Skladište, serija (R)
03:45 Noćni glazbeni program

06:05 Naši najbolji dani, serija
06:50 Neustrašivi Scooby Doo, crtana serija
07:15 Jumanji, crtana serija
07:40 Roary, crtana serija
07:55 Tomica i prijatelji
08:10 Nate Berkus show
09:05 Tereza, serija R
11:05 Kad lišće pada, serija R
12:05 TV izlog
12:20 IN magazin R
13:00 Tereza, serija
15:00 Ljubav i kazna R
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Ljubav i kazna, serija
21:50 Okrug Hazard, film
23:35 Tajna akademija, film
01:15 Boa protiv pitona, igrani film
02:50 Ezo TV, tarot show
04:20 Tunel smrti, igrani film
05:50 IN magazin R
06:20 Kraj programa

06.00 RTL Danas, (R)
06.35 Dragon Ball Z, (dvije epizode) (R)
07.20 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
09.25 1001 noć, serija (dvije epizode) (R)
11.10 Vrata raja, telenovela
12.00 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
12.30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.25 Krv nije voda, serija (R)
14.15 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16.05 Ruža vjetrova, dramska serija (R)
16.55 RTL 5 do 5, informativna emisija
17.05 Večera za 5
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, dramska serija
21.00 Iznenađna smrt, igrani film, akcijski
23.00 Gušteri, igrani film, biografska ratna drama
01.00 Carstvo zločina, igrani film, drama (R)
02.45 Astro show, emisija uživo
03.45 CSI: Najbolje od Grissoma, serija (dvije epizode)
05.15 RTL Danas, (R)

**SUBOTA
10.9.2011.**

06:05 Najava programa
06:10 Ladarice, emisija pučke i predajne kulture
06:53 Drugo mišljenje: Transplantacija rožnice (R)
07:40 Iza ekrana (R)
08:10 Hrvatska kronika BiH
08:25 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Navajo Joe, talijansko-španjolski film
09:55 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Kućni ljubimci
10:45 Gorski kotar: Goranska jesen, dok.serija
11:15 Normalan život, emisija o obitelji
12:00 Dnevnik
12:30 Prizma
13:15 Capri 3, serija (R)
14:05 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
14:40 Jelovnici izgubljenog vremena
15:05 Zlatna kinoteka:

Odgajajući Ritu, britanski film
16:55 Vijesti
17:05 Znanstvene vijesti
17:10 Alpe Dunav Jadran
17:45 Lewis 4, mini-serija (R)
19:15 LOTO 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Capri 3, serija
21:00 Festival kajkavskih popevki Krapina 2011.
22:35 Vijesti
23:05 U ime pravde, američki film
00:55 Filmski maraton: Svemirski marinci, američki film
03:00 Filmski maraton: Navajo Joe, talijansko-španjolski film (R)
04:30 Skica za portret
04:45 Kulturna baština: Labin, grad rudara (R)
05:00 Jelovnici izgubljenog vremena: (R)
05:20 Gorski kotar: Goranska jesen, dok. serija

07:15 Panorame turističkih središta Hrvatske
07:35 Najava programa
07:40 Na kraju ulice: Kako štedjeti energiju
08:05 Žutokljunac: Hipnoza
08:30 Patak Frka, crtana serija (R)
08:55 Djevojčica iz budućnosti 1, serija
09:20 Majstori svirači: Koncert u Velikoj Gorici (1. dio)
09:50 Sportske igre mladih
10:05 ni DA ni NE: Broj predmeta u školama (R)
11:00 Udbina: Dan hrvatskih mučenika, prijenos
13:30 Filmska matineja: Marlowe, pas policajac - američki film
15:00 KS automagazin
16:00 Zlatne žice Slavonije, snimka 1. večeri
18:05 Šembera: Toyota Corolla
18:35 Sportski program (R)
19:25 Garaža: Kries (R)
20:00 20. obljetnica HHO-a, prijenos iz HNK
21:15 Iz ptičje perspektive: Kraj nafte 2., dokumentarna serija
22:15 Nora Roberts: Demoni prošlosti, mini-serija
23:50 Vrijeme je za jazz: Gwilym Simcock piano solo
00:50 Noćni glazbeni program

06:45 TV izlog
07:00 Timmy Time
07:15 Bakugan II - New Vestroia, crtana serija
07:40 Beyblade metal fusion, crtana serija
08:05 Winx, crtana serija
08:30 Bračne vode, serija
09:30 Frikovi, serija
10:30 Smallville, serija
11:30 Moja mačeha je izvan zemaljac, igrani film
13:25 Raspijevani ubojica, igrani film
15:10 Njezina mala tajna, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
18:00 Nad lipom 35, show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Posljednji križari, film
21:45 Smrtonosna zona, film
22:30 Boks: V. Kličko vs. T. Adamek, prijenos
00:15 Smrtonosna zona, igrani film - nastavak
01:25 8 mm 2, igrani film
03:15 Ezo TV, tarot show
04:45 More će reći 1, film
06:15 Frikovi, serija R
07:00 Kraj programa

06.30 RTL Danas, (R)
07.05 Dragon Ball Z, film (tri epizode)
08.20 Discovery: Bez cenzure, dokumentarna serija (R)
09.30 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
11.20 Kaena: Proročanstvo, film, animirana fantazija
13.05 Mišolovka, igrani film, obiteljska komedija
14.55 Kod kuće je najljepše, igrani film,
16.40 Na visokoj nozi, serija
17.30 Zvijezde Ekstra: Natasha Richardson, zabavna emisija (R)
18.30 RTL Danas
19.05 Bibin svijet, serija (dvije epizode)
20.00 Zlatni doba, igrani film, romantična komedija
22.05 Junfer u četrdesetoj, igrani film, romantična komedija (R)
00.10 Šaka od bedaka, igrani film, komedija
01.50 Astro show, emisija uživo
02.50 RTL Danas, informativna emisija (R)
03.20 Gušteri, igrani film, biografska ratna drama

**NEDJELJA
11.9.2011.**

05:50 Najava programa
 05:55 Duhovni izazovi, (R)
 06:25 Alpe Dunav Jadran (R)
 07:10 Mala TV (R)
 08:05 Prijatelji 1
 09:05 Vrijeme je za Disneyja:
 Moji prijatelji Tigar
 i Pooh (R)
 09:30 Vrijeme je za Disneyja:
 Einsteinčići (R)
 09:55 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Poirot 12, serija
 11:40 manjinski MOZAIK
 12:00 Dnevnik
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Split: More
 14:00 Apokalipsa - Drugi
 svjetski rat: Pakao,
 dokumentarna serija (R)
 14:55 Skica za portret
 15:05 Mir i dobro
 15:40 Vijesti
 15:50 Nora Roberts 1:
 Montana Sky, mini-serija
 17:20 Tajni život primata:
 Gorile, dok. serija
 18:15 Lijepom našom:
 Rab (1)(R)
 19:15 LOTO 6/45
 19:30 Dnevnik
 20:10 Velo misto, TV serija
 21:15 Družba Isusova, serija
 22:10 Vijesti
 22:30 Vijesti iz kulture
 22:40 Foyleov rat 7,
 mini-serija
 00:15 Dan obuke, američki
 film (R)
 02:15 Skica za portret
 02:35 Seoski turizam na rubu
 močvara - Lonjsko polje,
 dokumentarna serija (R)
 03:05 Prizma, (R)
 03:50 Lijepom našom: Rab (1)
 04:50 Plodovi zemlje (R)

07:15 Panorame turističkih
 središta Hrvatske
 07:40 Najava programa
 07:45 Noć ljubavi - Waldbühne
 2010.
 08:45 Zlatna kinoteka - Ciklus
 filмова Billyja
 Wildera: Stalag 17,
 američki film
 10:50 Portret crkve i mjesta:
 Ogulin
 11:00 Ogulin: Misa, prijenos
 12:05 Filmska matineja: Pas
 sa željezničke postaje,
 britanski film (R)
 13:40 Klope u
 Areni '08 (2.dio)
 14:40 Sportski prijenosi i
 snimke
 16:50 Magazin nogometne
 Lige prvaka
 17:15 Hokej, EBEL liga:
 Medveščak - HC Orli
 Znojmo, prijenos

20:00 Bitka za Britaniju,
 američki film
 22:15 Filmski boutique -
 Ciklus filмова Charlesa
 Bronsona: Od podneva
 do tri, američki film
 23:50 Noćni glazbeni program

07:55 TV izlog
 08:10 Ah, taj život, crtana
 serija
 08:35 Timmy Time
 08:50 Bakugan II - New
 Vestroia, crtana serija
 09:15 Beyblade metal fusion,
 crtana serija
 09:40 Winx, crtana serija
 10:05 Automotiv, auto-moto
 magazin
 10:35 Magazin Lige prvaka
 11:05 Bračne vode, serija R
 12:05 Najgori tjedan, serija
 12:35 Svi mrze Chrisa, serija
 13:05 Televizijska posla, serija
 13:35 Medvjed Winnie, film
 15:20 Moja maćeha je
 izvanzemaljac,
 igrani film R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Moja maćeha je
 izvanzemaljac, igrani
 film R - nastavak
 17:30 Posljednji križari,
 igrani film R
 19:10 INA Plave vijesti
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Nad lipom 35, show
 21:10 Cura sa zadatkom 2:
 Lijepa i naoružana, film
 00:00 Red carpet, showbiz
 magazin
 01:20 Smrtonosna zona,
 igrani film R
 03:05 More će reći 2, film
 04:35 Red carpet,
 showbiz magazin R
 05:40 Automotiv, auto-moto
 magazin R
 06:05 Kraj programa

06:05 RTL Danas,
 informativna emisija (R)
 06:40 Zvijezde Ekstra:
 Natasha Richardson,
 zabavna emisija (R)
 07:30 Dragon Ball Z,
 film (četiri epizode)
 09:10 Ruža vjetrova, dramska
 serija (tri epizode) (R)
 11:50 Želja, igrani film,
 obiteljska fantazija
 13:30 Završnica, igrani film,
 romantična komedija (R)
 15:35 Gospodin savršeni, film,
 romantična komedija
 17:25 Discovery: Bez cenzure,
 dokumentarna serija
 18:30 RTL Danas

HRT1 10.9.2011. 15:05

ZLATNA KINOTEKA:

ODGAJAJUĆI RITU, britanski film
 (EDUCATING RITA, 1983.)

Komedija/drama. Dr. Bryant (M. Caine), profesor književnosti na pragu sredovječnosti, nije oduševljen što mora biti mentor 26-godišnjoj neobrazovanoj frizerki Riti (J. Walters), koja mu je dodijeljena kao učenica u sklopu otvorenog sveučilišta. Nema volje ni za što, sve više pije i sve češće dolazi pijan

na predavanja. Za dr. Bryant Rita će biti zabavna pojava u dosadnoj profesorskoj svakidašnjici, ali malo-pomalo njezin će entuzijizam i neposrednost udahnuti život njegovoj prašnjoj radnoj sobi, u kojoj se na policama iza knjiga skrivaju boce viskija. Dr. Bryant sve se više veže uz svoju neobičnu studenticu...

»Educating Rita« duhovita je, šarmanтна, istodobno zabavna i lagana komedija i drama. Caine je izvrstan kao dr. Bryant, senzibilni i daroviti cinik. Dostojna mu je partnerica J. Walters, koja se od prve do zadnje scene transformira i fizički, i glasom, i govorom, i gestama. Oboje glavnih glumaca za svoje su uloge bili nominirani za Oscara i za Zlatni globus, a osvojili su BAFTA-e. Film je bio nominiran za Oscara i za scenarij prema književnom predlošku.

Trajanje: 106 min.

Uloge: Michael Caine, Julie Walters, Michael Williams, Maureen Lipman, Jeananne Crowley, Malcolm Douglas, Philip Hurdwood

Scenarij: Willy Russell (prema svojoj drami)
 Redatelj: Lewis Gilbert

19:10 Jezikova juha, reality show
 20:00 World Trade Center,
 igrani film, drama
 22:15 CSI: Miami,
 serija (tri epizode)
 00:55 Astro show, emisija uživo
 01:55 RTL Danas, (R)
 02:30 Junfer u četrdesetoj,
 igrani film,
 romantična komedija (R)

PONEDJELJAK 12.9.2011.

05:40 Najava programa
 05:45 Rijeka: More
 06:15 Mir i dobro
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 09:07 Hotel dvorac Orth 8,
 serija
 09:52 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Obale, dokumentarna
 serija (R)
 11:00 Kod Ane (R)
 11:15 Oprah show (R)
 12:00 Dnevnik
 12:32 Gospodarica tvoga srca
 13:20 Capri 3, serija (R)
 14:10 Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14:20 Park prirode Kopački
 rit: Hirovita zima,
 dokumentarna serija
 14:50 Čudom preživjeli 3:
 Užasan slobodni pad,
 dokumentarna serija (R)
 15:40 Kulturna baština
 15:55 Vijesti iz kulture (R)

16:03 Alisa, slušaj svoje srce
 16:50 Vijesti
 17:55 Sve će biti dobro, serija
 18:40 Ljetna slagalica
 19:30 Dnevnik
 20:10 TV Bingo
 20:35 Capri 3, serija
 21:25 U krupnom planu
 22:40 Dnevnik 3
 23:15 Vijesti iz kulture
 23:25 Strings Only u svetom
 Donatu
 00:35 Poljubac smrti,
 mini-serija (R)
 02:05 Kojak 3., serija (R)
 02:55 Skica za portret
 03:10 Kulturna baština (R)
 03:25 Mijenjam svijet: Centar
 za mirovne studije (R)
 03:55 Park prirode Kopački
 rit: Hirovita zima,
 dokumentarna serija
 04:25 Hotel dvorac Orth 8,
 serija (R)
 05:10 Ljetna slagalica (R)

06:45 Najava programa
 06:50 Kod kuće je najljepše (R)
 07:00 Gospodarica tvoga srca,
 telenovela (R)
 07:45 Einsteinčići, (R)
 08:10 Žutokljunac: Antonija
 Christie
 08:40 Istrage Mladog Mjeseca,
 serija za djecu
 09:05 Ton i ton: Mika Male i
 Tihana Ostreš
 09:20 Sportske igre mladih (R)
 09:35 Obična klinka,
 serija za djecu
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce -
 telenovela (R)

10:40 Puna kuća Raftera 2,
 serija (R)
 11:25 Tree Hill 6, serija (R)
 12:10 Žderonja 2, (R)
 12:30 Žutokljunac: Antonija
 Christie
 13:00 Pipi Duga Čarapa
 13:20 Hannah Montana 2
 13:45 Nora Roberts 1:
 Montana Sky, mini-
 serija (R)
 15:15 Strana igrana serija
 16:00 KS automagazin (R)
 16:35 Mijenjam svijet: Centar
 za mirovne studije (R)
 17:00 Kojak 3, serija
 17:50 Šaptač psima 4 (R)
 18:40 Silvestrove i Čičijeve
 tajne, crtana serija
 19:05 Crtana serija
 19:15 Kod kuće je najljepše
 19:25 Glazbeni specijal
 20:00 Doctor Who 4, serija
 20:50 Misteriozni znakovi,
 američki film (R)
 22:40 Laži mi 2, serija (R)
 23:25 Zovem se Earl 4, serija
 23:45 Retrovizor: Specijalna
 postrojba 4, serija
 00:30 Retrovizor: Prikraćeni
 3, humoristična serija
 00:50 Retrovizor: Skladište
 13(1), serija (R)
 01:35 Noćni glazbeni program

06:15 Naši najbolji dani, serija
 07:00 Jumanji, crtana serija
 07:25 Bumba, crtana serija
 07:40 Tomica i prijatelji
 07:55 TV izlog
 08:10 Nate Berkus Show
 09:05 Teresa, serija R

11:05 TV izlog
11:20 Kad lišće pada, serija R
12:20 IN magazin R
13:00 Teresa, serija
15:00 Ljubav i kazna, serija R
16:00 Larin izbor, serija R
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Pritajena vatra, film
00:15 Križar, igrani film
02:05 Ezo TV, tarot show
03:05 Heroji, serija
03:50 Medij
04:35 Bračne vode, serija
05:25 IN magazin R
06:00 Kraj programa

05:40 RTL Danas, (R)
06:20 Dragon Ball Z, film
(dvije epizode) (R)
07:05 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
09:15 1001 noć, serija
(dvije epizode) (R)
10:55 Vrata raja, telenovela
12:00 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:30 Večera za 5, (R)
13:25 Krv nije voda, serija (R)
14:15 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
16:05 Ruža vjetrova, serija (R)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Mentalist, serija
21:45 Hawaii Five-O, akcijska
serija (dvije epizode) (R)
23:25 RTL Vijesti
23:40 Zaboravljeni slučaj, serija
00:30 CSI: Miami, serija
01:15 Astro show, emisija uživo
02:15 CSI: Miami, serija
03:00 RTL Danas, (R)

**UTORAK
13.9.2011.**

05:55 Najava programa
06:00 Treća dob: Zlostavljanje
starijih, emisija za
umirovljenike (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:07 Hotel dvorac Orth 8
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Obale, dok.serija (R)
11:00 Kod Ane (R)

11:15 Oprah show (R)
12:00 Dnevnik
12:32 Gospodarica tvoga srca
13:20 Capri 3, serija (R)
14:20 Park prirode Kopački
rit: Raskoš proljeća,
dokumentarna serija
14:50 Čudom preživjeli 3:
izgubljen u divljini,
dokumentarna serija (R)
15:40 Kulturna baština
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
16:50 Vijesti
17:55 Sve će biti dobro, serija
18:40 Ljetna slagalica
19:30 Dnevnik
20:10 Capri 3, serija
20:55 Ciklus komedija: Rupe,
američki film
22:55 Dnevnik 3
23:35 Kratki susreti
00:00 Tajne svjetskih muzeja:
Muzej Metropolitan
u New Yorku,
dokumentarna serija
00:50 Zašto ste me osudili na
život?, američki film
02:45 Kojak 3., serija (R)
03:35 Skica za portret
03:40 Park prirode Kopački
rit: Raskoš proljeća,
dokumentarna serija
04:10 Kratki susreti (R)
04:35 Hotel dvorac Orth 8, (R)
05:20 Ljetna slagalica

06:50 Najava programa
06:55 Kod kuće je najljepše (R)
07:05 Gospodarica tvoga srca, (R)
07:50 Einsteinčići, (R)
08:15 Žutokljunac: Laura
Belcanto
08:45 Istrage Mladog Mjeseca,
serija za djecu
09:10 Navrh jezika: Malo i
veliko
09:20 Etika: Patriotizam
09:35 Obična klinka, serija za
djecu
10:00 Alisa, slušaj svoje srce -
telenovela (R)
10:40 Puna kuća Raftera 2,
serija (R)
11:25 Tree Hill 6, serija (R)
12:05 Žderonja 2, (R)
12:30 Žutokljunac: Laura
Belcanto
12:55 Pipi Duga Čarapa
13:15 Hannah Montana 2,
serija za mlade
13:40 Podržite svog lokalnog
revolveraša, američki
film
15:40 4 zida (R)
16:10 Direkt: Možemo prijeći
na Ti
16:35 Kojak 3, serij
17:25 Atletika, Hanžekovićev
memorijal - prijenos
20:25 Doctor Who 4, serija
21:15 Čovjekov planet: Rijeke

- prijateljice i protivnice,
dokumentarna serija
22:10 Završni udarac 4, serija
23:00 Laži mi 2, serija (R)
23:45 Zovem se Earl 4, serija
00:05 Retrovizor: Specijalna
postrojba 4, serija
00:50 Retrovizor: Prikračeni
3, humoristična serija
01:10 Retrovizor: Skladište
13(1), serija (R)
01:55 Noćni glazbeni program

06:15 Naši najbolji dani
07:00 Jumanji, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Tomica i prijatelji
07:55 TV izlog
08:10 Nate Berkus Show
09:05 Teresa, serija R
11:05 TV izlog
11:20 Kad lišće pada, serija R
12:20 IN magazin R
13:00 Teresa, serija
15:00 Ljubav i kazna, serija R
16:00 Larin izbor, serija R
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Larin izbor, serija
20:40 Liga prvaka: Barcelona
- Milan, prijenos
22:45 Večernje vijesti
23:00 Mr. Bean, serija
23:30 Sažeci Lige prvaka
00:00 Pritajena vatra, film, R
01:45 Ezo TV, tarot show
02:45 Zvijer, serija
03:35 Medij, serija
04:25 Bračne vode, serija
05:15 Nate Berkus Show R
06:00 Kraj programa

05:45 RTL Danas,
informativna emisija (R)
06:20 Dragon Ball Z,
animirani film (dvije
epizode)(R)
07:05 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
09:15 1001 noć, dramska
serija (dvije epizode) (R)
10:55 Vrata raja, telenovela
12:00 Ekkluziv Tabloid,
magazin (R)
12:30 Večera za 5, lifestyle
emisija (R)
13:25 Krv nije voda, serija (R)
14:15 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
16:05 Ruža vjetrova, dramska
serija (R)
16:55 RTL 5 do 5,
informativna emisija
17:05 Večera za 5, lifestyle
emisija
18:00 Ekkluziv Tabloid,

magazin
18:30 RTL Danas,
informativna emisija
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova,
dramska serija
20:50 Mentalist, serija
21:45 Uvod u anatomiju,
serija (dvije epizode)
23:25 RTL Vijesti
23:40 Zaboravljeni slučaj,
kriminalistička serija
00:30 Tupac: Uskrsnuće,
igrani film, biografski
02:25 Astro show, emisija uživo
03:25 RTL Danas, (R)

**SRIJEDA
14.9.2011.**

06:05 Najava programa
06:10 Među nama (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:07 Hotel dvorac Orth 8
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Obale, dok.serija (R)
11:00 Kod Ane (R)
11:15 Oprah show (R)
12:00 Dnevnik
12:32 Gospodarica tvoga srca
13:20 Capri 3, serija (R)
14:19 Vrijeme sutra
14:20 Park prirode Kopački
rit: Sušno razdoblje,
dokumentarna serija
14:50 Čudom preživjeli 3:
Smrskani pri padu,
dokumentarna serija (R)
15:40 Kulturna baština
15:55 Vijesti iz kulture (R)
16:03 Alisa, slušaj svoje srce
16:50 Vijesti
17:55 Sve će biti dobro, serija
18:40 Ljetna slagalica
19:15 LOTO 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Capri 3, serija
21:05 Miris kiše na Balkanu,
TV serija
22:00 Drugi svjetski rat -
izgubljene snimke,
dokumentarna serija
22:55 Dnevnik 3
23:35 Ciklus europskog filma:
Carigradska kuhinja,
grčko-turski film (R)
01:10 Emmine želja, američki
film (R)
02:40 Kojak 3., serija (R)
03:30 Prekid programa radi
redovnog održavanja
uređaja
05:20 Ljetna slagalica

07:00 Najava programa
07:05 Kod kuće je najljepše (R)
07:15 Gospodarica tvoga srca
08:00 Einsteinčići, (R)
08:25 Žutokljunac: Muško -
ženski poslovi
08:45 Istrage Mladog Mjeseca,
serija za djecu
09:10 Platno, boje, kist:
Plastika i kaširanje
09:20 Izazovi: Djevojčica i
konj, islandski
dokumentarni film
09:35 Obična klinka, serija
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:45 Puna kuća Raftera 2,
serija (R)
11:30 Tree Hill 6, serija (R)
12:10 Žderonja 2, (R)
12:35 Žutokljunac: Muško -
ženski poslovi
13:00 Pipi Duga Čarapa
13:25 Hannah Montana 2
13:50 Emmine želja,
američki film (R)
15:20 Strana igrana serija
16:05 James Martin u Bretanji,
dokumentarna serija (R)
16:30 Dobro je znati,
znanstveno-obrazovna
emisija (R)
17:00 Kojak 3, serija
17:50 Šaptač psima 4 (R)
18:40 Silvestrove i Čičijeve
tajne, crtana serija
19:05 Crtana serija
19:20 Kod kuće je najljepše
19:35 Garaža: Dalibor
Prochazka / Mol Rol (R)
20:10 Nogomet, LP - emisija
20:40 Nogomet, LP: Dinamo -
Real M, prijenos
22:35 Nogomet, LP - emisija
23:35 Laži mi 2, serija (R)
00:20 Zovem se Earl 4, serija
00:40 Retrovizor: Specijalna
postrojba 4, serija
01:25 Retrovizor: Prikračeni
3, humoristična serija
01:45 Retrovizor: Skladište
13(1), serija (R)
02:25 Noćni glazbeni program

06:15 Naši najbolji dani, serija
07:00 Jumanji
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Tomica i prijatelji
07:55 TV izlog
08:10 Nate Berkus Show
09:05 Teresa, serija R
11:05 TV izlog
11:20 Kad lišće pada, serija R
12:20 IN magazin R
13:00 Teresa, serija
15:00 Ljubav i kazna, serija R
16:00 Larin izbor, serija R
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Ljubav i kazna, serija

21:00 Larin izbor, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Okrutne namjere 2, film
00:00 Detektiv i dama, film
01:55 Ezo TV, tarot show
02:55 Križar, igrani film R
04:40 Dr. Huff., serija
05:25 Bračne vode, serija
06:10 Kraj programa

05:45 RTL Danas, (R)
06:20 Dragon Ball Z, film
(dvije epizode)(R)
07:05 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
09:15 1001 noć, dramska
serija (dvije epizode) (R)
10:55 Vrata raja, telenovela
12:00 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:30 Večera za 5, (R)
13:25 Krv nije voda, serija (R)
14:15 Cobra 11, (dvije epizode)
16:05 Ruža vjetrova, serija (R)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Mentalist, serija
21:45 CSI: NY,
serija (dvije epizode)
23:30 RTL Vijesti
23:45 Zaboravljeni slučaj, serija
00:35 Mentalist, serija
01:25 Astro show, emisija uživo
02:25 Zaboravljeni slučaj, serija
03:10 RTL Danas, (R)

ČETVRTAK
15.9.2011.

05:55 Najava programa
06:00 Riječ i život, religijski
program (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:07 Hotel dvorac Orth 8
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Obale, dokumentarna
serija (R)
11:00 Kod Ane (R)
11:15 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:32 Gospodarica tvoga srca
13:20 Capri 3, serija (R)
14:20 Park prirode Kopački
rit: Čarolija jeseni,
dokumentarna serija
14:50 Čudom preživjeli 3:
Smrtonosna mečava,
dokumentarna serija (R)
15:40 Kulturna baština
15:55 Vijesti iz kulture (R)
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
16:50 Vijesti
18:10 Sve će biti dobro, serija
18:55 Moja domovina -
glazbeno-dok. film
19:30 Dnevnik
20:10 Capri 3, serija
21:00 Boje turizma
21:50 Reporter - izbor:
domaći dok. film
22:45 Dnevnik 3
23:25 Klasici hrvatskog
dokumentarizma:
Zlatko Sudović
23:55 Hollywoodland,

američki film
01:55 Kojak 3., serija (R)
02:45 Reprizni program
03:25 Skica za portret
03:35 City Folk 2011.: (R)
04:00 Park prirode Kopački
rit: Čarolija jeseni,
dokumentarna serija
04:30 Boje turizma (R)
05:20 Hotel dvorac Orth 8,
serija (R)

06:50 Najava programa
06:55 Kod kuće je najljepše (R)
07:05 Gospodarica tvoga srca,
telenovela (R)
07:50 Einsteinčići, (R)
08:15 Žutokljunac: Dolazi beba
08:40 Istrage Mladog Mjeseca,
serija za djecu
09:05 Iznad crte
09:20 Kokice
09:35 Serija za djecu
10:00 Alisa, slušaj svoje srce -
telenovela (R)
10:42 Puna kuća Raftera 2,
serija (R)
11:25 Puna kuća Raftera 2,
serija (R)
12:10 Žderonja 2,
crtana serija (R)
12:35 Žutokljunac: Dolazi beba
13:05 Pipi Duga Čarapa
13:30 Hannah Montana 2,
serija za mlade
13:55 Nestala, 17 godina -
kanadski film (R)
15:25 Strana igrana serija
16:10 James Martin u Bretanji,
dokumentarna serija (R)
16:35 City Folk 2011

17:00 Kojak 3, serija
17:50 Šaptač psima 4 (R)
18:40 Kod kuće je najljepše
18:55 Nogomet, EL: PAOK -
Tottenham, prijenos
21:00 Nogomet, EL: Udinese -
Renns, prijenos
23:00 Laži mi 2, serija (R)
23:45 Zovem se Earl 4, serija
00:05 Retrovizor: Specijalna
postrojba 4, serija
00:50 Retrovizor: Prikračeni
3, humoristična serija
01:10 Retrovizor: Skladište
13(1), serija (R)
01:55 Noćni glazbeni program

06:15 Naši najbolji dani, serija
07:00 Jumanji, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Tomica i prijatelji
07:55 TV izlog
08:10 Nate Berkus Show
09:05 Teresa, serija R
11:05 TV izlog
11:20 Kad lišće pada, serija R
12:20 IN magazin R
13:00 Teresa, serija
15:00 Ljubav i kazna, serija R
16:00 Larin izbor, serija R
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Provjereno,
informativni magazin
23:15 Pretjerana sila: Osveta,
igrani film

01:00 Okrutne namjere 2,
igrani film R
02:35 Ezo TV, tarot show
03:35 Dr. Huff, serija
04:20 Detektiv i dama,
igrani film R
06:05 Kraj programa

05:45 RTL Danas, (R)
06:20 Dragon Ball Z, film
(dvije epizode)(R)
07:05 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
09:15 1001 noć, dramska
serija (dvije epizode) (R)
10:55 Vrata raja, telenovela
12:00 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:30 Večera za 5, (R)
13:25 Krv nije voda, serija (R)
14:15 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
16:05 Ruža vjetrova, dramska
serija (R)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5,
lifestyle emisija
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Mentalist, serija
21:45 CSI: Najbolje od
Grissoma, serija (dvije
epizode)
23:30 RTL Vijesti
23:45 Zaboravljeni slučaj,
kriminalistička serija
00:40 CSI: NY, serija
01:25 Astro show, emisija uživo
02:25 CSI: NY, serija
03:10 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od pone-
djeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-
televizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice,
emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16
sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz
Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrt-
kom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«,
emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15,25 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH •
Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični
savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki
majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock
vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom)
• 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje
dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktuali-
je' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kul-
tur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«
- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog
radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

I uz poraz predali fenjer Aleksa Šantiću

SONTA – Prva utakmica na stadionu u Sonti u ovogodišnjem prvenstvu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula odigrana je u 3. kolu. Nakon dva poraza u gostima nogometaši Dinama su se u duelu s velikim favoritom, jednim od aspiranata na prve dvije pozicije, ekipom NK Lipar iz istoimenog mjesta, predstavili i svojim vjernim navijačima. Po vrlo toplom vremenu u Sonti je odigrana, po ocjenama mnogih od prisutnih, jedna od najboljih utakmica u posljednjih nekoliko godina. I pokraj poraza od 1-3, poluvrijeme 0-2, gledatelji nisu napustili stadion razočarani. U većem dijelu prvog poluvremena plavi su bili čak i premoćniji od gostiju, a u obostrano otvorenoj, napa-

dačkoj igri, stvorili su i zrelije prigode. Tako su napadači Dinama u četiri navrata nakon munjevitih akcija izlazili pred gostujućeg vratara i u situacijama »jedan na jedan« nisu uspjeli postići zgoditke. Iskusi nogometaši Lipara u dva navrata su kaznili ove nevjerovatne promašaje domaćina i u prvom dijelu igre osigurali prednost od dva zgoditka. U 53. minuti zgoditkom Brkina plavi uspijevaju smanjiti na 1-2, no, snage za preokret nisu imali. Gosti su uz još jedan postignuti zgoditak utakmicu rutinski priveli kraju i ovom pobjedom izravno se uključili u borbu za vrh tablice. Suci Mitrović, Jovanović i Krstić, sva trojica iz Odžaka, odlično su se uklopili u utakmicu, odsudivši je bez ijedne ozbiljnije pogreške. Dinamo: Balog, Krpjan, Đanić, Šarac (Barunov), Matin, Bačić, Smiljanić, Brkin (Vuković), Kmezić, Mihaljev, Vučićević (Topal). Ostali rezultati

Terekveš – Dunav (Bački Monoštor) 4-2, OFK Šikara – Panonija 1-0, OFK Metalac – Rusin 5-0, Rastina 1918 – Radnički 1-2, OFK Mladost – Aleksa Šantić 8-1 i Jedinstvo – OFK Odžaci 0-2.

Nakon trećeg kola s maksimalnih 9 bodova na poziciji lidera je, očekivano, bivši prvoligaš, ekipa OFK Mladost iz Apatina, Dunav iz bačkog Monoštora zauzima 12. mjesto s tri boda, a na pretposljednem, 13. je ekipa Dinama iz Sonte, bez bodova.

I. A.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA – II. RAZRED

Poraz na domaćem terenu

PLAVNA – U prvom kolu jesenskog dijela prvenstva Sloga je na svom terenu poražena od Neština rezultatom 2-1. Posljednjih sezona već je postalo uobičajno da Plavanjci prve utakmice igra-

ju slabo i da se tek u drugoj polovici natjecanja konsolidiraju i popravu položaj na ljestvici. Gosti su već na početku utakmice, u svom prvom napadu, postigli zgoditak. Cijela utakmica izgledala je, zapravo, kao trening, prava borba je izostala, a gosti su pred završetak prvog poluvremena posve slučajno postigli i drugi gol. Početkom drugog poluvremena Sloga je pogotkom T. Nikolića smanjila vodstvo gostiju na 2-1, ali je, i pokraj zalaganja da izjednači, konačan rezultat utakmice ostao nepromijenjen. Slaba igra Sloge posljedica je i loše pripreme nogometaša za početak prvenstva, ponuđene ostavke dosadašnjeg trenera i razmimoilaženja o koncepciji daljnjeg funkcioniranja kluba. Sloga u drugom kolu gostuje u susjednom Bačkom Novom Selu, gdje će u susretu s Bačkim hajdukom pokušati ostvariti bolji rezultat.

Sloga: Novaković, Stojanović, Elesin (Probojčević), Adamović, Tučev, Oto, Gajić ml., V. Nikolić, Grublješić, B. Nikolić, T. Nikolić

Ostali rezultati: Labudnjača – Naša zvezda 5-0; Slavija B. – Bački hajduk 5-2; Borac V. – Mladost MB 2-1.

Z. P.

Memorijal Stevan Vilotić - Čele

SUBOTICA – Nogometna selekcija Srbije (igrači do 19 godina) bez poraza je osvojila naslov pobjednika 18. memorijalnog nogo-

metnog turnira »Stevan Vilotić – Čele«, koji se igrao prošloga tjedna na stadionima Spartaka i Bačke u Subotici.

Konačan redoslijed: 1. Srbija, 2. Mađarska, 3. Crna Gora, 4. Ukrajina

BICIKLIZAM

Nimčeviću drugo mjesto

SUBOTICA – Mladi biciklist subotičkog Spartaka Dario Nimčević zauzeo je drugo mjesto u utrci mladih kadeta voženoj u sklopu Velike nagrade Subotice, biciklističke utrke održane prošle nedjelje (4. rujna) kao dio proslave dana grada. U kategoriji kadeta na stazi dugoj 51 km treće mjesto je zauzeo biciklist Spartaka Michel Szekeres.

9. rujna 2011.

BOJAN I MARKO ZIDAREVIĆ, IGRAČ I TRENER THEEBSA IZ AL AINA

Subotički hokejaši u Emiratima

Deset godina legendarni hokejaš Spartaka radi kao trener u Aziji

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Vrijeme godišnjeg odmora Marko Zidarević, izbornik nacionalne hokejaške reprezentacije Ujedinjenih Arapskih Emirata i trener momčadi Theebs, i njegov sin, hokejaš istoimene momčadi Bojan, provode u Subotici, relaksirajući se pred početak nove hokejaške sezone koja počinje idućeg mjeseca. Puno desetljeće živa legenda subotičkog hokeja radi kao stručnjak u Emiratima, prenoseći svoje znanje i bogato iskustvo mladim hokejašima ove bogate države na jugoistoku arapskog poluotoka. Drugu godinu skupa s njim je i njegov sin Bojan Zidarević, nekadašnji hokejaš subotičkog Spartaka koji je svoju internacionalnu karijeru nastavio u državi čiju nacionalnu momčad predvodi upravo njegov otac.

»Već deset godina radim u Emiratima i mogu kazati kako je hokej na tim pustinjским prostorima u velikom napretku o čemu najbolje svjedoči i osvojena brončana medalja u konkurenciji Premier divizije na Azijskim zimskim igrama održanim početkom godine u Kazahstanu. Službeno je hokej relativno nov sport u Emiratima, jer je sve počelo 2001. godine, ali je interes sve veći i sve više se mladih odlučuje oprobati na ledu. Zbog

svoje specifične tjelesne konstitucije, ljudi ovoga podneblja imaju brzinski potencijal, dok financijski potencijal ove države omogućuje sve pogodnosti za potrebe razvijanja ovoga sporta. Postoji nekoliko super modernih dvorana u kojima je led tijekom cijele godine, što otvara mogućnost za kontinuirani, nesmetani rad. Također, sve se više djece prijavljuje u škole klizanja i hokeja, svako dijete ima mogućnost dobivanja kompletne hokejaške opreme, a putem svjetske hokejaške federacije zainteresirani studenti imaju mogućnost stručnog usavršavanja u Emiratima, pa se u budućnosti mogu očekivati još bolji rezultati«, pojašnjava Marko Zidarević i dodaje, kako u Emiratima imaju sve što im treba za lijep i pristojan život hokejaških pečalbara.

ŽIVOT I HOKEJ U PUSTINJI

»Klima u Emiratima obiluje visokim temperaturama koje se penju i do 50 stupnjeva, koliko je trenutačno, a prosječna godišnja temperatura kreće se oko 35 stupnjeva i to zimi, kada je i najugodnije za život. Sve je klimatizirano, dvorane rade tijekom cijele godine i zbilja nema

nikakvih problema«, kaže trener Zidarević.

Igrač Bojan Zidarević dodaje:

»Drugom godinu nastupam za momčad Theebsa, što u prijevodu znači Vukovi, i vrlo sam zadovoljan svojim nastupima

Četrdeset godina hokeja

Marko Zidarević ove godine obilježava četiri decenija igračko-trenerskog hokejaškog staža, što je pravi raritet u povijesti hokejaškog sporta na našim prostorima.

na ledu emiratskih hokej dvorana. Igram na poziciji napadača, u proteklom prvenstvu sam bio treći strijelac lige, a na 50 službenih susreta postigao sam 19 golova uz 20 asistencije«, kaže »junior« Zidarević o protekloj sezoni, a na pitanje usporedbe između subotičkog i hokeja u Al Ainu gdje sada igra i živi, Bojan kaže:

»Mislim da je momčad u kojoj sada igram bolja od Spartaka, jer se radi tri puta dnevno, leda ima tijekom cijele godine, za razliku od naših nekoliko mjeseci koliko se maksimalno može izvući na otvorenom klizalištu u Subotici. Imamo jako dobre uvjete, puno putujemo i igrajući s jačim momčadima imamo priliku unaprijediti i svoju igračku vještinu.«

BUDUĆNOST

Otac i sin Zidarević, prema vlastitom priznanju, svoju budućnost i dalje vide u Emiratima, a mlađi Bojan dodaje:

»Volio bih ostati i nakon igračke karijere živjeti u Emiratima, sviđa mi se način života i naučio sam i nešto malo arapskog jezika. Inače svu komunikaciju obavljamo na engleskom jeziku koji svi govore i nema nikakvih problema u sporazumijevanju, kako na ledu tako i u svakodnevnom životu. Emirati su zbilja super.«

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

POGLED S TRIBINA

Na korak do Poljske i Ukrajine

Furioznih 15 minuta drugoga poluvremena protiv Izraela, spektakularan pogodak Modrića i dva rutinerska Eduarda, vratili su hrvatsku nogometnu reprezentaciju na prvo mjesto kvalifikacijske skupine F. Zahvaljujući kiks u Grčke na gostovanju u Latviji (1-1), momčad izbornika Bilića nalazi se doslovce na korak od plasmana na Euro 2012 u Poljskoj i Ukrajini. Taj jedan korak podrazumijeva neodlučen ishod susreta 7. listopada u Grčkoj i pobjedu protiv Latvije u posljednjem kolu (11. listopada) na domaćem terenu, ili sve može biti gotovo već u prvom susretu, ukoliko »Vatreni« pobjede u Pireju.

Konac kvalifikacija savršeno ide na ruku u posljednje vrijeme dosta kritiziranoj reprezentaciji Hrvatske, ali kritika će uvijek biti, no rezultati se jedino broje. Jer »umiranje u ljepoti«, ako nema i materijalizirajući pobjednički element,

dovodi do konkretnog »rezultatskog umiranja«. Istina je da u pojedinim trenucima ne funkcionira sve najbolje (prvo poluvrijeme 0-1), ali se zato 10-15 minuta inspiracije savršeno koristi za rezultatski preokret (Gruzija, Izrael) i donosi ono najvažnije. Pobjedu. Bodove. Pred posljednja dva kvalifikacijska susreta Hrvatska ima 19 bodova, bod više od Grčke i sudbinu drži čvrsto u svojim rukama.

Pobjeda 7. listopada, protiv izravnog konkurenta, rješava sve dileme, neodlučni ishod prolongira plasman na Euro za četiri dana, do 11. listopada. Slijedi nam mjesec dana laganog iščekivanja velikog susreta u Pireju (Atena), mjesec dana tijekom kojeg će se u kombinaciju za reprezentativni sastav vratiti još nekoliko trenutačno ozlijeđenih nogometaša (Rakitić, Olić, Petrić, Badelj), s kojima će Hrvatska biti još jača i spremnija za ispunjenje kvalifikacijskog cilja - plasmana na završni turnir najboljih europskih nacionalnih momčadi, gdje joj je, kao 10. reprezentaciji FIFA-ine ljestvice, zasigurno i mjesto.

D. P.

KOŠARKA

Debakl Hrvatske

Plasmanom na četvrto mjesto skupine C košarkaška reprezentacija Hrvatske nije uspjela izboriti plasman u drugi krug Europskog prvenstva u Litvi. Porazi od Makedonije (76-78),

Grčke (69-74) i BiH (80-92) i samo dvije pobjede (Finska 84-79, Crna Gora 87-81), na koncu su skupo stajali momke izbornika Vrankovića. Prolaz u nastavak natjecanja izborili su Grčka, Makedonija i Finska.

ATLETIKA

Srebro za Vlašić

Iako je na Svjetsko prvenstvo u Daegu (Južna Koreja) otišla ozlijeđena, najbolja hrvatska skakačica u vis Blanka Vlašić uspjela se vratiti s osvojenim odličjem. Skok od 203 cm, koliko je skočila i nova svjetska prvakinja Ruskinja Čičerova, uz jedan pokušaj više bio je dostatan za srebrnu medalju koja je u ovim okolnostima izuzetan rezultat.

Bolt trči u Zagrebu

Usain Bolt, najbrži čovjek na planetu i vlasnik svjetskih rekorda na 100 i 200 m, trčat će u utorak 13. rujna na atletskom mitingu IAAF World Challenge u Zagrebu. Nakon diskvalifikacije u utrci na 100 m na nedavnom SP-u u Južnoj Koreji, »leteći Jamajčanin« u Hrvatskoj će imati priliku za »popravni« i tko zna s kojim nevjerojatnim vremenom bi mogao završiti na stadionu pokraj Save.

NOGOMET

Stiže Real Madrid

Na otvorenju nove sezone Lige prvaka 2011./12. u prvom kolu skupine D na zagrebački Maksimir stiže momčad Real Madrida, višestrukog prvaka Europe. Ljepšu uvertiru u sezonu iz snova Dinamo nije mogao ni zamisliti, a uspije li ostati neporažen u srijedu, 14. rujna, bit će to najbolji dokaz da ova momčad možda može učiniti i nešto više od »protokolarnog« sudjelovanja.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

BTB-F1 tim popravljiva i servisira bicikle. Originalni dijelovi, povoljne cijene. Beogradski put 46. Tel.: 024/ 553-619.

BTB-F1 tim prodaje briket, domaći i uvozni iz Hrvatske, visoke kaloričnosti, po povoljnoj cijeni. Beogradski put 46. Tel.: 024/ 553-619.

Prodajem sijačicu »OLT« Gama 18 redi, rolere (manji 500 din i veći 1000 dinara), kredlike svih uzrasta, špediter, namještaj za čistu sobu, čaršafe za krevete, ponjave, bunjevačka ruha (sukna, sefir, kaputi sa striganom, različite marame (i rojtoš), pregače i slične starine, povoljno. Tel.: 024/ 528-682.

Prodajem zob, traktorske gume (800 x 20 – 2 prednje za Belorusa), vanjske i unutarnje (sve za 1200 dinara), masivnu dvokrilnu drvenu kapiju, ručnu mrvljačicu za kukuruz u stare plugove (4000 po komadu). Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem četverosobnu kuću, visoko prizemlje, s etažnim grijanjem, 5 motika bagrema, bušeni bunar, gradska voda. Tel.: 063/48-96-95

Prodajem kuću od čvrstog materijala s dvorištem, ukupno 629 m², Beogradski put 30. Stambena površina 114 m², podrum 100 m². Tel.: 063 8765 071; 024 520 289.

Prodajem jednosoban stan na Prozivci 37 m², VI. kat, CG, KTV. Obnovljena kupaonica – tuš i svugdje laminat. Cijena 26.000 eura. Tel.: 024/ 553-571.

Prodajem kuću u Maloj Bosni – Kaponja, uz Bajmočku cestu, s etažnim grijanjem, trofaznom strujom, nusprostorijama i placem. Vrijedi pogledati. Tel.: 024/ 521- 407; 064/ 34-68-431.

Prodajem katnu kuću u Subotici od 150 m² sa svim priključcima, u mirnom kraju. Okućnica 576 m² u novogradnji, papiri su uredni. Useljiva odmah. Može i zamjena za kuću u okolici Zagreba. Tel.: 024/566-898.

Prodajem u Subotici kuću 74 m², na odličnoj lokaciji u asfaltiranoj ulici blizu Tesline pijace, dva supermarketa, dvije autobuske linije, vrtića, škole. Dvorište je 400 m², legalizirana, može kreditom banke. Tel.: 063/8016556

Prodajem garažu u centralnoj garaži na Radijalcu, na katu. Tel.: 064/288-72-13.

Iznajmljujem apartmane u blizini mora – Crikvenica. Tel.: +385/ 51/241-053

Izdaje se jednosoban stan na Radijalcu za jednu ili dvije osobe. Tel.: 064/ 2887 213

Prodajem klavirnu autoprikolicu. Tel.: 024/ 566-898

Dvorila bih starije osobe, ili vodila kućanstvo. Svaki dogovor je moguć. Tel.: 060/ 0555-907.

Tražim pouzdanu obitelj koja bi rado prihvatila skrbiti za stariju ženu kao člana obitelji. Osijek, Našice, Bjelovar, Krapina, Toplice i Koprivnica. Hitno! Tel.: +381/ 62-12-93-892.

Izdajem u Kraljevici dobro opremljen apartman s velikom terasom, 150 m od plaže. Tel.: 063 7400209

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškovića križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Izdajem sobu za brućuša, ulica Petra Lekovića 13/13. Tel.: 024 522 794

Izdajem jednosobni namješten stan u naselju Tokio za studente ili učenike. Tel.: 024/538-143 ili mob.: 062/538-109.

Prodajem vikendicu na Paliću u Vikend naselju, stambeni dio 54 m², a dvorišni oko 400 m². Tel.: 063 502 396 i 063 504 972

Izdaje se namješten stan od 25 m² za dva učenika ili studenta u Zemunu. Tel.: (011) 2104 257

Prodaju se razna bunjevačka ruha, svile, sefiri, žoržet, svilene i druge marame, kožne muške čizme i ženske folklor cipele. Tel.: 024/532570

Prodaje se kombajn 780 Zmaj sa adaptacijom za suncokret 142 ili 141. Tel.: 024/532570

Izdajem jednosobni namješten stan u naselju Tokio za studente ili učenike. Tel.: 024/538-143 ili mob.: 062/368-109.

Izdajem jednosobni namješten stan na Mliječnoj tržnici, na I. katu za studente ili učenike. Tel.: 024/538-143 ili mob.: 062/368-109.

Prodajem sveže vrcani med: suncokretov (400 din/kg) i bagremov (450 din/kg). Tel.: 065/ 505 1957.

Izdajem namješteni jednosobni stan na Prozivci, Nade Dimić 40. Tel.: 783 209, zvati od 17 do 20 sati.

Slobodan muškarac (45) upoznao bi slobodnu žensku ozbiljnu osobu bez obveza. Tel.: 063/8533015

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**

* **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

i za djecu koja se ovdje voli igrati i kalupima graditi kule. Ovdje je odlično mjesto za sunčanje, ali i za odmor u hladu.

U Bajski kanal se ne ulijevaju nikakve otpadne vode, nema nikakvih većih plovila, obala je izuzetno čista zahvaljujući savjesnim ljudima i Ribolovačkoj organizaciji »Amur« iz Bačkog Brega koji svake godine redovito organiziraju akcije sakupljanje otpada. Mladi su i na Novoj plaži postavili velike bačve za odlaganje otpada.

Bajski kanal

Bajski kanal svakako je biser Bačke i Vojvodine poznat kao najčistija voda. Njegov tok kreće od Baje u Mađarskoj, a kod nas prolazi kraj Bačkog Brega, Koluta i Bezdana, gdje se ulijeva u Veliki bački kanal. Od Bačkog Brega udaljen je oko dva kilometra, a do njega se dolazi poljskom cestom kroz atar, ili bentom, što je jednostavnije. Obale su uglavnom obrasle trskom, dok priobalni dio krasi lokvanji bijele i žute boje. Kanal okružuje šuma Karapandža u kojoj uglavnom raste hrast lužnjak, a površina joj se se rasprostire do rijeke Dunav. I sam Bajski kanal je ustvari nastao od jednog rukavca Dunava i danas je u ovom dijelu Vojvodine najpopularnije ljetovalište.

Bajski kanal kod Bačkog Brega uvijek je imao nekoliko lijepih mjesta za kupališta, a najljepša i najposjećenija bila su Kod Drezge, Nova plaža i Topolice, kao i brojni dokovi, odnosno prilazi širom kanala, koji su veoma pogodni za ulazak u vodu. Uz obalu se mogu vidjeti i brojni drveni čamci koje mještani Bačkog Brega koriste za ribolov, ali i za relaksirajuću vožnju kanalom i kupanje iz njih. Od proljeća do rane jeseni u šumi Adica, koja čini jednu stranu obale, može se naići na kampere, koji u hla-

du šume pronalaze svoj mir. Ne treba ni spominjati da je ovdje zrak izuzetno čist, a izuzetno je zdrava i voda iz bunara iz obližnjih vikendica, koju mještani redovito nose na analizu.

Razumljivo, ljudi na Bajski kanal najčešće dolaze vikendom i za vrijeme godišnjih odmora, a najpopularnije ku-

palište je Nova plaža. Ona je mijenjala izgled od početka osamdesetih godina prošloga stoljeća, kada su je napravili mladi iz tadašnje omladinske organizacije u Bačkom Bregu. Dio plaže uz vodu bio je prekriven betonom, dok je iza njega bila velika pješčana površina. Bile su tu i dvije skakaonice za kupanje – velika i mala i drveni ponton. Vremenom je voda

potkopala zemlju ispod betona i plaža je kompletno urušena, te su se prošle godine opet organizirali mladi iz Berega, izvadili beton koji je u vodi visio na armaturi, napravili veliki drveni dok i donijeli pijesak sa seoske peskulje, koji je posut cijelom površinom plaže. Danas je ona jednostavnija, ali i vidno ljepša nego li je to bila prije. Ljubitelji odbojke na pijesak ovdje imaju svoj teren, a pijesak je odličan

Obližnje vikendice idealne su za odmor, a oni koji ovdje prespavaju tvrde da nigdje ne mogu pronaći tako miran san. Tu se nerijetko osjeti miris ribljeg paprikaša ili pečene ribe, koju »vikendaši« uglavnom pecaju sami. Najčešće se ulovi šaran, babuška, deverika, amur i terpan, kao i grabljivice štuca, smuđ i som. Sve vikendice imaju i površinu s vrtom iz kojeg uzimaju sveže povrće, ali tu su i manji ili veći voćnjaci, tako da doručak, ručak i večera uvijek budu kompletni i zdravi. Ono što čini posebnu čar je što u ovim vikendicama nema struje, samim tim nema niti buke, a ljudi koji ovdje dođu na odmor vole isključiti svoje mobitele i uz pjev ptica »izolirati« se od civilizacije.

Bajski kanal je veoma popularan i zimi kada se voda zaledi i kada ribolovci prave rupe u ledu iz kojih na vrlo jednostavan način love štuca.

Zlatko Gorjanac

MOJ KUĆNI LJUBIMAC:

Brigita

Današnja priča o kućnom ljubimcu je sjećanje na Brigitu Hogajsku, plemenitu ženku ruskog hрта, koja je devedesetih godina prošloga stoljeća bila mezimica obitelji Prčić. Kako to često u životu biva, sudbina je učinila svoje, pa se umjesto mužjaka po kojeg se pošlo u odgajivačnicu u Senti, na nagovor i preporuku vlasnice, put Subotice zaputila tada šestomjesečna kujica Brigita.

Ruski hrtovi, poznatiji pod izvornim imenom svoje rase borzoi, jedna su od najstarijih pasmina pasa i o njima postoje zapisi još od staroga Egipta, u kojem su, istina, egzistirali bez svoje prepoznatljive duge bijele dlake. Zahvaljujući njoj, naša je Brigita mogla spavati na snijegu i na

20 stupnjeva ispod ništice, jer joj nikada nije bilo hladno. Dapače, kako prava »ruskinja« uživala je u dugim i dosadnim subotičkim zimama, dok se tijekom toplih dana proljetno-ljetne polovice godine najradije ukopavala u zemlju ili tražila dubok hlad.

Iako je bila visoka i krupnija u odnosu na mnoge druge pse, Brigita je bila izuzetno nježna i emotivna, i vrlo je rijetko ulazila u konflikt s njima. Opće je poznato kako su hrtovi najbrža pasmina koja uz svoju brzinu posjeduje i neustrašivost, a na ruskom dvoru su se koristili čak i za lov na vukove. Istina, prilikom izložbe pasa u Bačkoj Topoli, Brigitu je napao jedan doberman, ali se na koncu vrlo loše proveo nakon što mu je ona, iritirana njegovim nasrtajima, odgrizla komad uha, na užas njegova vlasnika koji je svog ljubimca mjesecima pripremao za izložbu.

Jednom prilikom tijekom šetnje na Paliću, naša se kujica otrgla s povodca ugledavši u daljini zeca. Uslijedio je trk za brzom životinjom i na naš užas, u samo nekoliko trenutaka potpuno smo je izgubili iz vida. Uslijedila je panika, jer hrtovi imaju odličan vid, ali vrlo slab njuh i često se zbog toga znaju izgubiti, ukoliko nemaju dobar očni orijentir. Dva sata smo je bezuspješno dozivali, izgubivši glas. Na kraju i na sreću, jedan stariji gospon nam je rekao kako je vidio hrtu kako nezainteresirano leži u blizini ZOO vrta. Dileme nije bilo, bila je to naša Brigita, ali smo nakon ove neugodne epizode nabavili znatno jači povodac.

Poput svih pripadnika njezine rase i naš je ruski hrt bio »izuzetno loš čuvar kućek«, jer ova vrsta koja je odgajana i na dvorovima ruskih careva, u svojoj životinjskoj omenosti nema »čuvarski gen«. Borzoi su ukras i ponos, a ne radni psi. Ali zato njezina odanost i privrženost nama je bila neizmjerena, uz ogromnu količinu ljubavi koju je pokazivala prema svim članovima naše obitelji.

Da je netko i pokušao napasti nas, prošao bi kao onaj nesretni doberman iz Bačke Topole.

Nažalost, Brigita je svoj kratki život okončala tijekom NATO bombardiranja 1999. godine, jer je od brojnih sirena i stresnih situacija ova izuzetno senzibilna životinja dobila teško oboljenje maternice od kojeg je uginula u lipnju iste godine.

Dražen Prčić

Uragani

Američki kontinent često je na meti razornih uragana koji na svom putu uništavaju sve pred sobom nanoseći golemu materijalnu štetu. U našoj ravnicu, na sreću, nema ovakve vrste elementarne nepogode, ali brojne krize, inflacije i ostale ekonomske katastrofe u velikoj su mjeri naštetile ovdašnjem življu. A protiv njih nema mogućih osiguravajućih polica...

Poplavljena priroda!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Blaž Lorković

Koje je godine i gdje rođen hrvatski pravnik i ekonomist Blaž Lorković?
Gdje se školovao?
Kada je započela njegova borba protiv germanizacije?
Koje godine postaje namjesni učitelj na Kraljevskoj pravoslavnoj akademiji?
Kako se zove najpoznatije Lorkovićevo znanstveno djelo?
U kojim je časopisima svoga doba objavljivao beletrističke i znanstvene radove?
Kada je umro Blaž Lorković?

Roden je 1839. godine u Novigradu na Dobri pokraj Karlovca. U Varaždinu i Zagrebu gdje je završio pravne znanosti. Još za vrijeme boravka u sjemeništu. 1871. godine. »Počela političke ekonomije ili nauke običega gospodarstva«. Viena, Naše gore list i dr. 1892. godine.

Na vratima jedne sredovječne gospođe zakuca pijani čovjek neugledne vanjštine i cigaretom u kutu usana.

- Gospodo, jeste li vi putem oglasa radi braka tražili osobu ugodne vanjštine koja ne pije i ne puši?
- Jesam, ali... - iznenađeno odgovori valsnica stana.
- Samo sam došao kazati vam da na mene ne računate - konstatira pijanac.

Otac i sin gledaju nogomet, ali mališan stalno dosađuje brojnim pitanjima:

- Tata, jesam li i ja postao od majmuna?
- Jesi sine, jesi - odgovori otac, nastavljajući gledati utakmicu.

Došao budući zet u prošnju, pa upita oca svoje djevojke:

- Mogu li se oženiti vašom kćeri?
- Jesi li pitao i njenu mater? - uzvрати pitanjem otac.
- Jesam, ali mi se vaša kćer više dopada!

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

5G INTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ

VODA POWER

ENERGIA

WATER

BUDUĆNOST

VÍZ FUTURE

ENERGIJA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

VIKEND AKCIJA

9.9.-
12.9.2011.

Pariška kobasica 1kg

239.90 ~~262.90~~ din

Ulje Iskon 1l

134.90 ~~139.90~~ din

Vinobran 10g,
Konzervans 5g

2.90 ~~3.90~~ din

Jabuka gloster, elstar 1kg

26.50 ~~29.90~~ din

YO YO sa rižom 80g

39.50 ~~44.90~~ din

Keks Grete 230g
2+1GRATIS

162.50 ~~172.90~~ din

Deterdžent za rublje Persil Fresh
by Silan 6kg + Persil gel 1.5L
GRATIS

-33%

1.199.90 ~~1.789.90~~ din

Čaše za voćnu salatu ili
sladoled

-23%

53.90 ~~69.90~~ din

Grablje za lišće sa drškom,
22 zuba, podešavajuće

-17%

389.90 ~~469.90~~ din

POPIS STANOVNIŠTVA U SRBIJI
1.-15. LISTOPADA 2011.

Stevan Božić

HR IZJASNI SE!
ABRO!

NA POPISU STANOVNIŠTVA
REĆI ĆU TKO SAM!

HRVAT(ICA) PO NACIONALNOSTI,
HRVATSKI JE MATERINSKI JEZIK,
KATOLIK PO VJEROISPOVIJESTI.

IMA NAS VIŠE OD **70.000**